

ZBERATEĽ[®] 2005

12

Ročník XI.
Cena 49 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

PRÍJEMNÉ PREŽITIE
VIANOČNÝCH SVIATKOV,
MNOHO ŠŤASTIA, ZDRAVIA,
SPOKOJNOSTI A VELA
KRÁSNYCH ZBERATEĽSKÝCH
ÚSPECHOV V ROKU 2006
VŠETKÝM ČITATEĽOM
A PRIAZNIVCOM NÁŠHO
ČASOPISU ŽELÁ
VYDAVATEĽ, REDAKČNÁ
RADA A REDAKCIA

Deň poštovej známky pripomína históriu

Čaro Vianoc na známkach (6-9)

*Z vianočnej ponuky
firmy ZBERATEĽ*

Výber je opäť pestrý (41-42)

Čaro Vianoc na známkach (6-9)

Príťažlivé puzzle z telefónnych kariet Malty (14-15)

Prevrátený dvojplôšník opäť menil štatistiky (21)

Švajčiarske hodinky – umenie aj precíznosť (25)

SÚŤAŽ

Svieža farebnosť – známková tvorba K. Felixa (22-23)

Aj zhon pred Vianocami patrí k ich čaru

Vážení čitatelia,

po minulomesačnom príhovore vydavateľa, v ktorom uviedol svoje predstavy a zábery pripravené premietnuť do 12. ročníka časopisu, aj redakcia po uzávierke vianočného čísla bilancovala a hľadala možnosti ako naplniť naznačené ciele. Budeme pokračovať na pevnejšom základe, pretože napriek mnohým ťažkostiam sa nám podarilo realizovať dôležitý zámer, a to je skutočnosť, že vychádzame začiatkom mesiaca! Môžeme pritom konštatovať, že tento trend budeme aj naďalej udržiavať, pretože sme prekonali najkritickejší bod na tejto ceste, ktorým bol v tomto smere práve november, keď sme v tomto mesiaci vydali dve čísla, 11 aj 12. A to v situácii, keď vrcholila aukcia

K decembrovému číslu Zberateľa

a prezentovali sme sa aj našou internetovou stránkou. Predpokladáme však aj naďalej dobrú súčinnosť s redakčnou radou a pochopenie našich prispievateľov, pričom dúfame, že sa ich rady rozšíria. V tomto smere sme už vyvinuli niektoré aktivity. Naším hlavným cieľom je udržanie vašej priazne, milí čitatelia.

Vrcholí aj tohtoročná emisná činnosť Slovenskej pošty, keď v novembri vyšli dve známky, ktoré by podľa emisného plánu mali uzavrieť ročník 2005. K jeho hodnoteniu sa určite ešte vrátíme.

Uzavreli sme najúspešnejší seriál, Malú školu filatelie z pera Š. J. Plišku. V dnešnom čísle prinášame jeho poslednú 24. časť, venovanú vrcholu filatelickej činnosti, výstavám poštových známok. Ako sme už v našich zámeroch naznačili, pripravujeme podobné minimum z oblasti numizmatiky; dúfame, že bude tiež úspešné.

Z obsahu decembrového čísla vyberáme: V rubrike Z noviniek našich susedov informujeme o nových vydaniach Českej pošty. Vzhľadom na vianočné sviatky sme pripravili príspevok s pohľadom do sveta známok vydaných k tejto peknej a radostnej príležitosti. V seriáli o našich tvorcach poštových známok nám A. Paulinyová približuje tvorbu maliara, ilustrátora a grafika Karola Felixa. Do oblasti poštovej histórie prispel D. Evinic článkom o balíkoch malej hmotnosti – vrecovkách. M. Gerec v rubrike Hlasy a ohlasy reaguje na príspevok J. Mičku o našich poštových známkach. Diskusia na túto tému teda pokračuje. M. Jobek si v 92. pokračovaní MOT všíma ďalšie slovaciká na telefónnych kartách. Aj V. Kučera 5. časťou končí pútavý v seriáli o známkach Nového Zélandu v súvislosti so 150. výročím ich vydávania. Príležitostné pečiatky roka 2004 si všíma J. Maniaček st. Ďalej sú tu aj tradičné rubriky o našich nových pečiatkach, rad zaujímavostí, napríklad o najvzácnejšom štvorbloku amerických známok, ďalšie pokračovanie našej súťaže, inzercia a oznamy o zberateľských stretnutiach. Vianočná ponuka firmy Zberateľ prináša aj niečo pekné pod stromček.

Želáme si, aby vám obsah tohto čísla spríjemnil čaro sviatkov. Krásne Vianoce.

Vaša redakcia

ZBERATEL'®

Ročník XI. - 2005 • Číslo 12 • Cena 49 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Z noviniek našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuigkeiten unserer Nachbarn (4-5)
- **V. K. Németh: Pohľad do sveta tohtoročných vianočných známok** / A look into the world of this year's Christmas stamps / Blick in die Welt der diesjährigen Weihnachtspostmarken (6-9)
- **Š. Pliško: Malá škola filatelie (24)** – Stúpame na filatelistický Olymp / Short course of philately – Climbing up the philatelic Olympus / Grundschole der Philatelie – Wir steigen auf den philatelistischen Olymp (10-12)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (92)** / Short column of a phonecard collector / Kurz über die Telephonkarten (14-15)
- **D. Evinic: Označenie vrecovky** / Markings of postal bags / Bezeichnungen der Postpaketen (16-18)
- **Päť najvzácnejších a najdrahších československých mincií** / Five most rare and expensive Czechoslovak coins / Fünf der wertvollsten und teuersten tschechoslowakischen Münzen (19)
- **I. Lužák: Červený kríž – medzinárodné hnutie** / The Red Cross – An international movement / Rotes Kreuz – internationale Bewegung (22)
- **A. Paulinyová: Z galérie majstrov známkovej tvorby – Karol Felix** / From the gallery of masters of stamp creation – Karol Felix / Aus der Galerie der Meister von Briefmarkenwürfen – Karol Felix (26-27)
- **V. Kučera: Objavovanie a hľadanie súvislostí na známkach Nového Zélandu (5)** / Searching and discovering links on stamps of New Zealand / Entdeckungen und Suchen nach Zusammenhängen auf den Briefmarken aus Neuen Zeeland (28-30)
- **Zberateľ 2005 - Obsah XI. ročníka** / Zberateľ 2005 – Contents of volume XI / Zberateľ 2005 – Inhalt des Jahrgang / (46-48)

ZBERATEĽ[®]

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Firma ZBERATEĽ, Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Ďurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 49 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2006 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo záporných krajín 1490 Sk (52 USD).

■ **Zasielanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo na CD. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ Číslo 12/2005:

Redakčná uzávierka 18. novembra 2005
Do tlače zadané 23. novembra 2005
Dátum vydania 29. novembra 2005

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začatého riadku inzerátu je 20 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Uhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne palíčkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdzkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek,

číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov

- z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ,

číslo účtu 0170170280/0900,

Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava,

IBAN: SK66 0900 0000 0001 7017280

BIC: GIBASK BX

➔ Oznamy firmy ZBERATEĽ

*Od 1. marca 2005 sme na Račianskom mýte 1/D
pondelok až piatok od 10.00 – 18.00 hod*

☎ novej predajne 0911 250 149, e-mail zberatel@chello.sk

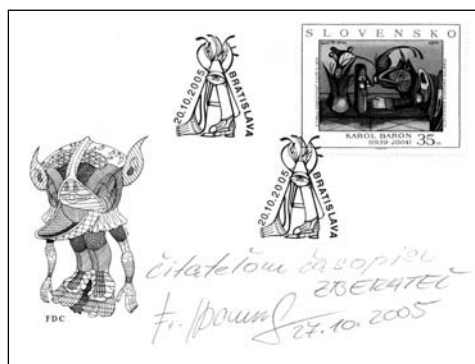
*Redakcia Zberateľa je na pôvodnej adrese Račianska 17,
☎ 02/44 250 149, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk
návšteva redakcie v utorok 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod.
Iný termín po dohode.*

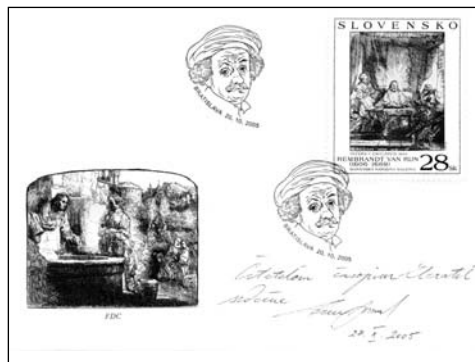
NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Inaugurácia poštových známok emisného radu Umenie

V budove Slovenskej pošty (SP), a. s., na Námestí SNP 35 v Bratislave, boli 27. 10. 2005 slávnostne uvedené dve nové známky emisného radu Umenie, ktoré boli vydané 20. 10. 2005: Znáмка s nominálnou hodnotou 28 Sk, ktorá predstavuje grafiku Rembrandta van Rijna Večera v Emmauzoch, a 35-korunová, ktorej motí-

vom je maľba Karola Barona z cyklu Zázračnosť zátiší. Známkami boli pokrstené jesenným listím, symbolizujúcim farby, ktoré používajú umelci. Príroda týmto farbami skrásľuje listy stromov, rovnako ako známky budú skrásľovať zbierky filatelistov.

Poštovú známku s Rembrandtovým vyobrazením biblického motívu Ježiša Krista s učeníkmi po zmŕtvychvstaní graficky upravil a vryl Arnold Feke, ktorý je tiež

autorom výtvarného návrhu a rytcom kresby na obálke prvého dňa vydania (FDC), ako aj pečiatky na FDC.

Surrealistické výtvarné vyjadrenie Karola Barona o vzťahu medzi živými a neživými predmetmi graficky upravil na poštovej známke František Horniak, zároveň rytec známky, autor výtvarného návrhu FDC a pečiatky.

Súčasťou akcie bola autogramiáda oboch umelcov, ktorí posielajú pozdrav aj čitateľom nášho časopisu.

Slávnostné uvedenie známok bolo spojené s prvým stretnutím Realizačnej komisie známkovej tvorby a Námetovej komisie známkovej tvorby, výtvarných umelcov a zástupcov SP.

Hlavnou úlohou Realizačnej komisie, poradného orgánu generálneho riaditeľa SP, a. s., pre oblasť známkovej tvorby, ktorú vedie PhDr. Irena Kyrinovičová, riaditeľka obchodu a marketingu Slovenskej pošty, je odborná pomoc pri príprave vydávania poštových známok a iných poštových cenín. Námetová komisia, ktorej predsedá historik, prof. Matúš Kučera, je odborným poradným orgánom ministra dopravy pošt a telekomunikácií SR pre emisnú činnosť a jej hlavná úloha spočíva v prerokúvaní návrhu emisného plánu.

■ Vianoce – Traja kráľi

Slovenská pošta, a. s., vydala 16.11.2005 príležitostnú poštovú známku „Vianoce – Traja kráľi“ v nominálnej hodnote 9 Sk. Autorom výtvarného návrhu emisie je akad. mal. Vladimír Machaj. Znáмка rozmerov 23 x 27 mm bola vytlačená ofsetom v tlačiarni WSP - Cartor, Francúzsko, na 100 ks tlačových listoch v náklade 4 mil. kusov.

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa, ktorú vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, ocelotlačou z plochej dosky v náklade 3 200 ks.

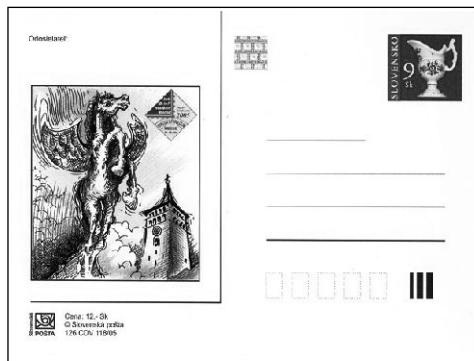
■ Deň poštovej známky

Slovenská pošta, a. s., vydala 25. 11. 2005 príležitostnú poštovú známku „Deň poštovej známky“ v nominálnej hodnote 15 Sk. Autorom výtvarného návrhu emisie je akad. mal. Peter Augustovič. Znáмка rozmerov 44 x 27 mm s kupónom bola vytlačená ofsetom v tlačiarni WSP - Cartor, Francúzsko, na 30 ks tlačových listoch v náklade 300 000 kusov (obr. na obálke).

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa, ktorú vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, ocelotlačou z plochej dosky v náklade 3 200 ks.

■ PL: Sindelfingen 2005

Slovenská pošta, a. s., vydala 28. 10. 2005 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Holičska fajansa“ v nominálnej hodnote 9 Sk a prítlačovým motívom „Sindelfingen 2005“.

V lavej časti príležitostného poštového lístka je viacfarebná prítlač s kresbou dominant mesta Sindelfingen a logo filatelickej burzy Sindelfingen 2005.

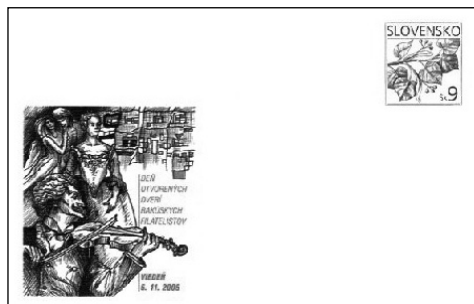
Poštový lístok je vytlačovaný na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s hologramom a ofsetom ho vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a. s., Bratislava.

■ COB: Deň otvorených dverí rakúskych filatelistov vo Viedni

Slovenská pošta, a. s., vydala 5. 11. 2005 príležitostnú celinovú obálku s natlačenou známkou „Lipová ratolesť“ v nominálnej hodnote 9 Sk a prítlačovým motívom „Deň otvorených dverí rakúskych filatelistov vo Viedni“. Autorom prítlačového motívu je Štefan Kubovič.

V lavej časti príležitostnej celinovej obálky je viacfarebná prítlač so štylizovaným spracovaním motívu „Strauss a valčík“, tak typickým pre mesto Viedeň.

Prítlačový motív vytlačila ofsetovou technikou tlačiareň Knihtlač, Zohor.

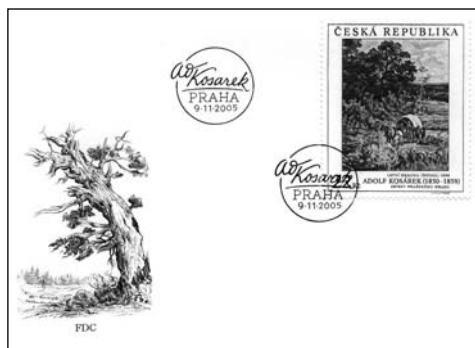
(z podkladov SP spracoval -pem-)

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika

Umelecké diela na známkach

Česká pošta v emisnom rade Umelecké diela na známkach vydala 9. 11. 2005 v tradičnej úprave tri známky. Všetky sú prepisom známych diel českých umelcov. Na známke 22 Kč sa predstavuje **Adolf Kosárek** (1830 – 1859) s detailom svojej **Letnej krajiny** (1858) zo zbierky Pražského hradu. Vynikajúci český maliar, krajinkár A. Kosárek sa spočiatku snažil vyjadriť dobový typ ideálnej romantической krajiny, ale postupne smeroval k realizmu, založenom na prenikavom štúdiu prírody. Známe sú jeho varianty Krajiny s mostom, ale upútala ho aj krajina pustá a pustovnícka. Na sklonku svojho krátkeho života maľoval baladické obrazy českej krajiny a dospel až k monumentálnej forme. Obraz Letná krajina, ktorého detail je na známke, vystihuje atmosféru leta a život na vidieku v 19. stor. Známku roz-

merov 40 x 50 mm (na výšku) vyrýl Václav Fait a vytlačovaná bola päťfarebnou ocelotlačou z plochých dosiek na tlačových listoch so 4 známkami. Známkou má kat. č. 0452.

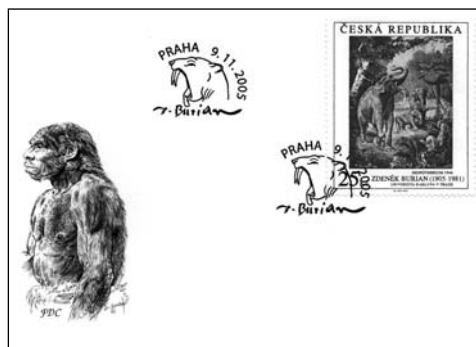
Na známke hodnoty 25 Kč je typické dielo **Zdenka Buriana** (1905 – 1981) **Deinotherium** (1940), ktoré sa nachádza v priestoroch Karlovej Univerzity v Prahe.

Český maliar a ilustrátor kníh pre mládež Z. Burian bol ako 14-ročný prijatý do 2. ročníka na pražskú Akadémiu, kde bol žiakom M. Švabinského, J. Obrovského a V. Bukovaca. O dva roky neskôr vyšla prvá kniha s jeho ilustráciami a od r. 1923 maloval pre Grafickú úniu zemepisné a národopisné obrazy, ktoré sa stali súčasťou školskej výučby. Svojou živou a osobitou kresbou, plnou dynamiky a napätia, obohatil mnoho dobro-

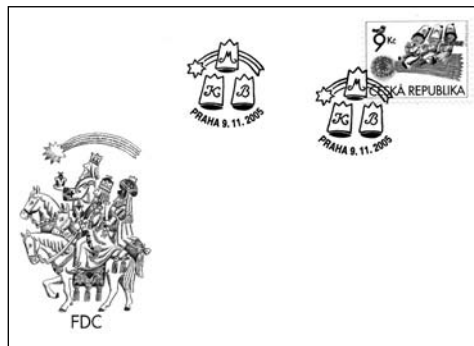
školy melancholických krajín a smeroval k nálade, impresionistickej krajine dekoratívneho charakteru v motíve i farbe. Maloval prosté motívy českého kraja širokým štetcom a jasnou veselou farbou, pričom s jemným citom vystihoval náladu okamžiku. Jeho vynikajúce práce sú z okolia Rohatca, Strážnice a Břeclavska. V r. 1932 vlastným nákladom vydal svoju knihu „Vzpomínky“. Na známke je rytecky spracovaná jedna z Kalvodových prvých prác Osiky pri Velkých Němčiciach. Známkou rozmerov 40 x 50 mm (na výšku) vyryl Miloš Ondráček a vytlačená bola päťfarebnou ocelotlačou z plochých dosiek na tlačových listoch so 4 známkami. Znáмка má kat. č. 0454.

Aj emisia **Vianoce**, ktorú tvoria dve známky, vyšla 9. 11. 2005. Autorom je Karel Franta, významný český umelec. Za svoju tvorbu získal viaceré ocenení, je aj držiteľom ceny Grand Prix UNICEF. Zámka hodnoty 7,50 Kč **Betlehem** je určená na tuzemskú korešpondenciu, hodnota 9 Kč **Traja králi** zodpovedá tarife pre európsky styk. Známkami majú kat. č. 0455 a 0456.

družných kníh (od Londona, Maya, Defoa, Štorcha a i.) i časopisov. V roku 1935 se stretol s J. Augustom, profesorom paleontológie na Karlovej Univerzite, kde začala obdivuhodná spolupráca bádateľa a umelca pri tvorbe vedeckých rekonštrukcií pravekého života. Toto dielo je dosiaľ neprekonaným vrcholom výtvarných rekonštrukcií praveku napriek tomu, že v niektorých smeroch sú zastarané vzhľadom na nové vykopávky a výskumy. Z. Burian patril k najsilovnejším českým maliarom vôbec. Na známke je obraz rodinky deinotheria, samostatnej, slepo končiacej vetvy chobotnatcov, ktorí obývali Európu na konci tretohôr. Známkou rozmerov 40 x 50 mm (na výšku) vyryl Martin Srb a vytlačená bola päťfarebnou ocelotlačou z plochých dosiek na tlačových listoch so 4 známkami. Znáмка má kat. č. 0453.

Alois Kalvoda (1875 – 1934) je autorom tretieho obrazu pretlmočeného na známku (hodnota 26 Kč), **Osiky pri Velkých Němčiciach** (1897), ktorý sa nachádza v Moravskej galérii v Brne. Český maliar, grafik, ilustrátor, redaktor časopisu Dílo, výtvarný kritik a pedagóg A. Kalvoda študoval na pražskej Akadémii u J. Mařáka. Zakrátko sa však začal odchyľovať od jeho

O ich námetoch sa viac dočítate v nasledujúcom článku o vianočných známkach.

(-pem-)

POHĽAD DO SVETA TOHTOROČNÝCH VIANOČNÝCH ZNÁMOK

S vianočnými sviatkami je spojená aj pekná tradícia posielania pozdravov svojim blízkym a známym. Aby naše pozdravy boli ešte krajšie, zaujímavejšie a príťažlivejšie, môžeme ich vyplatiť poštovými známkami s vianočnými námetmi.

Vianočné známky sa stali veľmi obľúbenými a v súčasnosti si bez nich pozdravy k sviatkom už pomaly ani nevieme predstaviť. Nech sú už na vianočných známkach námety biblických príbehov, motívy sakrálnych stavieb, sóch alebo obrazov, tradičný Santa Claus, či u nás donedávna známejší sv. Mikuláš s anjelom a čertom, ktorí mu pomáhajú rozdávať vianočné nádielky, či deti s ich obľúbenými hračkami, vianočnou hviezdou vyzdobenú jedličky, vianočné pečivo, ovocie, jas horiacich sviečok alebo poetické zimné scenérie, vedľa pomocť vyjadriť naše, do pozdravu vložené posolstvo.

Počet vydaných vianočných známok na celom svete je už veľký a aj ich námetová pestrosť je neobyčajne bohatá. Pomaly by sme mohli konštatovať, že na vianočných známkach „už všetko bolo“ a poštové správy svojou známkovou produkciou nás už ničím novým nemôžu prekvapiť. Je to skutočne tak, alebo sa v známkovej tvorbe dá v tejto oblasti stretnúť aj s novými tendenciami? Odpoveď na túto otázku sa pokúsím hľadať na niektorých tohtoročných emisiách.

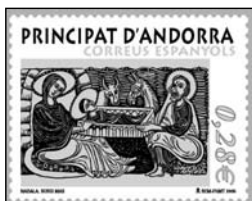
Zastúpenie jednotlivých námetov, aspoň na emisiách vydaných v októbri a novembri, zdá sa byť obdobné ako vlani. Na známkach dominujú biblické príbehy, najmä motív narodenia Ježiša, Svätá rodina, Panna Mária s Ježiškom, Madona, Traja králi a ďalšie. Aj keď výtvarné stvárnenie týchto námetov na známkach je rôzne, o väčšine sa dá hovoriť ako o tradičnom obraze známk.

Napríklad v **Nemecku** vydali dve známky s reprodukciami obrazov stredovekého kolínskeho maliara Stepana Lochnera „Zbožňovanie dieťaťa“ a „Matka Božia v ružovom altánku“. Známky vytlačené viacfarebným ofsetom s jednoduchou grafickou úpravou boli vydané 3.11.2005 s príplatkom na charitatívne účely.

Vianočnú emisiu **Nového Zélandu** tvorí 5 príležitostných známok a 2 známky samolepiace. Vydavateľ emisiu prezentuje ako zobrazenie dvetisíc rokov starého príbehu o narodení dieťaťa, ktorého život mal azda najväčší vplyv na ľudské pokolenie a stal sa známym po celom svete. Autor na známke 45 c zobrazil na skromnej postielke ležiaceho Ježiška, na známke 90 c Máriu a Jozefa, na známke 1,35 \$ pastiera, ktorému anjel oznámil správu o narodení Božieho syna, na známke 1,50 \$ mudrcov Gašpara, Melichara a Baltazára prinášajúcich Ježiškovi dary (zlato, kadidlo, myrtu), a na známke 2,00 \$ pohľad na nočnú krajinu so žiariacou hviezdou, ktorá sa stala symbolom Vianoc.

Z rovnakých biblických udalostí vychádzajú aj námety štyroch vianočných známok, ktoré 12.10.2005 vydala **Malta**. Jednotlivé obrazy môžeme tematicky nazvať ako Svätá rodina (7 c), Modlitba Panny Márie (16 c), Klaňanie kráľov (22 c) a Cesta do Egypta (50c). Predlohy známk boli mozaikové obrazy jedného z najslávnejších maltézskeho umelcov, profesora E. Cremona, vytvorené pre Národnú svätýňu Vďakvyzvedania Panny Márie.

V inej polohe grafického a farebného vyjadrenia obrazu Narodenie - Ježiško v jasličkách s Máriou a Jozefom - prináša **Andorra** (špan. časť) na známke hodnoty 0,28 € vydané 2. 11. 2005.

Kresba je jednofarebná, tmavohnedá na krémovožltom podklade, s výraznými a jasnými líniami kresby a so zreteľne viditeľnými detailmi. Podkladom známky bol grafický list andorského výtvarníka Sergi Masa z roku 1960. I keď nejde o rytinu zhotovenú známku, jej obraz pôsobí veľmi sugestívne.

V podobnom vyhotovení s čiernobiely kresbou Panny Márie s Ježiškom vydalo 5. 10. 2005 vianočnú známku aj **Monaco**. V tomto prípade voľba farebnosti asi súvisela s pietou k nedávno zomrelému kniežatovi Rainerovi III. Znáмка sa však len veľmi ťažko dá považovať za vydarenú.

Úplne opačným dojmom však pôsobia vianočné známky emisie vydané poštovou správou ostrova **Guersey**, ktorej už názov „Farebné Vianoco“ je velavravný. Emisiu tvorí 10 známok s reprodukciami najzaujímavejších výrezov okien 10 kostolov tejto ostrovnej krajiny. Desiat známok (a k nim vydané ďalšie produkty), to je úplná malá galéria majstrovských diel, ale od účelu vyplácania vianočných pozdravov sa už značne vzdá-

lujú. Známky boli vydané 27. 10. 2005 s hodnotami 5x 20p, 32p, 36p, 40p, 45p a 65p. Pre zaujímavosť – vytlačené boli v Rakúskej štátnej tlačiarňi vo Viedni.

S dvoma novinkami prišla Poštová správa **Kanady**. Vyдалa sériu troch známok určených pre vnútroštátnu prepravu (50 c), na zásielky do Ameriky (85 c) a do krajín ostatných kontinentov (145 c). Všetky tri známky majú rovnaký námet – Svätá rodina. Každá však pochádza od iného autora a ich kresby sú situované do súčasnosti, do troch rozdielnych etník krajiny. Vzniká tak imaginárne preklenutie dvetisíc rokov, a tak narodenie Krista na známkach sa stáva pre nás silnou fyzickou i duchovnou inšpiráciou. V rovnaký deň (2. 11. 2005) Kanada vydala druhú vianočnú emisiu. Pozostáva len

z jednej známky (50 c) s kresbou snehuliaka, ktorý je jedným z tradičných symbolov kanadskej zimy a kúziel zimnej prázdninovej sezóny. Dve vianočné emisie boli vydané prvýkrát. Kanadská pošta už ohlásila, že vo vydávaní dvoch emisií, s náboženskou a svetskou tematikou, bude pokračovať aj v budúcich rokoch. Možnosť výberu je vždy sympatická...

S podobným prístupom sa môžeme stretnúť aj vo **Švédsku**, kde pošta 13.10.2005 vydala 5-známkovú vianočnú emisiu Vianoce na rušnej dedine s veselými kresbami Ilou Wiklanda. Na známkach vidíme deti ako na saniach prinášajú z lesa vianočný stromček, ako darčeky chystajú a potom ich roznášajú, krmia vtáčence a ráno, ešte v pyžame obdivujú ozdobený vianočný stromček. Určitá podobnosť s kanadskou poštou je v tom, že v rovnaký deň Švédsko vydalo aj emisiu Anjeli v Milesovej záhrade, ktorá na štyroch známkach zobrazuje plastiky

anjelov hrajúcich na hudobné nástroje – trúbku, klarinet, tubu a píšťalu. Použitie týchto známok na vianočné pozdravy je rovnako vhodné ako známky oficiálne deklarované ako vianočné. Teda odosielateľ má aj v tomto prípade možnosť výberu.

Tohtoročná vianočná emisia **Veľkej Británie** má názov Matka a dieťa a pozostáva zo 6 známok, ktoré boli 1. 11. 2005 vydané jednotlivito aj spoločne na hárčeku. Britská pošta sa vrátila k náboženskému námetu (v rokoch 2002-2004 boli motívy kvety, krajinky a Santa Claus) a na známkach zobrazila Madonu s dieťaťom nielen podľa tradičných britských umeleckých diel, ale aj ako tento námet zobrazujú kultúry iných národov. Na známke pre zásielky 2. triedy je čierna Madona s dieťaťom od neznámeho umelca z Haiti, na známke pre zásielky 1. triedy je obraz Madony s dieťaťom pochádzajúci z Talianska (Ragusa), na známke 42p je kameňotlač Panny Márie s Ježiškom z roku 1900 od neznámeho európskeho tvorcu, na známke 60p je obraz B. Giuliana, na ktorom je Madona s dieťaťom v poňatí amerických Indiánov, na známke 68p obraz Madony s Ježiškom od neznámeho indického umelca a na známke 1,12 £ je obraz s týmto biblickým motívom pochádzajúcim z prostredia domorodcov v Severnej Austrálii (obraz je namaľovaný farebným pieskom). Považujem to za veľmi zaujímavý posun poštových známok smerom k ich novej kvalite a angažovanosti za humanistické všeludské ideály.

Na vianočných známkach sa aj v tomto roku môžeme stretnúť s obrazmi a kresbami anjelov. Vari s najkrajšími anjeli sa môže pochváliť **Gibraltár**, ktorý 21.10.2005 vydal 5-známkovú sériu a hárček so súťažou celej série. Kresby anjelov sú jemné, nakreslené tak trochu v biedermayerovskom štýle a kolorované mäkkymi pastelovými farbami, ktoré dajú vyniknúť ich čistote a nevinosti, krásnemu, radostnému a ničím neskazenému pohľadu. Podobné kresby boli použité na ďalších dopĺňujúcich produktoch emisie.

Veľmi milú podobu majú aj dievčatká-anjelíčkovia na dvoch známkach (1,30 Zl a 2,20 Zl), ktoré vydalo **Polsko** 28. 11. 2005. Výtvarníčka M. Dziekańska nakreslila obrázky s veľmi jednoduchým motívom – zo zasnáženého svahu si tieto roztomilé stvorenia odnášajú malú

jedličku. Nad nimi je len modrá obloha a jagajúce hviezdy.

Frekventovaným námetom na vianočných emisiách sú aj traja kráľi. S týmto námetom **Španielsko** vydalo dve známky (31. 10. 2005), jednu podľa klasickej predlohy, druhú podľa obrazu zo súčasnosti. Na známke 0,28 € je reprodukcia diela Francisca Ribalta (1565-1628) s obrazom Panny Márie s Ježiškom na kolenách a s tromi kráľmi. Na známke 0,53 € je dielo Pabla Gar-

zia Lópeza, známeho pod menom Alexis (nar. 1969), ktorého obraz predstavuje troch kráľov a ich dary (zlato, kadidlo, myrta). Známkový formát, reprodukcie obrazov na nich dobre vynikajú.

Aj na vianočnej známke **Ukrajiny** sa môžeme stretnúť s tromi kráľmi. V tomto prípade v sprievode koledníkov prechádzajúcich cez zasneženú pláň, na ich čele vykračuje anjel a sprievod uzatvára drobný čertík. Znáмка má nominálnu hodnotu 30k a bola vydaná vo viacerých úpravách.

Maďarsko vydalo k Vianociam dve emisie známok. Prvú tvorí známka s námetom troch kráľov. Výtvarníčka O. Karaová obraz známky riešila použitím tmavomodrého podkladu a striebrom natlačenej siluety troch kráľov a komety. Druhú emisiu tvoria štyri súťažou zvisle nad sebou vytlačené známky, samolepký, hodnoty 50 Ft, v podobe hárdka určeného pre známkový zošitok. Dominantnou kresbou cez celú plochu hárdka je via-

nočný stromček, ktorý je „ozdobený“ známkami so sviečkou, červeným jablčkom, medovníkovým srdiečkom a bodkovanou loptou a mackom.

Osobitnú, i keď malú kapitolu venujem vianočnej známke vydané na **Alandoch**. V tejto krajine od roku 1988 každoročne vydávajú vianočnú známku s vyobrazením niektorého z kostolov. Vlani sa táto tradícia zmenila (možno, že už všetky kostoly boli zobrazené) a pošta vydala vianočnú známku s malým škriatkom. Poznamenávam, že patril medzi dobrých škriatkov, ktorí ľuďom pomáhajú a po stáročia spolu dobre nažívajú. Na vlnajšej známke bol škriatok oblečený do červeného santsclaussovského odevu a ľuďom roznášal poštu do schránok. Znáмка sa stretla s priaznivým ohlasom, a preto aj v tomto roku bola vydaná známka s podobnou tematikou. Teraz na známke škriatko-
via, dievčatko a chlapec držiaci sa za ruky, vykračujú po ceste lemovanej hviezdičkami, smerom k ľudským obydliam.

V ruke nesú lampášik a balíček, symbolické svetlo, teplo a radosť ako dar do každej rodiny.

Niekoľko krajín zvolilo na známky námet rozprávky. V tomto roku mal jubileum (200. výročie narodenia) veľký dánsky rozprávkár Hans Christian Andersen a viaceré poštové správy vydali pri tejto príležitosti známky. Niektoré si počkali na Vianoce. Veľmi peknú emisiu s námetom Andersenových rozprávok vydal **Ascension**. Na štyroch známkach (15p, 25p, 35p a 1,25 £) sú zobrazené motívy z rozprávok Malá jedlička, Cestujúci v poštovom dostavníku, Dievčatko so zápalkami a Snehuliak. Známkový formát, reprodukcie obrazov na nich dobre vynikajú. Emisia vyšla 3.10.2005.

Podobné vianočné známky, sériu štyroch známok s ilustráciami k Andersenovým rozprávkam, vydala aj poštová správa ostrova **Svätéj Heleny**.

Na palette námetov vianočných známok ani tohto roku nechýba Santa Claus. Aj v **Belgicku** sa rozhodli, že tohtoročné pozdravy bude sprevádzať na známke úsmev Santa Clausa. Dve známky so Santa Clausom vydali aj na **Vianočných ostrovoch**, i keď vidieť ho zababušeného pod palmami je pre našinca dosť nezvyklé. Naším predstavám lepšie vyhovuje tak, ako ho môžeme vidieť na vianočnej známke **Litvy** - roznášajúceho darčeky na záračných saniach (1,70 Lt). Aj námet druhej litovskej známky (1 Lt), zasnežená vetvička so zapálenou sviečkou, hviezdičkami a snehovými vločkami

mi, zodpovedá našim tradičným predstavám. Litva emisia vydala 5. 11. 2005.

Dve vianočné známky vydalo aj **Fínsko**. Na jednej vidíme Santa Clausa združeného do vybavovania vianočnej agendy, na druhej veselo tanciacu spoločnosť

bytosť z rozprávkovej ríše. Santa Clausovi azda najviac pozornosti venuje Fínska pošta. Zriadila pre neho veľkolepú hlavnú poštu v Mikulášskej dedine neďaleko mesta Rovaniemi. Tu vybavuje nielen listové zásielky, ale spolu so svojimi pomocníkmi, šikovnými škriatkami hovoriacimi rôznymi jazykmi sa stará o hostí, ktorý si prišli vychutnať pravú vianočnú atmosféru na ďalekom severe. O jeho úspechu svedčí počet návštevníkov, ktorých je každoročne vyše pol milióna.

Častým motívom na známkach sú aj vianočné stromčeky. V zaujímavej kombinácii vydalo tento námet **Taliansko** (31. 10. 2005). Na jednej známke (0,45 €) je reprodukcia obrazu „Blahoslavený anjel“ pochádzajúci z kláštora Sv. Marka, teraz nachádzajúci sa v galérii vo Florencii, a na druhej známke (0,62 €) je moderná kompozícia siluety rodiny pozerajúcej sa cez okno na rozžiarený vianočný stromček.

Dve vianočné známky vydala aj **Česká republika**. Na známke 7,50 Kč je poetický obrázok betlehema so Svätou rodinou a zvieratkami, na známke 9 Kč Traja králi, s jemným humorom nakreslení ako traja malí chlapi letiaci na chvoste kométy.

Poštová správa **Austrálie** vydala k Vianociam dve známky (45 c a 50 c). Na prvej z nich je veľmi moderne a pestrými farbami riešená kresba vianočného stromčeka, na druhej kompozícia južnej časti zeme gule s hviezdami z austrálskej zástavy.

S námetom ozdobeného vianočného stromčeka vydalo známku 30. 11. 2005 aj **Bielorusko**. Stromček autor umiestnil do popredia snehom zaviateho lesa, s modrým nebom a žiariacou hviezdou v pozadí. S motívmi vianočných ozdôb sa môžeme stretnúť aj na známke **Macedónska**. Jednoduché symbolické kresby sú na známkach **Islandu**. Na jednej na červenom pod-

klade je jabĺčko. Dnes bežné ovocie, kedysi na tomto málo hostinnom a ťažko prístupnom ostrove bolo vzácnosťou, ktorú bolo vidieť iba raz do roka - na Vianoce. Na druhej známke na zelenom podklade je borovicový strom ako symbol.

Veselé Vianoce žela aj **Rakúska** známka. Toto želanie na známke podčiarkuje kresba Hannesa Margreitera s pohľadom na idyllickú dedinku so snehom zaviatymi domčekmi, kostolíkom, hviezdami posiatou oblohou, symbolickou kométou a v popredí s tromi vianočnými stromčekmi.

So zaujímavými známkami prekvapila **Južná Afrika**. Ani nie tak námetmi – vianočným stromčekom a anjelom – ako materiálom, z ktorého boli vyhotovené. Vytvoril ich Peter Sibanda z obyčajného drôtu, a treba povedať, že veľmi pekne. Známkami boli vydané 3. 10. 2005, jedna na zásielky pre vnútroštátny styk, jedna pre medzinárodnú prepravu.

Nechýbajú ani vianočné ozdoby, napríklad tradičné koláčiky. Tie sú námetom na štyroch 37-centových známkach vydaných **USA**. Emisiu vydavateľ nazval „Prázdňinové koláčiky“ a na jednotlivých známkach sú dvaja snehuliaci, dvaja škriatkovia, anjel a Santa Claus. Na návrhoch známk sa podieľali viacerí tvorcovia. Koláčiky na známkach totiž nie sú nakreslené, ale skutočne napečené a Sally Andersen ich len nafotografoval.

Netradičný motív si zvolilo **Luxembursko**. Na vianočnej známke je zobrazený predvianočný ruch na ulici pred budovou pošty v hlavnom meste. V popredí ľudia s predvianočnými nákupmi a vzhľadom ponáhľajúci sa na poštu – aby stihli včas odoslať vianočnú poštu.

I keď by ešte bolo o čom písať, treba končiť. Na záverečnú bodku som si nechal zmienku o vianočnej známke **Brazílie**. Je to samolepka, má nepravidelný tvar a je na nej zvonec – „a tým je článok koniec“.

Veselé Vianoce, priatelia!

V. K. Németh

MALÁ ŠKOLA FILATELIE (24)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Štefan J. Pliško

Keď sme už konečne prešli klukatými chodníkmi na ceste za poznaním tajomstiev poštovej známky, keď sme sa naučili vidieť v nej nielen potvrdenku o zaplatení poštových poplatkov, ale aj prostriedok poznania dejín poštovníctva, kultúrnej histórie a umeleckého prejavu, môžeme si povedať, že sa z nás stal skutočný filatelista, ktorý zbiera známky nielen podľa ich hodnoty, ale vidí v nich aj predmet rozširujúci jeho vzdelanostný obzor. Nestačí mu len osvojenie poznatkov z oblasti technológie prípravy a výroby známok, ale začne sa zaujímať aj o to, čo sa skrýva za známkou. Mnohí sa v tomto bode zastavia a venujú sa ďalej iba zdokonaľovaniu svojej zbierky alebo rozšíreniu okruhu zberateľského záujmu o ďalšiu známkovú krajinu prípadne námet.

Sú však aj takí, ktorí si výsledky svojej zberateľskej práce nenechávajú len pre seba, ale chcú sa s nimi podeliť aj s ďalšími. A tak vznikli **výstavy poštových známok**. Vo všeobecnosti ich delíme na nesúťažné a súťažné. Nesúťažné výstavy sú propagačné, informa-

tívne a pod. a konajú sa spravidla v menšom rozsahu pri rôznych príležitostiach na miestnej úrovni.

Súťažné výstavy sa usporadúvajú ako všeobecné, odborové a mládežnícke vo viacerých kategó-

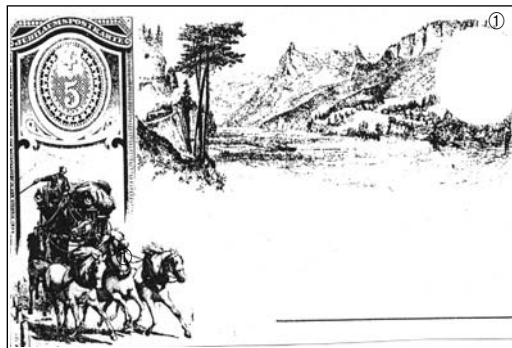
Propagačná nálepka

riách (premiérové, regionálne, medzinárodné, európske, svetové). Pravidlá na ich usporiadanie a účasť vystavovateľov na nich sa riadia výstavnými poriadkami. Nás však bude zaujímať, čo má spraviť filatelista, ak sa rozhodol, že výsledky svojej práce chce predstaviť verejnosti. V prvom rade musí zvážiť, či jeho zbierka dosiahla takú úroveň, aby z nej vytvoril vhodný **exponát**. Je totiž rozdiel medzi zbierkou ako takou a výstavným exponátom. Exponát je osobným tvorivým dielom vystavovateľa, spracovaný výberom zo zbierky (určitý časový úsek, zvolený námet spracovaný podľa vzájomných súvislostí,

známky jednej emisie a pod.). Výstavná porota hodnotí exponát z hľadiska spracovania a filatelistického významu vystaveného materiálu, filatelistických a odborných znalostí, vlastného štúdia a výskumu vystavovateľa, zachovalosti a vzácnosti vystaveného materiálu a jeho prezentácie. Jednotlivé kritériá sa hodnotia bodmi a podľa ich počtu sa pridružuje výstavná odmena, odstupňovaná od diplomu až po veľkú zlatú medailu. Ak si vystavovateľ spočiatku uvedomí, že aj bronzová medaila je odmenou a nedá sa odradiť, je na najlepšej ceste k vylepšovaniu svojho exponátu a môže očakávať, že na ďalšej výstave bude odmena vyššia. Výstavy sú preto aj dobrou školou filatelie. Ak by to tak nebolo, iste by nedosiahli taký rozvoj o obľubu, akú v súčasnosti majú. Preto nezaškodí pripomenúť si niektoré míľniky ich vývoja.

Prvý raz sa poštové známky predstavili zaradením zbierky belgického zberateľa J. Vandermaelena na všeobecnej výstave zberateľských odborov v roku 1852 v Bruseli.

Výlučne „filatelistická“ výstava sa konala v roku 1870 v Drážďanoch, na ktorej svoju zbierku vystavoval jediný vystavovateľ Alfréd Moschkau, neskorší znalec

a publicista; jeho zbierka sa stala podkladom na spracovanie prvých Schaubekových albumov.

Prvá medzinárodná filatelistická výstava sa konala v roku 1881 vo Viedni.

Prvý príležitostný poštový lístok vydala švajčiarska pošta v roku 1893 k medzinárodnej filatelickej výstave v Zürichu.

Prvá výstavná príležitostná poštová pečiatka sa používala v roku 1894 na medzinárodnej filatelickej výstave v Miláne, ku ktorej talianska pošta vydala aj poštový lístok (obr. 1).

Na filatelickej výstave v roku 1896 v Ženeve sa predávali výstavné plakety (bronzové a strieborné) a výstavné nálepky, a týmto spôsobom organizátori pokryli výdavky (obr. 2).

Z tohto krátkeho prehľadu je vidieť, že v tomto období boli výstavy výlučne vecou filatelistov a trvalo skoro celé polstoročie, než jednotlivé poštové správy vzali na vedomie, že filatelistické výstavy, najmä medzinárodné, predstavujú nezanedbateľnú propagáciu vlastnej krajiny a aj zvýšený príjem z predaja poštových známok a iných predmetov zberateľského záujmu.

Na prelome 19. a 20. storočia sa otvorenia výstav začali zúčastňovať aj zástupcovia poštových správ a ďalšie oficiálne osobnosti, dokonca nad výstavou v Miláne v roku 1911 prevzala záštitu talianska kráľovná.

Udalosti prvej svetovej vojny načas prerušili filatelistické aktivity, ale po jej skončení došlo veľmi rýchlo k ich oživeniu. Už v novembri 1918 turínski filatelisti pozývali na prvú povojnovú výstavu.

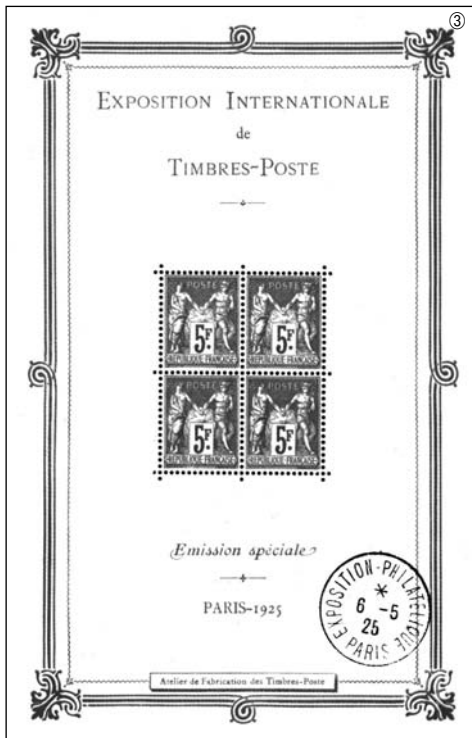
V roku 1922 sa v Luxemburgu konala medzinárodná výstava poštových známok a filatelistický kongres. Prvýkrát sa stalo, že toto podujatie podporila tamojšia poštová správa vydaním dvoch strihaných známok (Mi. č. 140-141).

Podpora filatelistických výstav poštovými správami vydávaním príležitostných známok a poštových lístkov sa odvtedy stala viac-menej pravidelnou.

V roku 1925 sa v Paríži konala Medzinárodná výstava poštových známok, ku ktorej poštová správa (ako prvá na svete) vydala príležitostný hárček so štyrmi známkami po 5 Frs s príplatkom 5 Frs v prospech výstavy (obr. 3). Týmto sa začalo „hárčekové“ obdobie, ktoré prežíva dodnes, a to nielen pri filatelistických príležitostiach.

Pozrime sa však v krátkosti aj na to, ako sa filatelistické výstavy rozvíjali bližšie k nám. V novovzniknutom

štáte, bývalom Československu, bola prvá výstava s medzinárodnou účasťou v Brne v roku 1923. Používala sa na nej príležitostná pečiatka (obr.). Na území dnešného Slovenska bola prvá výstava poštových známok v roku 1928 v Trenčíne (na obr. výstavná medaila). Nasledovala Celoštátna výstava poštových známok BRATISLAVA 1937, ktorá bola najvýznamnejšou udalosťou pred konaním Medzinárodnej filatelickej výstavy PRAGA 1938.

Onedlho však prišla vojna, ktorá na niekoľko rokov poznamenala úspešne rozvíjajúci sa filatelistický život. Napriek nepriaznivým okolnostiam sa Klub slovenských filatelistov v Bratislave odhodlal na niečo zdanlivo nemožné – usporiadal celoštátnu výstavu poštových známok. Napriek mnohým pochybnostiam sa výstava uskutočnila a bola

Pohľadnica k výstave v Bratislave v roku 1937 (budova terajšieho Slovenského národného múzea na Vajanského nábr.), známka z výstavného hárčeka a príležitostná pečiatka k výstave.

velmi úspešná. Slovenská pošta vydala k tejto výstave sériu štyroch známok, ktoré svojim originálnym poňatím

namujú širokú verejnosť rôznymi publikáciami, exponátmi vo svojich výstavných priestoroch a účasťou na filatelistických výstavách. Pre filatelistov majú význam najmä expozície známok vlastnej krajiny, predstavujúce poštovú známku od jej zrodu až po poštové použitie. Slovenská pošta, a. s., má zriadené Poštové múzeum v Banskej Bystrici, ktoré už sústredilo mnoho pozoruhodných exponátov z histórie poštovníctva z územia Slovenska.

Propagačné nálepky našich výstav

patria ešte aj dnes medzi najkrajšie známky tohoto druhu. Po skončení vojny sa filatelistický život rýchle spamätával, už v roku 1946 sa uskutočnila výstava v Brne, v roku 1947 Podtatranská výstava poštových známok v Spišskej Novej Vsi a mnohé ďalšie.

Celoštátna výstava poštových známok Bratislava 1952 a Bratislava 1960 predchádzali usporiadaniu vôbec prvej Svetovej výstavy poštových známok Praga 1962. A tak štafeta výstav pokračovala a po rozdelení

Československa ju prevzali filatelistické zväzy nástupníckych štátov – ZSF a SČF. Ďalšou nadsťavbou školy filatelie, tej praktickej, sú poštové múzeá. Sú to špecializované pracoviská zaoberajúce sa štúdiom vývoja

Nálepka výstavy Londýn 1980

prepravy poštových zásielok, technických zariadení a spojovacej techniky. S výsledkami svojej práce oboz-

Poštový lístok k výstave v Žiline v roku 1936

Dostali sme sa až na samotný záver nášho takmer dvojročného putovania a neostáva nám nič iné, len predtým ako sa rozlúčime, zamyslieť sa, čo nám táto spoločná cesta priniesla a ktorou cestou sa vydáme ďalej... ■

Redakcia a redakčná rada spolu s vydavateľom vyslovujú podakovanie neúnavnému škólitelovi, dpt. Štefanovi Piškovi, za pútavo spracovaný seriál, ktorý mal aj vysoko priaznivý čitateľský ohlas. Autorovi prajeme pevné zdravie a nevysychajúce pero na písanie ďalších zaujímavých príspevkov.

Poľsko – Slovensko

V dňoch 11. až 15. októbra 2005 sa v Krakove kona-
la V. medzinárodná filatelistická výstava s exponátmi

poľských a slovenských vystavovateľov. Pozdrav z tejto výstavy na príležitostnom poštovom lístku s reprodukciami rytiny pohľadu na bratislavský hrad z ľavého brehu Dunaja zo 17. storočia nám poslal náš dopisovateľ z Krakova, Mgr. Jan Malik. (red.)

Stretnutie zberateľov perfinov v Piešťanoch

V dňoch 15. a 16. 10. 2005 sa v Piešťanoch stretli zberatelia perfinov z Českej republiky a zo Slovenskej republiky. Po predchádzajúcich stretnutiach v Trutnove, vo Vysokom Mýte, v Prahe a v Brne, sa perfinári prvýkrát stretli na Slovensku. Piešťany si vybrali z dôvodu príjemného prostredia a tiež preto, že je asi v polovici vzdialenosti medzi Plznou a Košicami. V sobotu popoludní sa účastníci (mnohí aj s manželkami) oboznámili s kúpeľným mestom, večer patrilo naplno už len zberateľským záľubám, výmene materiálu a vzájomným rozhovorom. Je úplnou samozrejmosťou, že stretnutie trvalo takmer do polnoci.

Druhý deň pokračovalo stretnutie v Centre voľného času Ahoj, v ktorom sa stretávajú aj miestni filatelisti a numizmatici. Konala sa aj spoločná schôdza slovenských a českých perfinárov, na ktorej sa dohodla ďalšia spolupráca, stanovili sa postupy v propagácii zbierania perfinov, hodnotila sa účasť jednotlivých členov na výstavách a diskutovalo sa o ďalších možnostiach prezentácie tohto zaujímavého zberateľského odboru.

Stretnutie splnilo svoj účel po oboch stránkach, spoločenskej aj odbornej, pričom účastníci sa zhodli na potrebe takýchto stretnutí aj v budúcnosti. Zaujímavé bolo, že prišli zberatelia z najvzdialenejších miest, z Plzne a Košíc, škoda, že neprišli aj ďalší z bližšieho okolia. Snáď nabudúce.

Julius Piša

PREHLÁD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK november - december 2005

dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

■ 6. 11. 2005 Bošáca / Zemianske Podhradie, **ROK LUDOVÍTA ŠTÚRA / 1815 – 1856** • J. Masárová, J. Korený • GÚ F. Horniak • čierna

■ 18. 11. 2005 Levice: **80 ROKOV KLUBU LEVICKÝCH FILATELISTOV** • čierna

■ 2. 12. 2005 Bratislava 1: **FINÁLE DAVIS CUP / SLOVENSKO – CHORVÁTSKO** • E. Smažák • modrá

■ 7. 12. 2005 Trenčín 1: **ALEXANDER I. V TRENCÍNE / 1805-2005** • J. Masárová, J. Korený • čierna

■ 10. 12. 2005 Bratislava 1: **LIGA MAJSTROV / FC ARTMEDIA BRATISLAVA** • E. Smažák • čierna

■ 18. 12. 2005 Bratislava 1: **DEŇ SLOVENSKEJ POŠTOVEJ ZNÁMKY A FILATELIE** • F. Horniak • čierna

X tel – nová telekomunikačná spoločnosť na trhu SR - zmena čísla

V MOT 90 som opisoval novú telekomunikačnú spoločnosť na trhu SR – spoločnosť X tel. Zároveň som informoval aj o používaní jej kariet „EZ PHONE“. V dobe písania článku platil údaj predtlačенý priamo na TK, že užívateľ v Bratislave sa do systému spoločnosti pripája priamo cez telefónne číslo **5830 3993** a z iných miest Slovenskej republiky cez telefónne číslo **02/5830 3993**. Medzičasom v tomto smere prišlo k zmene. V súčasnosti systém ohlasuje, že namiesto čísla 5830 3993 sa treba pripájať cez nové telefónne číslo **3320 3993**. V tejto súvislosti možno predpokladať, že sa identicky zmenilo aj telefónne číslo 02/5830 3993 používané z iných miest Slovenskej republiky **na telefónne číslo 02/3320 3993**. Môj predpoklad by mohli overiť používatelia týchto kariet mimo Bratislavy, ja osobne túto možnosť nemám.

Nové švédske slovacikum a súčasne aj bohemikum

V rôznych predchádzajúcich MOT som opisoval karty z rôznych krajín, na ktorých boli motívy majúce nejaký vzťah k Slovenskej republike, ktoré nazývame slovaciká. Všetky doteraz takto uvedené karty boli buď klasické telefónne karty, alebo to boli predplatené (tzv. prepaid) karty, alebo to boli dobíjacie kupóny ku GSM kartám. Dnes by som chcel prvýkrát predstaviť priamo

GSM kartu ako slovacikum a súčasne aj ako bohemikum.

Švédska mobilná spoločnosť **Telia Mobitel**, sídliaca v meste Sundsvall, vydala GSM kartu s vylamovacím čipom (t. zv. plug-in). Na karte je použitý čip od firmy Schlumberger (S-SL 1), pričom čip má štyri vylomenia, ale v jednej polohe u nás neobvyklej – na ľavej strane vylamovacieho čipu sú pod sebou dve vylomenia (čo je aj u nás bežné), ale nie je u nás zaužívané a bežné, že rovnaké sú aj na pravej strane. Vzadu na vylamovacom čipe je 20-miestne modré vodorovné číslo (4-krát po 5 čísiel pod sebou).

Na tmavom fialovo-modrom pozadí sú bledšou farbou vyznačené hranice väčšiny štátov Európy a bielym textom ich názvy, vrátane názvov ich hlavných miest vo švédskom jazyku. Takto je vyznačená Slovenská republika ako Slovakiem s hlavným mestom Bratislava, tiež Česká republika vyznačená ako Tjeckien s hlavným mestom Prag (*obr. vľavo doľu*).

Zadná strana GSM karty je väčšinou biela, len na ľavej strane je zvislý pás, na ktorom je vyobrazená časť obrázka z prednej strany (časť západnej Európy), pričom vidieť ešte časť názvu Českej republiky s názvom hlavného mesta Prag.

Nové kanadské slovacikum

Kanadská spoločnosť **AudioGuide Jr.** vydala špeciálnu medzinárodnú predplatenú kartu s 10 miestnym PIN kódom v nominálnej hodnote 20 kanadských dolárov

rov na volania v rámci Kanady, ale aj z Kanady do cudziny – konkrétne do ďalších 11 rôznych krajín sveta (*obr.*). Spoločnosť krajín, do ktorých možno s touto kartou volať vrátane Slovenskej republiky a ktorá je definovaná okrem obrázku skalnatého pobrežia aj vyobrazenými štátnymi vlajkami, je v porovnaní s talianskou kartou opísanou v MOT 83 rovnako zaujímavá. Na porovnanie posúďte sami – okrem domácej Kanady sú to ešte Spojené štáty, Veľká Británia, Izrael, Slovinsko, Rusko, Lotyšsko, Litva, Azerbajdžan, Kazachstan a Tadžikistan.

Malta – ďalšie puzzle z TK

V minulosti som sa venoval problematike puzzle z TK už viackrát (pozri napr. MOT č. 34, 35, 37, 40, 41, 67, 74, 79 a 86). V MOT 86 som sa naposledy venoval opisu samostatného puzzle z TK z niektorej európskej krajiny - Gibraltaru.

Dnes by som sa chcel vrátiť ku krajine, ktorá je síce najmenším členským štátom Európskej únie, ale zato je „veľká“ ako krajina vydávajúca puzzle z TK. O prvých troch puzzle, ktoré oficiálny telekomunikačný operátor na Malte – MALTACOM – vydal, som sa zmienil ešte

v MOT č. 40. Teraz by som chcel priblížiť ďalšie puzzle z TK tejto krajiny. Úmysel som mal už dávnejšie, ale nedarilo sa mi zistiť o tomto puzzle bližšie informácie. Podľa môjho názoru je toto puzzle zobrazujúce vtákov veľmi pekné a o tom, že sa mi toto puzzle naozaj páči, svedčí, že jeho obrázok mám už dlhší čas vložený ako „tapetu“ na obrazovke vlastného počítača.

Samotné puzzle pozostáva zo štyroch kusov TK v tvare 2 x 2 TK, vydané bolo v marci 2002. Špeciálnou otázkou v tomto prípade je, že ako puzzle z TK je obojstranné. Základné informácie o tomto puzzle sú nasledujúce:

Puzzle – z predných strán TK (čip)

(obrázok na 2 str. obálky)

	Názov vtáka – predná strana	Katalóg. číslo	Poloha v puzzle	Náklad v ks	Nominál. hodnota	Units (jedn.)
1.	Hoppe (Daqquqa tat-Toppu)	219	vľavo dolu	40 000	Lm2*	38
2.	Robin (Pitirross)	220	vpravo hore	30 000	Lm3*	57
3.	Cory's Shearwater (Ciefa)	221	vpravo dolu	15 000	Lm5*	95
4.	Griffon Vulture (Avultun Prim)	222	vľavo hore	40 000	Lm2*	38

Puzzle – zo zadných strán TK

(obrázok dole)

	Názov vtáka – zadná strana	Katalóg. číslo	Poloha v puzzle
1.	Mallard (Kuluvert), Spanish Sparrow (Ghasfur tal-Bejt), Cory's Shearwater (Ciefa)	219	vpravo dolu
2.	Golden Oriole (Tajra Safra), Honey Buzzard (Kuccarda), Barn Owl (Barbagann)	220	vľavo hore
3.	Long Eared Owl (Qattus), Gray Wagtail (Zakak lad-Dell), Mallard (Kuluvert)	221	vľavo dolu
4.	Barn Owl (Barbagann), Barn Owl (Ghasfur ta'San Martin), Sardinian Warbler (Bufula Sewda)	222	vpravo hore

Poznámka: Lm2* a nasl.=skratka pre miestnu menu-príslušný počet maltských lír.

V máji 2003 bolo na Malte vydané ďalšie, v poradí 5. puzzle, ktoré pozostáva zo 4 kusov TK v tvare 4 x 1 TK vodorovne. Puzzle pozostáva z TK, ktoré tvoria obraz znázorňujúci olejomalbu od Gianniho Vellu (1885 – 1977) pod názvom „Pouličný obchod“ . Katalógové čísla TK sú 252 až

255. Všetky karty z puzzle majú nominálnu hodnotu síce len po Lm1, t. zn. 19 units (jednotiek), ale získať ich bude veľmi ťažké – každá TK má totiž náklad len 1 500 ks. Časť nákladu bola pritom určená aj pre členov klubu zberateľov telefónnych kariet Malty. Ich počet mi nie je známy. ■

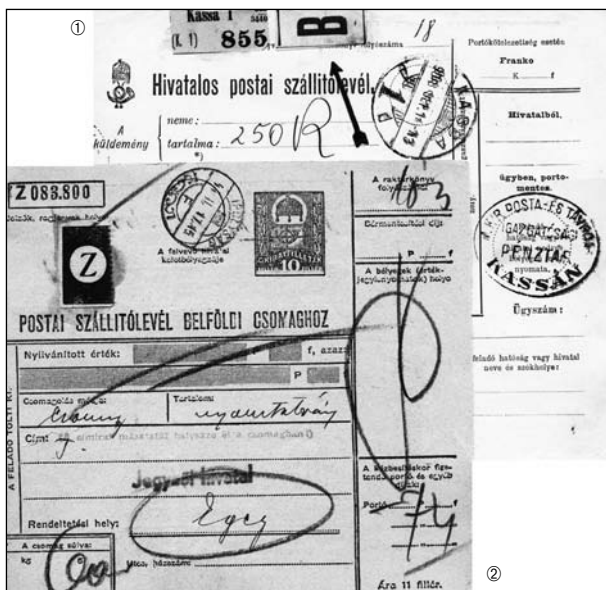
Označenie vrecovky

Dušan Evinic

Rozsiahla činnosť pošty mala a má vo svojej náplni ako hlavné poslanie prepravu poštových zásielok. Medzi jej viacerými druhmi možno nájsť i dopravu ťažších zásielok – balíkov. Balíkové zásielky môžu byť obyčajné, cenné – cenovky, viazané na úhradu dobiery a podobne. Balíkové zásielky sa zasielajú spravidla so sprievodkou, výnimkou bývajú niektoré balíkové zásielky poštovej správy, ktoré sa dopravujú bez sprievodky. Na označenie rozličných okolností prepravy balíkov a ich obsahu sa používajú zvláštne nálepky, ktoré filatelistická verejnosť pozná hlavne pod názvom služobné nálepky.

Jedným druhom týchto nálepiek sú nálepky, ktoré sa lepili na balíky a ich sprievodky, ak hmotnosť balíka, rozmery a obsah umožňovali jeho prepravu vo vreciach alebo podobných väčších obaloch. Takéto balíkové zásielky pozná poštová prax pod názvom vrecovky.

V priebehu času sa text nálepiek označujúcich vrecovku a vyhotovenie nálepiek menil. V príspevku sa pokúsim priblížiť rozličné vyho-

Obr. 3. Označenie vrecovky je na sprievodke k balíku s hmotnosťou 300 g bez udanej ceny nálepkou s červeným písmenom „P“. Balík bol podaný 3. 10. 1927 na pošte Nové Zámky 2, a bol adresovaný do Bošian. Poplatky pri podaní vo výške 2 Kč boli vyplatené v hotovosti.

tovenia týchto nálepiek počas ich používania na území Slovenska.

Označenie vrecovky písmenom „B“, pravdepodobne skratkou slova batyu – batoh, používala už uhorská poštová správa. Pravdepodobne dvojdielna nálepka mala na časti určenej na sprievodku čiernou farbou na bielom papieri vytlačené veľké písmeno „B“. Písmeno malo orámovanie tenkou čiernou čiarou. Text časti nálepky určenej na balík nie je autorovi známy, dá sa však predpokladať, že ho tvorí písmeno „B“. Najstaršie použité tejto nálepky zatiaľ možno doložiť v septembri roku 1908 (obr. 1).

Československá poštová správa po roku 1918 prebrala toto označenie. Zmena nastala od 15. 5. 1921, keď Československá poš-

Obr. 4. Nálepka s červeným písmenom „B“ použitá na sprievodke k balíku s hmotnosťou 200 g a s dobiereku vo výške 100 K, odoslanom z pošty Bánovce župa Trenčianska (dnešné Bánovce nad Bebravou) 10. 12. 1920 do Bošian. (Denná pečiatka adresnej pošty na zadnej strane sprievodky má text: Veľké Bošany). Poplatky za balík vo výške 3,50 Kč sú uhradené výplatnými známkami emisie Hradčany (tri známky hodnoty 50 h sú nalepené na zadnej strane sprievodky).

tová správa zaviedla nové dvojdielne tlačivo č.16. Na tlačive bolo vytlačené veľké písmeno „P“ (skratka českého slova pytlovka) v červenej farbe. Nálepky starého vyhotovenia sa mali odvieť do zberu.

Maďarská poštová správa na zabranom území Slovenska v rokoch 1938-1945 na označenie vrecovky používala na sprievodkách nálepku s vytlačeným čiernym písmenom „Z“ na bielom podklade, umiestneným v čiernom kruhu. Vyhotovenie predpokladanej časti na balík nie je autorovi známe. Písmeno „Z“ je skratkou maďarského výrazu zsák csomag (obr. 2).

Nemecká poštová správa v zabranej Peržalke a Devíne v rokoch 1938-1945 na označenie vrecovky používala pravdepodobne na sprievodke nálepku s gotickým písmenom „B“, čo by mohla byť skratka slova Beutel – vrece. Za informáciu ďakujem kolegovi M. B. z Bratislavy.

Slovenská poštová správa používala do roku 1941 nálepky čs. poštovej správy. V roku 1941 začala používať nálepky (tlačivo č.16) na označenie vrecovky v novej úprave. Nálepka z bieleho papiera sa skladala z dvoch častí rôznej veľkosti. Na každej časti bol čierne vytlačený nápis „Vrecovka“. Orámovanie oboch častí bolo vo farbe textu. Väčší diel nálepky sa mal lepiť na balík, vlavo od adresy a menší na sprievodku, na miesto na to určenom. Zásoby nálepiek staršieho vydania sa mali používať až do úplného spotrebovania. (Úradné zprávy slovenskej pošty č. 28/1941). Zmena vo farebnej úprave textu nálepky i použitého papiera nastala v roku 1943. Text „Vrecovka“ bol vytlačený tmavobelaso na žltom papieri. Nálepky staršieho vydania sa mali spotrebovať. (Úradné listy Slovenskej pošty č.1/1943).

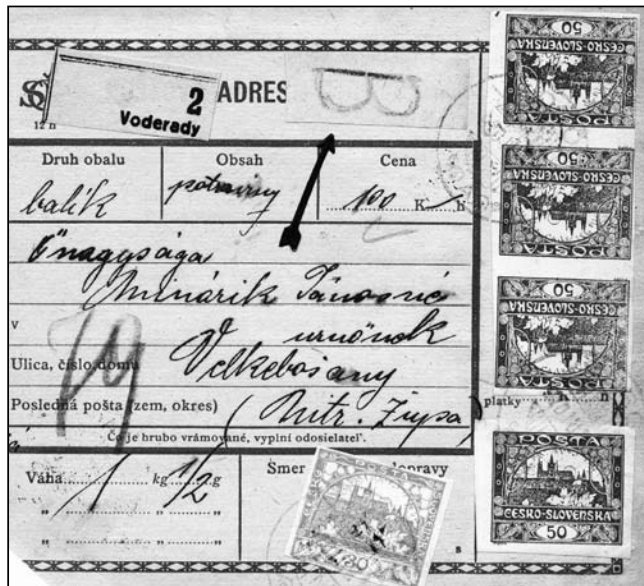
V období po obnovení Československa v roku 1945 sa používali nálepky predchádzajúcich úprav, ktoré sa oddeľovali strihaním. Navyiac boli používané i nálepky s červeným textom „VRECOVKA“ s písmom vysokým cca 3 mm, s orámovaním v červenej farbe, vytlačené na bleďozlto papieri. Časť na balík a časť na sprievodku bola oddelená dvojitou červenou čiarou. Nálepky sa oddeľovali strihaním. Ďalšie vyhotovenie má text „VRECOVKA“ vysoký cca 2 mm v bleďohnedej farbe, v ktorej je vytlačené i orámovanie. Na oddeľovanie nálepiek slúžil priesek. Hmotnosť vrecovci, ktorá mala byť pravdepodobne 1 kg, sa podľa oznámenia v Poštovom vestníku Oblastného riaditeľstva Bratislava č.1/1950 zvýšila na 3 kg a pri súrnych a náhlych balíkoch až na 5 kg. Obmedzenie rozmerov a hmotnosti vrecovci na 3 kg oznámil Vestník spojov č.44/1957. Od 1. 11. 1957 mohli mať vrecovky súčet dĺžky, šírky a výšky, alebo keď boli v tvare zvitku súčet dĺžky a dvojnásobného priemeru, najviac 60 cm. Keď mali oválny alebo trojhranný tvar platili pre nich rozmery ako pre zvitky. Za dĺžku sa považovala výška zásielky a za priemer jej najväčší rozmer. Od 30. 8. 1961 boli celoštátne zavedené dvojdielne nálepky na bielom papieri vytlačeným písmenom „P“ v červenej farbe. Číslo tlačiva bolo 11-012. Nálepky sa oddeľovali strihaním a pomocou prieseku i priepichu. Zároveň bolo na Slovensku zrušené používanie nálepiek s textom Vrecovka. V prechodnom období bolo povolené údaj „P“ vyznačiť na balíku i sprievodke rukopisom alebo pečiatkou. Okolo roku 1985 boli zavedené nálepky s písmenom „P“ v samolepiacej úprave s rozmermi 25 x 14 mm, so skosenými rohmi. Boli určené na balík

i na sprievodku. Poštám sa mali dodávať postupne po minútí nálepiek staršieho vydania. Nálepky mali číslo tlačiva 11-012. Nálepky predchádzajúcich vydaní bolo potrebné pred použitím natrieť lepom.

Slovenská pošta po roku 1993 používala nálepky predchádzajúcich vydaní (s písmenom „P“). Výnimočne možno doložiť i použitie nálepky s textom „Vrecovka“ v tehlovočervenej farbe na pošte Dubovce pri Skalici 24. 3. 1997 (obr. 5). Použitie samolepiacich nálepiek možno okrem už popísaného variantu doložiť v ďalších dvoch variantoch:

II. variant - Červene vytlačené písmeno „P“ na bielom papieri. Rozmery nálepky sú cca 35 x 15 mm. Nálepka má mierne zaoblené všetky rohy.

Provizórne označenie vrecovky s hmotnosťou 1,5 kg a udanou cenou 100 K, rukopisom červenou ceruzkou napísaným písmenom „B“ na kúsku papiera, ktorý bol následne nalepený na sprievodku. Balík, ku ktorému sprievodka patrí, bol podaný na pošte Voderady 15.6.1920. Poplatky pri podaní vo výške 2,80 Kč boli uhradené známkami emisie Hradčany. (Chýbajúcich 50 h je nalepených na zadnej strane sprievodky).

III. variant - Červene vytlačené písmeno „P“ na bielom papieri. Nálepka má rozmery cca 25 x 22 mm (obr. 6).

Nálepky označujúce vrecovku sa bežne vyskytujú na sprievodkách v kombináciach s inými druhmi služobných balíkových nálepiek.

Oznámenie o zrušení používania nálepiek „P“ označujúcich vrecovku bolo uverejnené v Poštovom vestníku č. 11 z roku 2001 v ustanovení č. 146: „V súvislosti so zmenou spracovania balíkov do 3 kg, sa od 1.6.2001 ruší používanie tlačiva č.11-012, nálepky „P“ na balíky, ktoré sa prepravujú v uzáveroch“...

Provizórne označenie vrecovky

Ako som už spomenul, na označenie vrecovky sa okrem bežných nálepiek používali i iné provizórne spôsoby. Nebolo to iba okolo roku 1961, ale i mnohé roky predtým a potom. Provizórne označenie vrecovky hlavne na sprievodkách možno rozdeliť takto:

- Natlačenie červeného (prípadne i čierneho) písmena „P“ rôznej veľkosti, na rozličných miestach sprievodiek.
- Rukopisný údaj „P“, alebo „Vrecovka“ na sprievodke, rozličnými písacimi pomôckami.
- Odtlačok pečiatky s písmenom „P“ alebo „Vrecovka“ rozličných veľkostí a farieb. Známe sú odtlačky v červenej, čiernej, fialovej a modrej farbe. Niektoré pečiatky mali orámovanie v tvare kruhu alebo obdĺžnika.

čiatky mali orámovanie v tvare kruhu alebo obdĺžnika.

d) Označenie vrecovky (písmenom B, P alebo slovom Vrecovka) je napísané na kúsku papiera a ten je následne nalepený na sprievodku.

e) Použitie časti určenej na balík na sprievodke, prípadne opačne.

Označenie vrecovky vytlačené na sprievodku tlačiarňou počítača

Využívanie tlačiarňi výpočtovej techniky na vyplňovanie sprievodiek alebo ich celkové vytlačenie sa odrazilo i na vyznačení vrecoviek. Zatiaľ možno doložiť nasledujúce úpravy:

- Vytlačenie písmena „P“ rôznej veľkosti na rozličných miestach sprievodiek. Písmená sú vytlačené spravidla v čiernej farbe.
- Vytlačenie slova „PYTLOVKA“ na sprievodku.

Označovanie balíkov s malou hmotnosťou malých rozmerov - vrecoviek, ktoré sa dopravovali vo vreciach alebo v podobných väčších obaloch za uplynulých okolo sto rokov poukazuje nielen na vývoj samotného znaku vrecovky, ale i na vývoj vyhotovenia nálepiek a ich provizórií. Je to jedna z už skončených kapitol poštovej prevádzky, a tým i poštovej histórie Slovenska.

Pramene:

- Zbierka autora
- Balíková pošta na Slovensku 1918-1985, Filatelistické state č.16, ZSF 1986
- Poštové vestníky, podľa údajov v texte
- Časopis Zberateľ č.7-8/2000 (Balíková pošta na Slovensku 1985-1992)
- Rukopis autora: Balíková pošta na Slovensku 1993-2002

Päť najvzácnejších a najdrahších československých mincí

Pri príležitosti 8. medzinárodného veľtrhu Sběratel v Prahe Česká numizmatická společnost vyhlásila 13. septembra 2005 päť najvzácnejších a najdrahších československých mincí.

1. Päťhaliernik 1924

Ide bezpochyby o najvzácnejšiu československú obehovú mincu, ktorej cena sa v súčasnosti pohybuje v rozmedzí 120 000 až 180 000 Kč. Preto sa táto drobná medená razba zachovala len v niekoľkých desiatkach kusov nie je presnejšie známe. Snád predchádzajúci ročník päťhaliernika 1923 bol vyrazený v takom množstve, že obeh bol drobnými mincami dostatočne zásobený, a preto tento nominál nebol razený aj

v nasledujúcom roku. Vyhotované bolo len obmedzené množstvo na dokumentačné a zbierkové účely. Vzhľadom na vysokú cenu pravej mince sa vyskytuje aj veľké množstvo falzifikátov.

2. Päťkorunák 1937

Druhá najvzácnejšia československá obehová minca. Bola razená podľa výtvarne neobvyklého návrhu sochára Ota Gutfreunda najprv v rokoch 1925-1927

z mediniklu, v rokoch 1928-1932 zo striebra a nakoniec v období 1937-1938 z niklu. A práve niklový päťkorunák z roku 1937 sa zachoval len vo veľmi malom množstve. Cena tejto mince medzi zberateľmi sa pohybuje od 30 000 do 40 000 Kč.

3. Desatkorunák 1933

Tretou zberateľsky najvzácnejšou československou mincou je desatkorunák 1933. Ide o striebornú mincu razenú v rokoch 1930 až 1933 podľa návrhu sochára

Jaroslava Horejca. Ročníky 1930, 1931 a 1932 sú úplne bežné, len ročník 1933 je vzácny. Dôvod malého počtu týchto mincí nie je úplne jasný, podľa niektorých správ sa ich vyrazilo väčšie množstvo, avšak vzhľadom na dostatočné zásoby predchádzajúcich ročníkov boli už vyrazené mince zlikvidované, a preto sa ich zachovalo len veľmi malé množstvo. Na zberateľskom trhu sa cena tejto mince pohybuje od 30 000 do 40 000 Kč.

4. Päťsokol (skúšobná razba)

V tomto prípade nejde o mincu, ktorá bola uvedená do obehu, ale o t. zv. skúšobnú razbu. Mincovne ich zhotovovali často len v niekoľkých málo kusoch podľa vybraných návrhov a overoval sa tak ich vzhľad a praktické vlastnosti pred ich prípadným uvedením do obehu. Mnoho z takýchto skúšobných razieb sa pre peňažný obeh nevyužilo. V počiatkoch ČSR nebolo hneď rozhodnuté o definitívnom označení československej meny a uvažovalo sa aj o iných názvoch ako napr. lev, československý frank či sokol. Práve strieborný päťsokol vznikol podľa výtvarného návrhu sochára a medailéra Otakara Španiela. Táto razba je veľmi vzácna a jej cena prevyšuje 50 000 Kč.

5. Päťdesiatstotina 1920 (skúšobná razba)

Pre túto niklovú v obehu nepoužitú mincu platí to isté, čo sa uvádza pri päťsokole, keď sa namiesto drobných halierov uvažovalo aj o stotinách. Ide o skúšobnú razbu z doby, keď ešte vlastné mince pre novú republiku neexistovali (prvýkrát boli razené až v roku 1921). Neobvyklý námet cukrovej repy zvolil jej tvorca Otakar Španiel preto, lebo mladá republika bez zlatých rezerv spočiatku platila zahraničné pohľadávky cukrom. Ani obvyklý štátny znak s českým levom nebol ešte tradíciou. Cena tejto razby sa pohybuje okolo 20 000 Kč. (spracoval -pem-)

Príležitostné ručné poštové pečiatky roka 2004

Po vyhodnotení ankety o najkrajšiu príležitostnú ručnú poštovú pečaťku je najvyšší čas pozrieť sa na všetkých 75 ručných príležitostných poštových pečiatok (v ďalšom len „pečiatka“) minulého roka. V porovnaní so 138 pečiatkami v roku 2003 vidíme prudký pokles. Asi je to ovplyvnené poplatkami za zhotovenie a použitie pečiatky a nedostatok sponzorov. Zaujímavý článok o príležitostných pečiatkach napísal do Spravodajcu ZSF 2/2005 Mgr. Ján Mička. S väčšinou otázok a názorov, ktoré v ňom uvádza, sa i ja stotožňujem. Verím, že Slovenská pošta, a. s., ich môže realizovať.

Ja sa pozriem na pečiatky minulého roka aj z pozície námetového zberateľa. Bude to tiež štatistické spracovanie podľa námetov, autorov návrhov a ďalších pohľadov. Rozloženie pečiatok do jednotlivých štvrtrokov je nasledujúce: 1. štvrtrok 4; 2. štvrtrok 33; 3. štvrtrok 26; a 4. štvrtrok 12. Najviac ich bolo v máji, júni a septembri – po 12 pečiatok. Vo februári sa nepoužívala žiadna pečaťka. V ankete o najkrajšiu pečaťku roka 2004 najviac hlasov dostala pečaťka používaná na pošte Červený Kláštor „Pltníci na Dunaji“, zobrazujúca pltníka podľa návrhu Š. Kuboviča. Aj mne sa páčila, lebo je síce jednoduchá, ale výstižná. Aj ďalšie pečiatky považujem za pekné. Napr. z pošty Brezová pod Bradlom 3. 5. 2004 k 85. výročiu tragickej smrti generála Štefánika, ktorú navrhol a zhotovil rytec F. Horniak. Sklbil portrét generála Štefánika už bez tradičnej generálskej čiapky s jeho mohyloou na Bradle. Ako zberateľ a vystavovateľ filatelistických materiálov o Štefánikovi som privítal tiež pečaťku pošty Trnava 2 z 4. 5. 2004 (Pozri Zberateľ č. 7/2004) podľa návrhu M. Šnircu so sochou Štefánika v Trnave, ktorá prežila všetky predchádzajúce režimy. Zaujímavá bola zelená pečaťka pošty Čierny Balog 24. 7. „Lesy Slovenskej republiky.“ Navrhol ju V. Machaj ako ruku držiacu vetvičku. (Tri víťazné pečiatky boli znovu reprodukované v Zberateľovi č. 11/2005).

Počet autorov návrhov bol 54 oproti roku 2003, keď ich bolo 38. Najviac pečiatok, 15 športových návrhol E. Smažák. O 5 pečiatok „predbehol“ ryta F. Horniaka. Na tretom mieste s piatimi pečiatkami prispel nedávno zosnulý Mgr. M. Šnirc. Po jednom návrhu podalo 26 autorov. Pečiatky používalo 33 pôšt. Najviac 28 ich bolo na bratislavských poštách. Ďalšie štyri pečiatky mali trnavské pošty. Po tri pečiatky boli na poštách v Banskej Bystrici, Ružomberku, Tatranskej Lomnici a v Trenčíne. Menej ako tri pečiatky mali ďalšie pošty. Na pečiatkach môžu námetoví filatelisti nájsť viac ako 10 motívov. Najviac, až 24 pečiatkami, bol zastúpený šport aj

preto, lebo v Bratislave bola výstava SLOVOLYMPFILA. Jej bolo venovaných 8 pečiatok. Na pečiatkach sa objavili nežijúci i žijúci vrcholoví športovci. Za nimi nasledovali výročia pôšt, miest, klubov filatelistov a filatelistické akcie. Významné osobnosti boli na 12 pečiatkach. Inaugurácie poštových známok môžeme nájsť na 9 pečiatkach. Religiózne motívy malo osem pečiatok. S armádou súviselo šesť pečiatok. Všimnime si tvary pečiatok. Kruhovú podobu malo až 51 pečiatok, čo je 68 %. Tradícia stále ovplyvňuje tvorcov pečiatok. Iné tvary, ako elipsu, štvorec, obdĺžnik a trojuholník malo 12 pečiatok.

Nakoniec ešte prehľad o počte pečiatok od roku 1992. Z neho je vidieť, že najmenej pečiatok – 42 bolo v roku 1992 a najviac – 173 bolo v roku 1998. V roku 2005 bude tiež okolo 70 pečiatok (tabuľka).

Záverom chcem poďakovať Slovenskej pošte za uverejňovanie informácií o pečiatkach na internete a redakcii ZBERATEĽA, i keď ich niekedy uverejňuje po jednom až dvoch mesiacoch. Poďakovanie patrí tiež pracovníckam pôšt za starostlivé a čitateľné pečiatkovanie. Sú však ešte i výnimky, keď sú filatelistické zásielky niektorými poštami skutočne znehodnotenú.

Ing. Ján Maniaček st.

Rok	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
počet	42	69	79	112	118	131	173	146	142	135	120	138	75

Prevrátený dvojplošník Curtiss Jenny opäť na scéne

Dňa 19. októbra 2005 padol svetový aukčný rekord za známku USA! V aukcii Roberta A. Siegela bol vydražený štvorblok leteckej známky USA nominálnej hodnoty 24 centov z roku 1918 s obráteným stredom za neuveriteľných 2 700 000 USD. Kupujúci tak spolu s 10 % poplatkom aukčnej firme zaplatil za unikátny štvorblok takmer 3 milióny dolárov (obr. na 2. str. obálky).

Príbeh vzniku tejto zaujímavej a zberateľsky vyhľadávanej odchyľky je v podstate prozaický, všetko ostatné spôsobila vášeň nazývaná filatelia.

Poštová správa USA schválila 6.5.1918 zavedenie pravidelnej leteckej prepravy poštových zásielok a stanovila poplatok 24 centov za jednu prepravenú uncu (28,3495 g). Otvorenie leteckej prepravy zásielok sa uskutočnilo 15.5.1918 na linke New York-Philadelphia-Washington. Dva dni pred týmto letom (13.5.1918) boli dané do predaja aj prvé letecké známky. Stred známky (lietadlo s pozadím) je modrý a je na ňom zobrazený dvojplošník Curtiss JN-4 Jenny, okraje známky, v ktorom sú negatívnym písmom nápisy, sú červené. Známky teda boli vytlačené dvojfarebnou ocelotlačou na tlačové hárk, ktoré sa rozrezali na štyri 100-kusové priehradkové listy. A práve na jednom z nich, zakúpenom na washingtonskej pošte, si zberateľ M.R. Hurstwood všimol chybnú tlač s prevráteným lietadlom.

Správa o tomto objave sa rýchlo rozšírila, začali sa hľadať ďalšie, avšak viac hárkov už zberatelia nenašli. Podľa článku v časopise Československá filatelie č.

14/1948, po prevrátenom dvojplošníku začala intenzívne pátrať aj pošta, ktorá vraj do 14 dní objavila chýbajúce tri priehradkové listy (a pravdepodobne ich zoskartovala), ktoré s nálezom Hurstwooda tvorili jeden tlačový list.

Akým spôsobom došlo k tomu, že obraz lietadla je otočený o 180 stupňov? Možno to vysvetlil tým, že pri dvojfarebnej ocelotlači sa tlačový list vkladal do stroja dvakrát. A stalo sa, že jeden hárok bol pri tlači jedenkrát vložený opačným smerom. Pretože známka je vzáčne symetrická, prevrátený obraz lietadla sa v strede pekne vyníma.

Aj ďalšie osudy 100-kusového háрку s prevráteným lietadlom sú zaujímavé. Jeho objaviteľ ho predal výrobcovi klavírov z Philadelphie E. Kleinovi za 15 000 dolárov. Ten ho pod podmienkou rozdelenia na menšie časti predal plukovníkovi Greenovi za 30 000 dolárov. Podmienku zdôvodnil, že jednotlivé kusy známok uspokoja viacerých filatelistov a cena známky sa zvýši. Aj sa tak skutočne stalo, záujem o známky sa zvýšil, a tým stúpala aj ich cena. Čoskoro sa dosiahol stav, že na dražbách cena jednej známky prekročila sumu, za ktorú pôvodný majiteľ predal celý 100-kusový hárok. Ešte vyšší cenový nárast zaznamenali ceny štvorblokov. Na aukcii v New Yorku v októbri 1989 bol predaný unikátny štvorblok s číslom 8493 za 1,1 milióna USD, čo bola v tom čase najvyššia suma zaplatená za jeden štvorblok.

A práve tento štvorblok bol ponúkaný 19. 10. 2005 na aukcii Roberta A. Siegela, pričom padol v úvode spomínaný svetový aukčný rekord za známku USA. (RK)

KOUPÍM POHLEDNICE „LIEBIG“

Kúpim jednotlivé pohľadnice i sбирky v jakémkoli jazyce, nejlépe edice
v maďarském, českém, ruském a polském.

kontakt: Věra Mitrengova, telefon: 00420 720 346431, e-mail: vmitrengova@tajmac-zps.cz

Z GALÉRIE MAJSTROV ZNÁMKOVEJ TVORBY

Profesor Albin Brunovský hovorí: „Mám vytýčený taký výtvarný program, ktorý ma sám núti do roboty.“ Podobný program má i Združenie grafikov G Bod, medzi jeho členov patria výtvarníci, ktorí si ctia umelecký odkaz tejto veľkej osobnosti. Prevažná väčšina členov združenia patrí medzi autorov, ktorí, podobne ako prof. Brunovský, popri voľnej grafickej tvorbe sú i tvorcami známokovej grafiky.

K A R O L F E L I X

**maliar, grafik, ilustrátor, autor
poštových známok**

Narodil sa 26. 6. 1961 v Košiciach. V rokoch 1980 - 1981 študoval na Pedagogickej fakulte v Nitre, aprobácia Výtvarná výchova - Slovenský jazyk. V rokoch 1981 - 1987 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave na Oddelení voľnej grafiky a knižnej tvorby u prof. Albína Brunovského.

Venuje sa grafike, malbe, ilustrácii a známokovej tvorbe. Pravidelne sa zúčastňuje medzinárodných výstav a súťaží výtvarného umenia: Bratislava, Praha, Maastricht, Paríž, Saporro, Toronto, Chicago, Bazilej, Norimberg, Rím, Malbork, Kyjev, Gent, Ženeva... Samostatne vystavoval v mestách Európy a Ameriky, v roku 2005 uskutočnil prednášku na Pretórijskej univerzite v Pretórii (Južná Afrika).

Za svoju tvorbu v oblasti grafiky získal prvé ocenenie v súťaži umeleckých škôl Československa v roku 1984, krátko za tým nasledovali početné medzinárodné ocenenia za grafiku, ilustráciu a exlibris.

Žije a tvorí v Nitre. Je členom Slovenskej výtvarnej únie, Združenia grafikov G Bod a Združenia N '89. Je nositeľom titulu Osobnosť mesta Nitra a je aj Čestným občanom Naperville, Illinois (USA).

Zo známokovej tvorby Karola Felixu priblížme si riešenie z prvého roka slovenskej známokovej tvorby - emisie Mohyla M. R. Štefánika Bradlo, ktorá bola realizovaná ako hárček. Emisia sa v anke-

te o Najkrajšiu známku roka 1993 umiestnila na 1. mieste. Už táto emisia nesie určujúce znaky známokovej grafiky autora. V tejto i ďalších známokových realizáciách sa autor plne podriaďuje záko-

sú zjavné najmä v trojznámkovej sérii emisie Tatranské plesá alebo v hárčeku Nitriansky hrad. Výrazná kresbenosť je charakteristická aj pre ďalší návrh poštovej ceny - pigeogram Nitrafila. Vo výpočte známokových grafik nemôže chýbať realizácia emisného radu Technické pamiatky z roku 1997 - známka štvorcovej kompozície Riečny kolový mlyn v Jelke. Je brilantnou ukážkou Felixovej tvorby poukazujúcou na určujúci charakter známokovej grafiky autora. Kolový mlyn súčasne naznačuje možné smerovanie slovenskej známokovej tvorby v zmysle

posilnenia pozície výraznejšej farebnosti, a tým aj určitého príklonu k tendenciám predstavaným pestrofarebnou ošetrovou produkciou ako typom, nepredstavuje však príklon k popisnosti pohľadníčového charakteru

so súčasným potláčaním kresbenosti, ale práve naopak, využíva prednosti ocelorytíny, zdôrazňuje líniu i prekreslenie detailov, podčiarkuje grafický charakter známokovej tvorby. Tiež možno konštatovať, že prvé miesto v anke- te o Najkrajšiu známku roka 1997, ktoré Felixova známka získala, okrem ocenenia možno súčasne považovať aj za určenie žiadaného smerovania výtvarného prejavu známokovej grafiky nielen z pohľadu používateľa a zberateľa, ale aj z pohľadu tvorby.

K skupine známok, kde autor vychádzal z reálneho zobrazenia a predsa neupadol do nezaujímavej polohy, ale naopak, vytvoril zaujímavé výtvarne i významovo bohaté emisie, patrí hárček Motýle a tiež séria s vyobrazením archeologických lokalít Liptovská Mara – Havránok a Ducové – Kostolec.

Z hľadiska výtvarného k mimoriadne významným patrí skupina známok s portrétom, z nich treba osobitne

vyzdvihnúť rytecky poňatý Beethovenov portrét najmä pre jeho výtvarne presvedčivé zobrazenie a uplatnenie špecifik oceloryteckej techniky. Okrem výstižných portrétov známych osobností vedy a umenia, akými sú Štefan Aniani Jedlík a Ludwig van Beethoven, ako osob-

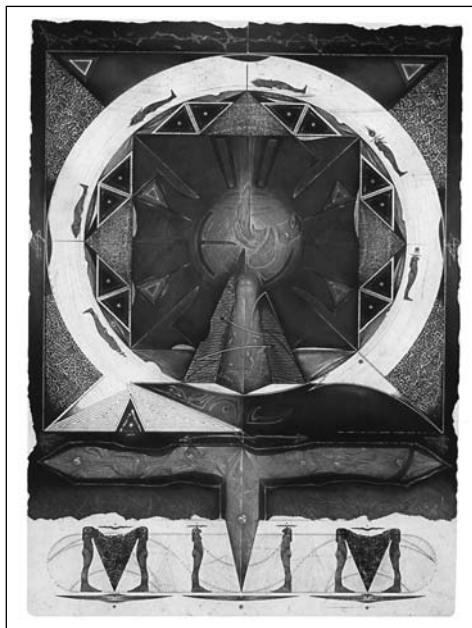

ností, ktorých portrétna podoba sa nám dochovala a mohla slúžiť ako východiskový bod k zobrazeniu na známke, Felix predkladá i fiktívne portréty, napríklad portrét Európy na známke 50. výročia zalo-

ženia Rady Európy, ale aj výrazové portréty našich vierozvestov svätých Cyrila a Metoda na známkach emisie 25. výročie Slovenskej cirkevnej provincie. Okrem samotnej portrétnej časti oceňujeme na týchto emisiách i výtvarnú invenčnosť a vizuálnu príťažlivosť, ktoré patria k špecifickým znakom výtvarného riešenia.

Na Felixových známkach sa uplatňuje imaginácia i realita, ba niekde až veristická presnosť, viacmotívová vyvážená kompozícia i monotematické zobrazenie, motívy viažuce sa k histórii i k súčasnosti, výrazné portréty, písmo, hlaholika, erby, historická architektúra, náboženské symboly, zobrazenie Panny Márie i Ježiša Krista,

archeologické lokality i nálezy, veduta (Nitry), technické pamiatky i vedecké zobrazenie motýľov. Pre jeho známkovú tvorbu je typický princíp, podľa ktorého koncepčná skladba emisie i výtvarná štylizácia motívov vychádza z námetovej orientácie emisie ako určujúceho fenoménu. Pre Felixovu známkovú tvorbu je charakteristické vytríbené estetické cítenie, náročnosť na umeleckú ale i výpovednú hodnotu emisie. Práve tieto hodnoty patria k charakterizačným znakom a špecifikám výtvarnej disciplíny známkovej tvorby. V prípade známkovej grafiky K. Felixa sa k nim pripája i vnímanie prizμου ocelorytíny ako klasickej známkovej umeleckoprodukcnej techniky.

Rukopis autora v známkovej tvorbe je iný ako rukopis voľnej tvorby. Iná je i miera výtvarnej invenčie a štylizácie. Aj keď takýto prístup zachováva v kontraste s voľnou tvorbou iba skromnú mieru štylizácie, predstavuje autora ako suverénneho kresliara a majstra kompozície. Potvrďuje, že aj v generácii grafikov, kde prestali mať tradičné pojmy ako autorita, tradícia a štýl svoj nemenný charakter, u autorov, kde sa vo voľnej tvorbe výrazne prejavujú geometrizujúce tendencie, sa vzťah k umeleckému fortielu nemení a jeho potreba sa nespochybňuje. Táto požiadavka platí tak pre voľnú tvorbu, ako aj pre známkovú grafiku.

Záverom niečo o súčasnej známkovej tvorbe autora. Po krátkej prestávke sa K. Felix opäť vracia k tvorbe známok, momentálne pripravuje návrhy známok geologických lokalít Sandberg a Šomoška z emisného plánu roka 2006.

Antónia Paulinyová

ERVOSlovenská
POŠTA

Vydavateľstvo ERVO v spolupráci so Slovenskou poštou, a.s., vydalo druhé vydanie ERVO katalógu poštových známok, celín a filatelistických materiálov 1939 – 1945 a 1993 – 2005.

Katalóg je plnofarebný na 240-tich stranách a je určený pre zberateľov generálneho zamerania, ktorí v ňom nájdu všetky úradné vydania slovenských poštových známok. Katalóg je rozdelený na tri časti: Prvá je venovaná obdobiu 1939 – 1945, druhá, hlavná časť, obdobiu 1993 – 2005 a tretia tematickým filatelistickým športovým materiálom Slovenska. Grafická úprava je rovnaká ako v predchádzajúcich vydaniach katalógov z vydavateľstva ERVO.

V predaji začiatkom decembra 2005 • Cena: 399 Sk

Informácie a zakúpenie katalógu:

- Na vybraných poštách

Predajňa filatelistického tovaru, Námestie slobody 27, Bratislava, tel.: 02 / 544 338 41
 Predajňa filatelistického tovaru, Odborárske námestie č.6, Bratislava, tel.: 02 / 555 619 62
 e-mail: pofis.obchod@slposta.sk

- Vo vydavateľstve ERVO – Ervín Smažák, Lotyšská 16, 821 06 Bratislava
 tel.: 02/4524 6518, mobil: 0903 256 518.

- Vo vybraných filatelistických predajniach (BARASA, ZBERATEĽ, SLOVILA, ALBUM...)

Švajčiarske hodinky na známkach

Medzinárodné múzeum hodín v La Chaux-de-Fonds je svetové centrum sprístupňujúce históriu merania času najmä švajčiarskymi hodinami a hodinkami. Expozáty zo zbierok tohto múzea sa stali aj predlohou nových známok emisie Tradičná švajčiarska výroba.

Hodiny sú vlastne malým prístrojom, ktorý zaznamenáva rotáciu zeme v reálnom čase. Na šírých moriach boli tieto prístroje životne dôležité. V 19. storočí bol na trhu veľký záujem o švajčiarske námorné chronometre, ktoré položili základ kvality meračov času, ktorú si hodiny a hodinky z tejto krajiny zachovávajú dodnes. Spomenúť treba aj výrobcov hodín v regióne Jura, ktorí vynikali vo výrobe najprepracovanejších vreckových hodínok. Scenérie hlavných častí regiónu sú zakomponované do väčšiny vreckových hodínok s najsofistikovanejšími funkciami ako napr. ochranný systém voči pádu, nárazu, večný kalendár, ručné stopky a zvonenie.

Švajčiarsky hodinársky priemysel nemá skutočné miesto svojho vzniku, tak ako ani jedna oblasť nemôže tvrdiť, že je jediná jeho centrom. Jeden výrobok je výsledkom spolupráce rôznych spoločností, špecializujúcich sa v rôznych oblastiach. Konečný produkt je teda výsledkom procesu, aký poznáme napr. aj v automobilovom priemysle. Aj keď je napokom auto spájané s jednou značkou, je to zvyčajne tá, ktorá zastrešuje všetkých dodávateľov. Taktiež ani jedny hodiny alebo hodinky nie sú výsledkom len jednej spoločnosti. Všetci výrobcovia sú pod „jednou strechou“ a vzájomne spolupracujú, od dizajnéra až po remeselníka. Takto to vždy bolo aj bude.

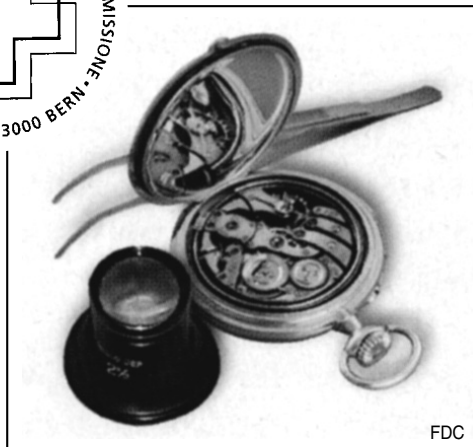
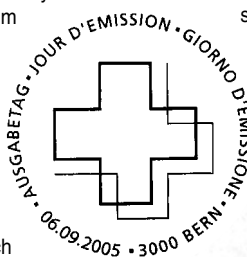
Vonkajšiemu vzhľadu švajčiarskych výrobkov sa vždy venovala veľká pozornosť. Už v 18. a 19. storočí

bola Ženeva slávna svojimi umeleckými prácami na vreckových hodinkách. Značka náramkových hodínok sa dá rozoznať už na prvý pohľad, preto majú ich majitelia tendenciu bližšie sa identifikovať s určitým imidžom a „vyslať tak signál iným“. Toto stotožnenie sa s určitým výrobkom, a teda aj spoločnosťou, je jeden z najsilnejších aspektov v priemysle. Hodnota neznámeho výrobku je veľmi nízka v porovnaní so svetoznámu značkou a imidžom, ktorý predstavuje. Niektoré hodinárske spoločnosti si doslova umelcov najímajú, aby im nejaký „imidž“ navrhli.

Tradícia hodinárstva vo Švajčiarsku má dva pevné základy. Na jednej strane vysoko kvalitné remeselníctvo prispelo k vytvoreniu a výrobe hodínok s najsofistikovanejšími a zároveň praktickými funkciami a na strane druhej úsilie, ktoré zabralo iste nemalo času, vytvorilo nádherné, módne a štýlové dizajny. Výsledky

tohto úsilia možno obdivovať v kolekcií hodinárskeho múzea v La Chaux-de-Fonds vo Švajčiarsku.

Známky nominálnych hodnôt 1,00 a 1,30 švajčiarskych frankov boli vytla-

čené štvorfarebným ofsetom na hárkoch s 20 kusmi známok a vydané boli 6. 9. 2005. Emisiu dopĺňa FDC a pečiatka dňa vydania.

(Focus on stamps, Swiss post, 3/2005,
preklad T. Suchárová,
spracoval A. Kulhánek ml.)

Bohužiaľ, sú to slovenské známky...

Na kritické názory Zdeňka Fritza: „Jsu to ještě slovenské známky?“ (Zberateľ 2005, č. 4) reagoval kolega Mgr. Ján Mička už názvom svojho článku „Áno, sú to slovenské známky...“ (Zberateľ 2005, č. 10). Opakovaný „fór“ prestáva byť zaujímavý, ale dovoľm si aj ja niečo podobné - sú to slovenské známky, bohužiaľ...

Vítam pokračovanie diskusie o zmenách v známkovej tvorbe, s niektorými názormi kolegu Mičku (ktorý je zástupcom ZSF v realizačnej komisii známkovej tvorby Slovenskej pošty) však nemôžem súhlasiť. Mrzí ma predovšetkým bolestínsky tón prvej časti jeho príspevku, v ktorej pripomína staré „hriechy“ československej známkovej tvorby - slabé zastúpenie slovenských motívov a slovenských autorov. Reagoval by taktó aj vtedy, keby Zdeněk Fritz nebol „spoza Moravy“? Myslím som si, že túto fázu „národného sebauvedomenia“ už máme za sebou. Ja chápem kritiku p. Fritza premietnutú aj do názvu jeho článku ako smutné konštatovanie, že nové slovenské známky sa odklonili od doterajšej koncepcie, ktorá vznikala postupne od roku 1993 a nadviazala na československé materiálne i duchovné zdroje a mala doma i v zahraničí svoje priaznivé hodnotenie. Pán Mička to pochopil formálne a argumentuje rovnako formálne - známky sú slovenské, lebo ich vydala Slovenská pošta, nesú nápis „SLOVENSKO“ atď.

Pre „slovenskosť“ alebo „neslovenskosť“ našich známok nie je podstatné kde sa tlačia (podotýkam, že aj pred rokom 2003 sa všetky tlačili v cudzine - v Českej republike, automatové známky v Nemecku). Rozdiel vidím skôr v tom, či je správne akceptovať masový vkus napr. fotografickými návrhmi a fotomontážami alebo sa snažiť používateľom poštových známok ponúkať originálnu známkovú grafiku.

Pokiaľ sa týka tlačovej techniky - poštové známky boli a zostávajú ceninou, dokonca s čoraz vyššou nominálnou hodnotou! Nezaslúžili by si adekvátnu tlačovú techniku, ktorej atribúty sú zrozumiteľné aj laikom? Ešte nedávno boli tak tlačené - ocelotlačou, podobne ako bankovky, teraz - ofsetom ako nálepky na syry...

Viacero známok z minuloročnej produkcie bolo negatívne prijatých pre malý formát. Vysvetlenie ponúka

„Oprava údajov o rozmeroch poštových známok vydaných v roku 2004“ (Poštový vestník č. 30/2004, opatrenie č. 314), z ktorého je zrejme, že anglická tlačiareň pochopila objednané rozmery nie ako rozmery obrazu známok (ako ich chápe pražská Poštovní tiskárna cenin), ale ako rozmery známok vrátane perforácie. Došlo teda k terminologickému nedorozumeniu - Slovenská pošta chcela zachovať „pražské“ formáty známok, ale na overenie výsledku akosi pozabudla... (alebo má na tom vinu sprostredkovateľ - spoločnosť Libra?) Výnimkou je známka „Európa - prázdniny“, ktorá je asi zámerne malá - je to z dôvodu, aby sa zmestila na doručenkové obálky?

V ďalšom odseku si pán Mička neodpustil hneď dve škodoradostné česko-slovenské porovnania: české ofsetové známky a falzifikáty českých známok a poštových lístkov. Treba to uviesť na pravú mieru. V rokoch 1994-2000 vyšlo v Česku 20 ofsetových známok, v roku 2003 3, v roku 2004 2 známky (nepočítam automatové známky), pričom ročník 2004 skončil katalógovým číslom 420. Väčšinu z nich vytlačila pražská tlačiareň Viktoria security printing, ale posledné známky už čisto ofsetovou technológiou tlačí aj Poštovní tiskárna cenin - prispôbila sa dopytu... Faktom je, že Česká pošta spestruje svoje známky ofsetom a jednou z príčin iste bude aj lobbing tlačiarň o zákazky. Vetou „šikovnosť českých ručičiek dokázala prekonať všetky nástrahy ochranných prvkov a náročnosti výroby, ktoré má práve ocelotlač“ sa pán Mička ocitol na veľmi tenkom lade. Po prvé: Poštové lístky originálne i falošné boli tlačené ofsetom, a nie ocelotlačou. V súčasnosti sú poštové lístky chránené hologramom (to platí aj pre slovenské lístky). Po druhé: Falšované a hromadne šírené boli najbežnejšie používané výplatné známky, distribuované v novinových stánkoch. Falšovatelia sa spoliehali na neznalosť kupujúcich, a preto sa ani nepokúsili napodobniť charakteristický reliéf ocelotlače, ale použili najlacnejšiu a najdostupnejšiu techniku - ofset. Nápadné a podozrenie vzbudzujúce boli iba chyby zúbkovania, do ktorého falšovateľa investovali najviac a postupom času sa zdokonalilo od riadkoveho cez pseudohrebeňové až po rámcové. Falšovatelia mohli ofsetovým falzifikátom oklamať napr. zahraničných návštevníkov Prahy nie však filatelistov, ktorí rozoznajú ocelotlač. Nakoniec, na bankovke ju rozozná každý, ibaže nejde o hodnotu za 3, 4, 4,60, 6 alebo 6,40 Kč, takže si dá lepší pozor. Podstatný rozdiel voči Slovensku je možnosť šíriť takéto falzifikáty - v Česku dostať známky a poštové lístky snáď v každej trafike, na Slovensku je to inak - s kúpenou pohľadnicou spravidla musíte na poštu.

Nebudem sa púšťať do výtvarného hodnotenia nových slovenských známok, nie je to moja „parketa“, ale pokiaľ sa na Slovensku nenájde výtvarný kritik, ktorý by zhodnotil známkovú tvorbu, tak by sme mali byť vďační aj za názor rozhladeného filatelistu Zdeňka Fritza. Keď sa nemôžeme oprieť o argumenty odborníka – výtvarného kritika, tak dostáva priestor osobný vkus –

napr. mne sa z tohtoročnej produkcie páči veľkonočná známka s baránkom, detská známka s rybičkami, vianočná trojkráľová známka, vtipná je známka Europa – gas-

trónómia. Dodám ešte, že si ich viem predstaviť vytlačene kombináciou štvorfarebnej hlbkotlačie a efektnej plastickej ocelotlačie.

Anketa o najkrajšiu známku je matematickým súčtom osobných vkusov niekoľkých stoviek účastníkov. Znáмка „Pltníci na Dunajci“ sa asi „trafila“ do tohto priemerného (?) vkusu: je pestrofarebná, fotograficky presná (žiadna „umelecká mazanica“), má veľký formát, atraktívny a „neodkukaný“ námet, navyše je to spoločné vydanie...

Ocenenie Horniakovej známky „L. Medňanský: Potok za humnami, na brehu“ (ktoré mimochodom Slovenská pošta, toľko odmietajúca ocelotlač „bez začervenania“ mediálne využila), považuje p. Mička za príklad, že „kvalita slovenských známok vo svete sa udržuje“. Nuž len si pripomeňme, že známka bola pripravená v roku 2002 (pre povodne vytlačená a vydaná o rok neskôr), a hlavne akou tlačovou technikou bola vytlačená – 6-farebnou ocelotlačou z plochých dosiek. Bola by hodnotená rovnako vysoko aj keby bola tlačená v kombinácii s ofsetom ako dve známky „Umenie“ z roku 2004? Ťažko povedať, ale „lahko rozsúdiť“, keď už vieme, že tohtoročné známky „Umenie“ sú opäť tlačene viacfarebnou ocelotlačou

Ing. Miroslav Gerec,

predseda Komisie slovenských známok a celín ZSF

P.S. K problematike zmien v známkovej tvorbe som sa vyjadril viackrát, najkomplexnejšie na XXI. Dňoch filatelie Slovenska v októbri 2004 v Bratislave. Spracoval som rozsiahly materiál s otázkami a odporúčaniami, z ktorého pre nedostatok miesta bola iba časť publikovaná v Zborníku XXI. Dní filatelie. Celý príspevok dostala zástupkyňa Slovenskej pošty, dr. Irena Kyrinovičová, riaditeľka marketingu. Ako Slovenská pošta zodpovedala 31 položených otázok si záujemcovia môžu prečítať v Spravodajcovi ZSF č. 2/2005. Rád by som publikoval celý svoj príspevok, nájde sa slovenský filatelistický časopis, ktorý to urobí?

Za Ing. Oliverom Strečánskym

(16. 9. 1938 – 25. 10. 2005)

predsedom bratislavskej pobočky
Slovenskej numizmatickej spoločnosti

Namiesto nekrológu mal byť na tomto mieste príspevok Ing. Olivera Strečánskeho o mincovníctve Leopolda I., ktorý nám prisľúbil napísať pri príležitosti tohtoročného 350. výročia bratislavskej korunovácie tohto panovníka. Ing. Oliver Strečánsky nám už svoj článok nenapíše. Po ťažkej krátkej chorobe nás opustil dňa 26. októbra 2005.

Azda je zhodou okolností, že sa Ing. Oliver Strečánsky, ktorému sudičky vložili do vienka vzťah k histórii, filatelii, mincovníctvu a vôbec zberateľstvu numizmatických pamiatok, najmä mincí Leopolda I., narodil v Leopoldove 16. septembra 1938.

Oliver Strečánsky študoval na Stavebnej fakulte v Bratislave, odbor inžinierske konštrukcie a dopravné stavby. Pracoval v Hydroconsulte ako konštruktér, neskôr ako vedúci projektant a podieľal sa aj na výstavbe priehrady Liptovská Mara. Od roku 1980 až do dôchodku pracoval v Ústave cestného hospodárstva a dopravy, kde sa venoval koncepcii a rozvoju cestnej siete na Slovensku.

Oliver Strečánsky bol členom Slovenskej numizmatickej spoločnosti od roku 1971. V bratislavskej pobočke aktívne pôsobil vo vzdelávacej oblasti členskej základne najmä v prezentácii svojich poznatkov v budovaní zbierky mincí svojho obľúbeného panovníka. Predsedom bratislavskej pobočky sa stal v roku 1991 a na jej čele stál až doposiaľ. Po dlhé roky, aj keď už bol vo funkcii predsedu, vykonával svedomito a zodpovedne funkciu hospodára – pokladníka. V spomienkach nám navždy zostanú aj spoločné priateľské stretnutia numizmatikov pri konaní aukcií na Slovensku.

Oliver už nie je medzi nami, odišiel navždy, ale v našich srdciach si na neho uchováme svetlú pamiatku, ako na dobrého, statočného a pracovitého človeka, pretože nezomrel ten, kto ostáva žiť v našich srdciach.

E. Minarovičová

Objavovanie a hľadanie súvislostí na známkach Nového Zélandu (5)

Viliam Kučera

3. ČASŤ EMISIE – ZNÁMKY Z OBDOBIA ROKOV

1955-2005

(dátum vydania 1. jún 2005)

Tretia časť príležitostnej emisie s reprodukciami známok vydaných v roku 1965, 1988, 1990, 1994 a 2003

Tretia časť emisie „150 rokov prvej známky Nového Zélandu“ taktiež prináša päť známok, v tomto prípade vydaných za posledné polstoročné obdobie, teda v rokoch 1955-2005. Na prvej z nich (45 c) je reprodukcia jednej z dvoch známok vydaných v roku 1965 pri príležitosti 50. výročia **spoločnej vojenskej operácie britských, francúzskych, austrálskych a novozélandských jednotiek na polostrove Gallipoli v priebehu 1. svetovej vojny v roku 1915**. Na oboch známkach dominuje pohľad na morské pobrežie a veľkými písmenami napísaná skratka ANZAC. Termín ANZAC znamená Austrálske a novozélandské armádne zbory (Australian and New Zealand Army Corps). Úlohou operácie bolo obsadiť Konstantinopolis, dnešný Istanbul a obsadením polostrova Gallipoli otvoriť západným spojencom prístup k Čiernemu moru. Operácia zlyhala, predovšetkým chybou velenia a nepresným mapám. Nočné vylodenie vojsk 25. apríla 1915 sa neuskutočnilo na plánovanom mieste, ale inde, kde na nich čakali turecké jednotky. Spojenci utrpeli veľké straty, len Novozélandci mali 2721 padlých a 4752 zranených vojakov.

Ani neúspech nenechal príbuzných a spoluobčanov chladnými. Naopak, spoločná operácia vyvolala v Austrálii i na Novom Zélande nevídaný ohlas. Už v roku 1916, pri prvom výročí bojov, sa v oboch krajinách začala šíriť legenda o preukázanej udatnosti svojich synov a odvtedy sa 25. apríl každoročne oslavuje ako Deň ANZAC. Príbehy o dedoch a pra-

dedoch, ktorí položili životy za vlasť, sa odovzdávajú z generácie na generáciu. Na margo tohtoročného Dňa ANZAC austrálsky premiér John Howard povedal: „Pred deväťdesiatimi rokmi prví synovia mladého národa priplávali k tureckým brehom. Títo mladí Austrálčania sa spolu s novozélandskými bojovníkmi pokúsili o nespiteľnú úlohu. Ale za dlhé mesiace bojov sa im podarilo vytvoriť legendu, ktorá nás každým rokom pevnejšie spája“.

Známky vydané v roku 1965 pri príležitosti 50. výročia bojov na Gallipoli

Fotografia z vylodovacej operácie jednotiek ANZAC v roku 1915

K 90. výročiu bojov jednotiek ANZAC boli na polostrove Gallipoli vydané zlaté, strieborné a bronzové pamätné mince

Na druhej známke (90 c) je vyobrazená známka nominálnej hodnoty 1\$ vydaná 9. 10. 1988 s kresbou vtáka **kiwi** podľa návrhu Allana Mitchella. Je to prvá novozélandská známka kruhového tvaru (priemer 33 mm). Vydaná bola v hátku so šiestimi známkami, neskôr aj v hárkoch s 24 a 36 ks známok. S týmito známkami boli vydané aj viaceré hárečky k rôznym svetovým výstavám. Kiwi sa na novozélandských známkach objavil už na prvej obrazovej emisii v roku 1898 a od tej doby ešte pri mnohých ďalších príležitostiach. Netreba sa tomu čudovať, kiwi je jedným z najcharakteristickejších predstaviteľov novozélandskej fauny, ale najmä najrozšírenejším symbolom národnej identity tejto krajiny. Kiwi je najmenší člen z rodu vtákov, do ktorého patria pštrosy, emu, nandu a vyhnutá novozélandská moa. Je zaujímavý z viacerých stránok. Najmä však tým, že okrem Nového Zélandu nikde inde nežije. Je to vták, ale jeho krídla sú nevyvinuté, a preto nevie lietať. Odborníci to vysvetľujú tým, že kiwi po dlhé tisícročia nemal prirodzených nepriateľov, zvykol si na život na zemi a krídla sa mu stali zbytočnými. Je nočným vtákom s vynikajúcim čuchom a typickým dlhým zobákom (tvorí jednu tretinu dĺžky jeho tela). Žije v lese v norách alebo pod zvalenými stromami, alebo pri močiarnoch a živí sa hmyzom, červami, slímkami a rôznymi bobulami. Kládne pomerne veľké vajcia, majúce približne 20 % jeho hmotnosti... Najst živého vtáka je tvrdý oriešok, zato stretnúť sa s kiwi ako symbolom, môžeme všade – na známkach, minciach, bankovkách, na obaloch všetkých druhoch potravín, v hračkárstve, zástavkách, či názvoch firiem, inštitúcií alebo klubov.

„Okrúhla známka“ s vtákom kiwi, ktorá bola prvýkrát vydaná v roku 1898

Populárna „okružla známka“ s kiwi na príležitosťom hárečku vydanom k Svetovej výstave poštových známok EXPO 2000 v USA

Vták kiwi na novozélandskej bankovke

Tretia známka (1,35 \$) jubilejnej emisie pripomína známku s portrétom **Kataríny Sheppardovej** vydané v roku 1990 v 6-známkovej emisii „Úspešní ľudia Nového Zélandu“. Katarína Sheppardová (10. 3. 1847 – 13. 7. 1934), stála v prvom šíku žien bojujúcich za volebné právo žien. Jej pričinením a pričinením radu ďalších pokrokových žien, sa v roku 1893 uzákonilo všeobecné volebné právo žien. Nový Zéland sa tak stal prvou krajinou na svete, kde ženy mali rovnaké volebné práva ako muži. Sheppardová organizovala stretnutia a rozličné podujatia, vydávala brožúry, písala články do novin, viedla rozhovory a diskusie s politikmi, iniciovala zasielanie petícií. V roku 1888 v brožúre *Desať dôvodov* prečo by mali ženy N. Z. voliť, vyjadrila svoje argumenty okrem iného aj takto: „Pretože ešte nebolo preukázané, že inteligencia žien je na úrovni malých detí, že inteligencia žien sa rovná duševnej úrovni šialencov alebo kriminálnikov...“ Sheppardovej úsilie získaním volebného práva žien neskončilo, ale za rovnoprávnosť žien neúnavne bojovala ďalej. V roku 1919 bolo ženám udelené právo kandidovať do parlamentu a v roku 1934, tesne pred svojou smrťou, Sheppardová mohla s uspokojením vidieť prvú ženu vstúpiť do parlamentu. Básnik Jessie Mackay o nej napísal, že Sheppardová bola „žena, ktorej život a osobnosť zanechali najhlbšiu stopu v novozélandskej histórii“.

Dobová argumentácia vo feministickom časopise: Hlasovanie žien vyčistí politiku

Na štvrtej známke jubilejnej emisie (1,50 \$) je reprodukcia jednej zo šiestich známok emisie **Maorské báje a legendy** (1994). Legendy, povesti a báje, zahalené mystickou hmlou, sú pre Maorov veľmi dôležité. Ťažko je

Desaťdolarová bankovka s portrétom Kataríny Sheppardovej

nájsť rastlinu, zviera, miesto alebo horu, ku ktorej by sa neviazala nejaká bájka alebo povest'. Z generácie na generáciu si Maori odovzdávajú svoje príbehy – či už ústne alebo písomne. Na ilustráciu sa pokúsím prerozprávať aspoň jeden, ktorý hovorí o otcovi Nebi a matke Zemi. Kedysi veľmi dávno zo všetkých bohov prvým bol Rangí, boh Neba. Papa, jeho žena, bola matkou Zeme. Mali sa radi a spolu mali sedemdesiat synov. Každý zo synov bol bohom – jeden mora, druhý pevniny, ďalší vetra, lesov, vtákov, kvetov a rastlín, ľudí, chrobákov, rýb a hmyzu. Sedemdesiat synov Rangího a Papy žilo v úzkom priestore medzi svojimi rodičmi. Nebolo tam medzi nimi ani tolko miesta, aby sa mohli hýbať, nebolo tam ani svetlo, aby niečo videli. Neustále sa sťažovali. „Nemá význam nariekať, keď nič nerobíme“ – povedal jeden z nich. „Keby sme vedeli oddeliť matku a otca, mali by sme miesta dost“. Ostatní s nápadom súhlasili. „Jeden z nás musí Rangího odtrhnúť od našej matky“. Jeden po druhom sa usilovali, Ale Rangí bol príliš ťažký. Ako posledný to skúsil Tane, boh prírody. Lahol si na chrbát, nohami sa zaprel do Rangího tela a zo všetkých síl ho tlačil. Rangí sa trochu pohol a vtedy Tane potlačil ešte silnejšie a Rangí odletel tak ďaleko, že synovia si mysleli, že sa nikdy nezastaví. Všetci sa od radosti sa smiali a kričali, okrem Tawhirího, boha vetrov, ktorý svojho otca miloval viac ako matku. Zatiaľ, čo jeho bratia zostali na Zemi, Tawhirí vyletel na oblohu, aby tam bol so svojim otcom. Matka Zem i otec Nebo boli smutní, že už nie sú spolu. Rangí plakal a jeho slzy padali na zem ako dažď. Papa vzdychala a hmla ľútosť stúpala k jej manželovi ako oblaky. Tanemu došlo rodičov ľúto. Matka Zem bola holá a bolo jej zima. Príkryl ju lesmi a trávou a Rangiove slzy ju zalievali, takže osamelá matka začala byť krásna. „Urobil si Papu veľmi krásnu“ – volal na neho Rangí. „Ale čo urobíš pre mňa, Tane?“ Boh prírody prilietel k svojmu otcovi. Na hrud' mu položil zlaté slnko a príkrýl ho červeným pláštom. Potom prišiel k záveru, že červená pláštenka sa mu nepáči a dal ju dolu. Kúsok z nej však môžeme vidieť aj teraz,

keď slnko vychádza a zapadá. Cez deň bol Rangí krásne zaodetý do modrého hávu. V noci po ňom Tane rozhádzal žiariace hviezdy a gulať striebrišto svietiaci mesiac. Nakoniec boh prírody zaplnil lesy, ktoré stvoril, vtákmi, aby každý počul ich radostný spev. Tawhirí, boh vetra, sa na svojich bratov ešte stále hneval. Posielal dole hromy a blesky, bojoval s bohom mora až sa vytvárali obrovské vlny, ktoré bičovali pevninu. Bohovia na pevnine bojovali proti bohom vetra a mora. Tawhirimu sa nedokázal postaviť na odpor nikto okrem Tua, boh vojny. Ten zasiahol a zakrátko sa vietor utíšil, more sa utíšilo a v lese opäť začali spievať vtáky. „Niečo tu ešte chýba“ – povedal Tane. „Bolo by dobré, aby sa pod stromami prechádzali muži a ženy a načúvali spevu vtákov, plavili sa v kanoe a božstvám spievali piesne.“ Tane potom z červenej pôdy stvoril prvú ženu. Čoskoro sa splnil jeho sen – muži a ženy medzi stromami radi pracovali, spokojne nažívali vo svete, ktorý tvorili kvety, vtáky, morské ryby, vodopády, rieky a jazerá i vysoké hory. Takto boh prírody Tane stvoril svet a všetko krásne. Muži a ženy od tej doby pri svojich cestách z ostrova na ostrov rozprávajú svojim deťom tieto príbehy o vtákoch, kvetoch, stro-
moch, rybách, slnku, mesiaci, hviezdach...

Štyri známky z emisie Maorské báje a legendy vydané v roku 1994

Mnohé novozélandské známky majú námet zo života, histórie a kultúry Maorov. Často sa na nich môžeme stretnúť aj s motívami maorských ornamentov a dekoratívnymi prvkami ľudového umenia

Posledná známka jubilejnej emisie (2,00 \$) je venovaná športu. Prináša reprodukciu známky z emisie vydané v roku 2003 pri príležitosti 100. výročia rugby na Novom Zélande. Na šiestich známkach emisie sú autentické zábery z rugbyových zápasov proti Južnej Afrike (1937), proti Walesu (1963), proti Austrálii (1985), proti Francúzsku (1986) i proti Anglicku (1997). Rugby je na Novom Zélande športom číslo jeden. Pre celé gene-

rácie Novozélandanov sa rugby stalo omnoho viac než len športom – stalo sa výrazom ich národnej identity, sily, schopnosti, hrdosť, vášne i mužného rozhodovania.

Tri známky z emisie vydané k 100. výročiu rugby na Novom Zélande

Čo dodať na záver? Vari len moju skúsenosť o tom, že aj začiatočník môže objavovať veľa zaujímavých súvislostí aj pri takom jednoduchom, ziaľ, často podceňovanom spôsobe zbierania, akým je generálna zbierka. A to nielen pri zbieraní známok Nového Zélandu, ale prakticky každej známkovej krajiny.

Podakovanie a prameň: Podklady pre tento seriál som čerpal z dokumentov poštovej správy Nového Zélandu, jej informácií a archívnych materiálov uverejnených na webových stránkach, z katalógov STANLEY GIBBONS, A.I.P, ELSTREE STAMPS, HEINDORFFHUS, ACS N.Z. STAMPS, STAMP LINKS, SANDAFAYRE – STAMP LIBRARY, katalógu G. Lawa: NEW ZEALAND INTERNATIONAL FLIGHTS AND AIRMAIL COVERS, štúdie A.H.McLintocka: N.Z. POST HISTORY, webovej stránky Britskej kráľovskej filatelistickej spoločnosti NEW ZEALAND STAMP IMAGES, Novozélandskej kráľovskej filatelistickej spoločnosti, Joint Stamp Issue, katalógov aukčných firiem (Glen Stephen Stamps, Delcampe, Len Jury, Rock Stamp Company a i.), encyklopédií NEW ZEALAND 1966, Wikipedia, Westminster a ďalších. Všetkým vyslovujem úprimné podakovanie za pomoc. Autor.

Motýle z Luxemburska

Zberateľov motýľov na známkach potešila 27. septembra 2005 luxemburská pošta vydaním trojznámkovej série s vyobrazením aj u nás známych druhov. Zaujímavosťou pritom je, že všetky tri druhy motýľov sú aj na slovenskom háčreku vydanom v roku 2002 v emisnom rade Ochrana prírody, a to na známke 25 Sk a na spodnom kupóne. Zrejme ide o druhy, ktoré sú ozdobou nielen našej prírody.

Na známke 0,35 € je **vidlochvost feniklový** (*Papilio machaon* L.), ktorý vyniká nielen veľkosťou, ale aj jasnožltým sfarbením krídiel. Lem krídiel je čierny, vzadu sú

spestrené modrými polmesiacikami. Najčastejšie sa vyskytuje v nížinách, ale lieta aj v pahorkatinách a vyhladáva holé trávnaté kopce. Tam sa často zlietavajú na zásnuby. Z vajčiek sa liahnú čierne húsenice, ktoré sa presúvajú trhavým pohybom za neustáleho pradenia hodvábného vlákna. Kuklia sa pri zemi na vetvičkách a kmeňoch kríkov. Kuklia je okrovohnedá alebo zelená. Okrem Európy sa vyskytuje aj v severnej Afrike a odtiaľ sa cez teplé oblasti Ázie dostáva až do Číny.

Znáмка 0,70 € zobrazuje **perlovca striebropá-savého** (*Arginiss paphia* L.), ktorý je krásny a veľký

motýľ. Jeho predné krídlo meria 27 až 38 mm, je nápadný aj sfarbením, ktoré na krídlach samčeka je hrdzavé, samičiek sivookrové až hnedé. Obe pohlavia majú krídla ozdobené čiernymi škvrkami. Prelietava ponad lesné cestičky, okraje lesov, lesné lúky, vyhladáva slnko a často sa na ňom vyhrieva. Najčastejšie sa vyskytuje v teplých nížinách, ale žije aj vo horách až do výšky 1 700 m, napr. v Tatrách aj Alpách. Samičky kladú vajčeka na rastliny alebo na kôru stromov. Húsenice sa liahnú koncom leta, prezimujú a v júni sa zakuklia. Okrem Eurázie sa vyskytuje aj v severnej Afrike.

Na tretej známke 1,80 € je **modráčik striebristozelený** z rodu *Lycaenidae*. Možno ho stretnúť skoro vo všetkých prírodných prostrediach, na poliach, lúčkach i stepiach. Často pije vodu na okrajoch kaluží. Húsenica je zelená, živí sa najmä datelinou, žije od apríla do júna a druhá generácia od augusta až do apríla nasledujúceho roka. Vyskytuje sa v celej Eurázii, v Luxembursku si ho nemožno pomyliť so žiadnym iným druhom modráčika.

Známky podľa fotografií G. Hoffmanna boli vyhotovené ofsetom na tlačových listoch s 20 kusmi. **-pem-**

FIRMA ZBERATEĽ®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

COLLECTIONER s.r.o.

MURGAŠOVA 3, KOŠICE 040 01

e-mail: collectioner@iol.sk

NÁKUP-PREDAJ: mince, bankovky, medaily,
vznamenania, pohľadnice a iný zberateľský materiál.

24 hodín denne - jednoducho, pohodlne a bezpečne.
Zároveň bezplatne, diskrétno, poradíme a zhodnotíme
vaše zbierky.

www.zlatemince.sk

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍC,
CELISTVOSTÍ
A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítláče, príležitostné poštové ☺ a strojové príležitostné ☺)
Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu a
ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

12

Vážení čitatelia,

vyhodnotenie desiateho kola signalizuje, že pomaly končí už štvrtý ročník našej súťaže o Kvet Zberateľa. Nihil novum sub sole, nič nové pod slnkom, ako by povedal klasik, keď víťazstvo si opäť odnáša Š. J. Plško už svojím 22. pokračovaním seriálu „Malej školy filatelie“, pričom pred druhým príspevkom v poradí získal 8 bodový náskok. Aj umiestnenie príspevku na druhom mieste je viacmenej stabilné. Galéria majstrov známkovej tvorby má svojich stálych čitateľov, keď autorka seriálu pútavo približuje prácu našich umelcov. Stačilo chvíľu v seriáli nepokračovať, a už sa viacerí z vás ozvali a žiadali ďalšie časti. Viacerých zaujal aj príspevok do diskusie o našej známkovej tvorbe Áno, sú to slovenské známky, od J. Mičku. Iste, otvorenou diskusiou sa veci dajú riešiť, pričom dúfame, že vaše názory neprehliadnu ani zodpovední zástupcovia pošty. Štvrté miesto patrí špecializácii slovenských poštových známok, keď po krátkej odmlke sa M. Gerec ozval s ďalším pokračovaním. Seriál V. Kučeru o známkach Nového Zélandu sa tiež stále drží na popredných priečkach. Tentokrát len o bod zaostal za štvrtou priečkou. O šieste mieste sa delia M. Gerec svojím príspevkom o skúšobnej moletáži a D. Evinic z oblasti poštovej histórie o šekových vpliatých lístkoch. Bodoval aj príspevok Apimondia na známkach. Zrejme zaujal aj zberateľov CM. Bodový rozdiel na ďalších miestach už nie je taký výrazný. Tentokrát bodovalo spolu 14 príspevkov (v predchádzajúcom kole 16). Na prvú otázku správne odpovedalo 39 zo 41 súťažiacich. Na druhú otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 35 súťažiacich. Aj keď fragment okrem dvoch identifikovali všetci súťažiaci, najst ďalšiu známku autora robilo problém ešte ďalším 4 súťažiacim.

■ Vyhodnotenie 10. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovalo 39 súťažiacich - vyobrazený bol detail známky 1,50 Kčs Pof. č. 474 „100. výročie zrušenia poddanstva“ vydanaj 14.5.1948.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Ktorý významný slovenský umelec je autorom výtvarného návrhu známky a uveďte ešte aspoň jednu známku tohto umelca“ mala byť: Janko Alexy, ďalšia známka tohto umelca je z emisie Umenie 1974 Žena džbán (Pof. 2170) a slovenská známka č. 50 Dievčatá, vydaná 15. 12. 1994. Na otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 35 súťažiacich.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v októbrom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich opäť bezkonkurenčné víťazstvo prisúdili **Š. J. Plškovi** za **Malú školu filatelie (22)** – **Tvorba a úprava zbierok (36 hlasov)**. Druhú priečku s počtom hlasov 28 získala **A. Paulinyová** za galériu majstrov známkovej tvorby, v ktorej predstavila tvorbu **Kamily Štanclovej**. Na treťom mieste sa s počtom 19 hlasov umiestnil príspevok **J. Mičku: Áno, sú to slovenské známky**. Štvrtú priečku s počtom hlasov 17 obsadil **M. Gerec** so **Špecializáciou slovenských vpliatých známok (15)** – **Komárno 50 Sk. V. Kučera** s tretou časťou seriálu **Objavovanie a hľadanie súvislostí na známkach Nového Zélandu** získal piate miesto. Na šiestom mieste bodovali dva príspevky, keď po 7 hlasov získal príspevok **M. Gereca** o **skúšobnej moletáži** a **D. Evinic** o **šekových vpliatých lístkoch**. Siedme miesto čitateľa piatimi hlasmi prisúdili **J. Grófovi** za článok **Apimondia 2005 na poštovej známke**.

Ďalšie hlasy (1 až 2) súťažiaci priznali ešte ďalším piatim príspevkom.

Výhercami 10. kola IV. ročníka súťaže sú **Zoltán Zigo** zo **Šiah** (nákupná poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Anton Pašteka, Malacky** (zásobník na známky, formát A 4, 8-listový).

Srdečne blahoželáme!

■ 12. - decembrové KOLO SÚŤAŽE

Do 12. kola súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment, vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktorý významný slovenský umelec je autorom diela pretlmočneého na známku a uveďte ešte aspoň jednu známku, na ktorej je ďalšie dielo tohto umelca.

3. otázka znie: Napište troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v decembrovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do **30. decembra 2005**. Za účasť v súťaži vopred ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede.

Redakcia

FILATELIA ★ FILOKARTIA ★ NUMIZMATIKA

Darčeková predajňa, Medená 18, Bratislava
Peter Ardo

Po – pi : 10,00 – 18,00 hod.

☎ 0908 423533, e-mail: pardo@naex.sk, fax: 02 5556 1183

VYKÚPIME A DOPLNÍME VAŠE ZBIERKY

Známky, mince, figúrky z kindervajec, telefónne karty, staré pohľadnice, listy, akcie, preukazy a iný zberateľský materiál

✉ Palkovičova 10A, 821 08 Bratislava

Červený kríž – medzinárodné hnutie

Argentínska pošta vydala 11.6.2005 príležitostnú poštovú známku venovanú 125. výročiu Červeného kríža. Známkový obraz sa skladá z dvoch častí, na ľavej (väčšej) je fotografia z dobového reklamného plagátu z r. 1904 zachytávajúca výcvik pracovníkov argentínskeho Červeného kríža v Buenos Aires, v pravej časti je akcia záchranárov v r. 2004.

Svetoznámy Červený kríž sa zrodil ako úsilie altru-

istických dobrovoľníkov na pomoc raným na bojovom poli. Švajčiar **Henry Dunant** je jedným zo zakladateľov tohto hnutia. Spolu s Dufourom, Moynierom, Appiom a Maunoierom vytvoril Medzinárodnú komisiu pre záchranu zranených, známu tiež pod názvom Komisia piatich. O rok neskôr, v r. 1863, s podporou

švajčiarskej vlády, sa v Ženeve konala diplomatická konferencia s reprezentantmi 16 európskych krajín. Najdôležitejšími závermi konferencie bolo vytvorenie Medzinárodnej komisie Červeného kríža namiesto pôvodnej komisie, čím sa 12 vlád zaviazalo chrániť lekárske zariadenia a vojenské nemocnice, ktoré boli definované ako neutrálne na bojovom poli a prijatie Červeného kríža na bielom pozadí ako symbolu ochrany.

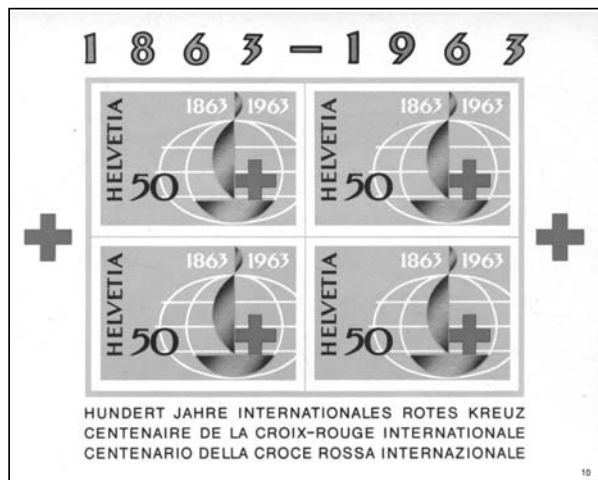
V nasledujúcich rokoch vznikali na celom svete národné spoločnosti s rovnakými humanitnými zásadami, vykonávajúce záchranné operácie pri prírodných katastrofách alebo ľuďmi spôsobených nešťastiach. S cieľom posilniť svoju organizáciu, Národné spoločnosti založili v r. 1919 Ligu spoločností Červeného kríža. S ohľadom na organizácie

Červeného polmesiaca v moslimských krajinách bol jej názov v r. 1991 zmenený na Medzinárodnú federáciu spoločností Červeného kríža a Červeného polmesiaca.

Argentína ratifikovala 1. Ženevskú

konvenciu v r. 1879 a následne, 10. 6. 1880, bol založený Argentínsky Červený kríž. V súčasnosti, okrem sociálnych programov, usmerňuje miestne pobočky pri vzdelávaní obyvateľstva v poskytovaní prvej pomoci. Týmto spôsobom argentínsky Červený kríž ostáva verný svojim záväzkom a zásadám humanitnej misie hnutia vo svete.

Nominálna hodnota známky je 75 c. Štvorfarebným ofsetom a metalizovanou farbou v náklade 104 000 kusov ju vytlačila tlačiareň Letra Viva v Buenos Aires. Súčasťou emisie je aj FDC s pečiatkou dňa vydania, na ktorej je portrét Dr. G. Rawsona.

Cenzúra pohľadníc

Týmto krátkym príspevkom sa ešte raz (a hádam už naposledy) vraciam k problematike „známok“ Slovakotour, o ktorých som naposledy písal v Zberateľovi 7/2005. Vyslovil som predpoklad, že v rámci schvalovacieho konania, ktorému podliehali všetky pohľadnice, sa vykonávala aj ich cenzúra s cieľom vylúčiť nevhodné námety alebo krajinné zábery, ktorých rozširovanie formou pohľadníc bolo nežiaduce (vojenské objekty, strategicky

významné krajinné situácie a pod.). Túto moju domnienku potvrdzuje nálež pohľadnice Žiliny, na ktorej rube je okrem schvalovacích poznámok aj odtlačok rámcikovej pečiatky vo fialovej farbe „CENZÚRA ÚP“ a parafa cen-

zora. Pod skratkou ÚP sa skrýva úrad propagandy, do ktorého kompetencie spadala aj cenzúra tlače, filmov a pod. Samozrejme, túto cenzúru nemožno spájať s cenzúrou poštových zásielok, ktorá bola organizovaná osobitne a podliehala iným orgánom. **Ing. M. Bachratý**

V dňoch 7. – 11. 12. 2005

sa v **Slovenskom národnom múzeu**,
Vajanského nábrežie 2, Bratislava, uskutoční

**7. ročník odborného veľtrhu zameraného
na kultúrne dedičstvo**

NOSTALGIA expo.

Výstava je otvorená denne od 10.00 do 19.00,
v nedeľu 11. 12. 2005 od 10.00 do 16.00 hod.

KAŠETY SLOVENSKEJ POŠTY

Účasť Slovenskej pošty na významných filatelistických akciách v zahraničí dokumentujú aj nasledujúce dva kašety:

**Slovenská numizmatická spoločnosť – pobočka
Bratislava**

Plán prednášok na 1. polrok 2006

- 17. 1. 2006** – Mgr. A. Fiala: *Medaily a žetóny s vianočnou a novoročnou tematikou*
- 21. 2. 2006** – Mgr. M. Budaj – PhDr. J. Hunka, CSc.: *Numizmatiký a historický význam názvov tureckých mincí na Slovensku*
- 21. 3. 2006** – *Výročná členská schôdza*
- 18. 4. 2006** – Anton Balogh: *Historické osobnosti na minciach a medailách*
- 16. 5. 2006** – PhDr. J. Hunka, CSc.: *Najnovšie poznatky o pôsobení mincovní na Slovensku v 11. – 20. storočí*
- 20. 6. 2006** – Členská schôdza + PhDr. E. Minarovičová: *Predmincové platidlá – ako ich nepoznáme*

Prednášky a členská schôdza sa budú konať v Mestskom múzeu v Bratislave, Primaciálne nám. č. 3, v kinosále na nádvorí Starej radnice, (vždy tretí utorok v mesiaci) od 16. 00 do 18. hod. **E. M.**

Petr Gebauer, Jozef Tekeľ, (spolupráca Michal Zika): ČESKÉ A SLOVENSKÉ POŠTOVNE • Vydal MERKUR REVUE, Brno – Bratislava 2005 • Formát 17 x 24 cm, 680 strán, 8-stranová farebná obrazová príloha • Distribúcia v SR: firma ALBUM ZIKA, cena 730 Sk

Trojica renomovaných autorov, významných zberateľov pečiatok poštovní, pripravila k Európskej filatelistickej výstave Brno 2005 publikáciu, ktorá komplexne zachytáva vznik, vývoj a dokumentáciu poštovní na území bývalého Československa v historickej postupnosti. Kým zberatelia slovenských poštovní mali už dávnejšie k dispozícii staršiu prácu J. Tekela (Filatelistické state 23, ZSF, 1988), poštovne z územia Čiech, Moravy a Podkarpatskej Rusi boli v monografickej podobe spracované vôbec po prvýkrát.

Autorom prvej časti (Poštovne v Českých zemiach) je dlhoročný brnenský zberateľ a publicista Petr Gebauer. Textová časť obsahuje podrobný opis histórie poštovní od ich vzniku počas Rakúskej poštovej správy (1900-1918), ďalej v medzivojnovnej ČSR (1918-1939), počas vojnového obdobia 1939-1945 (Protektorát, nemecká poštová správa v Sudetoch) a napokon v Československu po roku 1945 až do ich zániku v roku 1958. V kapitole o pečiatkach poštovní autor podrobne rozoberá všetky aspekty ich výroby, grafického vyhotovenia, jazykovej podoby, rôznych ďalších úprav a používania v poštovej prevádzke. V nasledujúcej časti sa zaoberá poštovými formulármi, používanými v prevádzke poštovní a stručným náčrtom možnosti zberateľského využitia pečiatok poštovní. Záver textovej časti tvoria vysvetlivky k usporiadaniu katalógu a typovej tabuľky pečiatok. Typové tabuľky sú prehľadné, kresby pečiatok dokonalé a verné originálom. Samotný katalóg obsahuje 1601 abecedne zoradených poštovní, ďalej registruje 23 pečiatok súkromných listových zberní a 11 poštovní na území Poľska, dočasne obsadenom čs. vojskom v roku 1919. Jednotlivé heslá (poštovne) sú spracované osvedčeným systémom, vychádzajúcim zo známych Votočkových monografických prác. Identifikáciu typovo zhodných, avšak v detailoch odlišných pečiatok danej poštovne umožňujú starostlivo vyhotovené vyobrazenia. V informatívnom dodatku sa autor stručne venuje poštovniám nemeckej služobnej pošty (Deutsche Dienst-

post) na území Protektorátu Čechy a Morava, poštovým strediskám, zriadeným čs. poštou od roku 1961 a napokon poštovníam Českej pošty (od roku 1993). Pre štúdium problematiky je veľmi cenný trojstranový súpis literatúry. Orientáciu v katalógu uľahčujú abecedný a miestopisný register.

Obdobným spôsobom je členená aj druhá časť publikácie, zahŕňajúca poštovne na území Slovenska a Podkarpatskej Rusi, ktorej autorom je nedávno zosnulý Jozef Tekeľ v spolupráci s Michalom Zikom. Genéza poštovní v rámci uhorskej poštovej správy obsahuje informácie o ich predchodcoch - poštových zberniach (gyűjtő), zriadených v lokalitách, kde by poštový úrad nebol ekonomicky opodstatnený. Nasledujúce kapitoly pojednávajú o histórii poštovní na Slovensku a osobitne na Podkarpatskej Rusi v pôsobnosti Uhorskej poštovej správy (1902-1918), československej poštovej správy (1918-1939), ďalej na územiach zabraných Maďarskom (1938-1944), na Slovensku v rokoch 1939-1945, a napokon v povojnovom Československu (do roku 1958). V katalógovej časti, opäť vybavenej prehľadnými typologickými tabuľkami s kvalitnými reprodukciami pečiatok, je registrovaných 410 poštovní z územia Slovenska a 79 z Podkarpatskej Rusi.

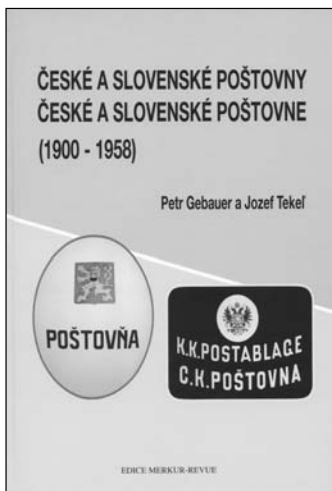
Genové záznamy v katalógu sú uvedené v eurách, je však zrejme,

že na domácom filatelistickom trhu bude pri bežnejších položkách reálny prepočet na koruny trochu odlišný než bankový kurz. Naopak, u mnohých vyššie ocenených položiek bude hrať veľkú úlohu faktor obľuby. Genové záznamy však poskytujú zberateľovi dobrú orientáciu pri posudzovaní relatívnej vzácnosti jednotlivých pečiatok. Prílohou publikácie je príležitostná prémiová tlač - grafický list vytlačený ocelotlačou z plochej dosky s motívom 200. výročia bitky pri Slavkove.

Nemožno inak, než konštatovať, že do rúk širokej filatelistickej verejnosti sa dostáva neobyčajne hodnotné a zaujímavé dielo, ktoré je výsledkom niekoľkodesaťročnej vytrvalej a usilovnej zberateľskej a študijnej práce jej autorov a ktoré svojim rozsahom, prikladným spracovaním a kvalitným polygrafickým vyhotovením, znesie aj tie najprísnejšie kritériá.

Vďaka cudzojazyčným prekladom (do nemčiny a angličtiny, tiež do maďarčiny) bude užitočnou pomocou „poštistorikom“, regionalistom, ale aj námätárom, a to nielen u nás, ale aj ďaleko za hranicami územia, o ktorom podáva informácie.

Miroslav Bachratý

NUMIZMATIKA 20

Časopis Slovenskej numizmatickej spoločnosti. Bratislava 2005, 114 strán.

Príaznivci numizmatiky sa už pravidelne stretávajú s časopisom Numizmatika, ktorý vydáva Slovenská numizmatická spoločnosť pre svojich členov, slovenských zberateľov, ale aj odborníkov zo susedných či vzdialených krajín, s ktorými spoločnosť nadviazala spoluprácu. Tento neperiodický odborný časopis dosiahol svojím vydaním tohto roku dvadsiate číslo.

Nové číslo Numizmatiky prináša celý rad odborných príspevkov, článkov a zaujímavostí zo sveta papierových a kovových peňazí, medailí, a tiež aj zo života a histórie Slovenskej numizmatickej spoločnosti. Jednotlivými príspevkami približuje 35. výročie vzniku numizmatickej spoločnosti (1970 - 2005), určitý priestor v časopise je venovaný numizmatike vo svete, osobným správam a recenziám odbornej literatúry.

Z odborných štúdií treba spomenúť obsiahlu prácu erudovaného autora J. Hunku na tému *Nové fakty o denároch Štefana I. s nápisom PRESLAVVA CIV z mincovne v Bratislave*, v ktorej sa zaoberá jednou z najvýznamnejších uhorských mincí zo začiatku 11. storočia. Zbyšok Šustek, odborník na papierové platidlá, prináša štyri príspevky: *Nový typ groša Jána Luxemburského (1310-1346)*, *Dobový falzifikát uhorského denára Ferdinanda I. (typ 745)*, *Neznáme varianty rakúskych 20-haliernikov z rokov 1916-1918* a *Kovové a papierové platidlá Národnej banky Republiky Macedónsko*.

V. Bušša, vedúci pracovník Národnej banky Slovenska, sa vo svojom príspevku *Slovenské bankovky a mince v rokoch 1993-2005* zaoberá problematikou prípravy a vydávania bankoviek a mincí od vzniku Slovenskej republiky. Zo zahraničných autorov treba spomenúť práce A. Oguja a S. Pivovarovy z Ukrajiny na tému *Nostrifikácia rakúsko-uhorských bankoviek v Bukovine v roku 1919: historicko-hospodárske aspekty*, I. Lazarevej zo Sofie: *Československí autori výtvarných návrhov na bulharské bankovky z roku 1922* a D. Mihova *Nerealizovaný návrh na bulharskú zlatú pamätnú mincu v hodnote 200 leva „Medzinárodný rok dieťaťa“*.

Príspevok E. Minarovičovej *Bratislava a jej odraz na medailách v zbierke bratislavskej pobočky Slovenskej*

numizmatickej spoločnosti je venovaný medailám s bratislavskou tematikou, ktoré sú súčasťou zbierky bratislavskej pobočky. K 35. výročiu vzniku spoločnosti sú venované príspevky O. Srnu *Moje spomienky na štyri desaťročia organizovanej numizmatiky v Bratislave a O. Strečánskeho História bratislavskej pobočky Slovenskej numizmatickej spoločnosti*.

V rubrike Numizmatika vo svete sú príspevky týkajúce sa numizmatických spoločností v Rumunsku, Nemecku, a tiež články opisujúce numizmatické bankové expozície v Rumunsku, Bulharsku, Maďarsku a pod.

Spomienke na nežijúcich členov spoločnosti je venovaná rubrika *Osobné správy*, ktorá prináša nekrológy na funkcionárov spoločnosti alebo významných numizmatikov, ktorí nás opustili.

Posledná časť časopisu prináša početné recenzie najnovšej numizmatickej literatúry, ktoré prispievajú k informovanosti čitateľov a k rozširovaniu ich vedomostí. Časopis Numizmatika 20 je po každej stránke prínosný a zasluži si pozornosť nielen zberateľov numizmatikov, ale aj odborníkov a širšej obce historikov.

Informačná hodnota príspevkov doplnených anglickým resumé, vyplýva aj z veľkého množstva čiernobielych a farebných ilustrácií, tabuliek, a kresieb mincí. Časopis je pekne graficky upravený,

vytlačенý na kriedovom papieri a svojou hĺbkou a šírkou záberu sa stane cenným zdrojom informácií pre tých, čo sa zaujímajú o históriu kovových a papierových platidiel alebo medailérskych pamiatok.

Elena Minarovičová

**S mottom
NARODNIE
DIEŤAŤA ako
oslavu zrodu
nového života
dala NBS
v novembri do
predaja sadu
obehových
mincí ročníka
2005**

MAXIFRANCE 2005 - Európsky šampionát maximafílie

Asociácia francúzskej maximafílie usporiadala v dňoch 23. až 25. septembra 2005 Európsky šampionát (výstavu) maximafílie. Výstava sa konala v Paláci športov v Corbeil – Essonnes, 50 km juhovýchodne od Paríža.

Na výstave sa zúčastnilo 101 vystavovateľov z 15 štátov Európy. Na 500 výstavných rámoch boli vystave-

né exponáty medzinárodne vysoko ocenené, z ktorých bolo možné čerpať impulzy do tvorby nových, aj podnety na skvalitnenie už zhotovených exponátov. Značná plocha výstavných priestorov bola venovaná mládežníckej maximafílii a ochrane životného prostredia.

V miestnom modernom divadle sa konalo sympóziu, na ktorom sa rokovalo o aktuálnych otázkach maximafílie. Slávnostné vyhlasovanie výsledkov, spojené s večerou, hudbou a tancom, sa uskutočnilo v Paláci kultúry.

Každý vystavovateľ dostal darček od Slovenskej pošty (najkrajšiu poštovú známku roka 2004 a FDC) a od mesta Trnavy propagačný materiál.

Vystavovatelia ocenených exponátov dostali umelecky spracovanú medailu z ušľachtileho kovu a od mesta Corbeil-Essonnes CD s históriou mesta.

V rámci šampionátu bola vyhodnotená aj súťaž o najkrajšiu analógovú pohľadnicu roka 2004. Súťažilo 27 analógových pohľadníc z 27 štátov. Porota zostavená z členov Komisie maximafílie FIP udelila prvú cenu Randalovi van der Leedenovi z Holandska. Na CM je následník trónu princ William Alexander a princezná Maxima v svadobnom rúchu pri bozku. Druhú cenu získal Nicos Rangos z Cypru. Jeho pohľadnica zobrazuje jemnosť prírody s delfínmi v hlavnej úlohe. Tretia cena išla do Malajzie za CM vytvorenú Coh San Yenom.

Na pripomenutie uvádzam, že za najkrajšiu analógovú pohľadnicu roka 2003 bola vyhlásená pohľadnica Slovenska (Beethoven s poštovou známkou 15 Sk a pečiatkou Dolná Krupá – pozri Zberateľ č. 11/2004, str. 7).

Odborná skupina maximafílie Slovenska zaslala do súťaže analógovú pohľadnicu zobrazujúcu nápis na hradej skale v Trenčíne z roku 179 n.l.

Záverom môžem len konštatovať, že Európsky šampionát maximafílie v Corbeil – Essonnes bol výborne zorganizovaný po stránke odbornej, spoločenskej aj kultúrnej.

Július Molnár

Poštová schránka v topánke

Ak chceme poslať list, poštový lístok, či pohľadnicu, obvyčajne zásielku vhodíme do poštovej schránky. Poštové schránky bývajú rôzne a tie historické sú aj zaujímavé. Ale aby som sa stretol s pamätníkom, ktorý je venovaný v podstate poštovej schránke, som musel cestovať až do Západného Kapska v južnej Afrike. Najprv lietadlom cez Frankfurt nad Mohanom do Kapského mesta a odtiaľ už terénnym autom cez Mys dobrej nádeje a Strelkový mys do zátoky bohatého výskytu mušlí, do mestečka Mosselbaai. Túto cestu v roku 1488 (samozrejme lodou) absolvoval Bartolomeo Dias podstatne dlhšie – na ceste strávil niekoľko mesiacov pokým vstúpil na africkú pevninu. Nám na to dnes stačilo asi 24 hodín a ešte sme videli Mys dobrej nádeje a Strelkový mys, aj sme na nich postáli.

Mys dobrej nádeje museli vtedy oboplávať všetci, ktorí smerovali do Indie a potom ďalej. Druhý, Strelkový mys, je najjužnejším bodom afrického svetadiela a zároveň hranicou studeného Atlantického a teplého Indického oceána.

Pretože v tých časoch bola „zátoka mušlí“ čulým prístavom a križovatkou, tí, ktorí chceli poslať správu, teda poštu do Európy alebo inam, využívali na strome zavese-nú topánku, do ktorej vhadzovali poštu. Posádky lodí zanechávali správy a iné lode ich prepravovali tam, kam bolo

treba. Miestom odovzdávania týchto zásielok bol „poštový“ strom nachádzajúci sa pri prameni čistej pitnej a sladkej vody. Niekdedy boli listy napchané aj vo viacerých topánkach a pritom sa vraj žiadna zásielka nestratila.

Na tomto mieste úrady neskôr zriadili poštovú schránku v tvare topánky vedľa stromu, v dnešnom miestnom parku pri pláži. Dnes je to v rámci areálu Bartolomea Diasa. A ako to dnes vyzerá vidieť na fotografii. Pamätník poštovej schránky má vbudovanú skutočnú schránku, do ktorej možno vhadzovať poštu. Zásielky z tejto schránky sú opečiatkované špeciálnou dennou pečiatkou.

Žiaľ som túto službu juhoafrickej pošty už nemal možnosť využiť, pretože po návšteve týchto historických miest náš program pokračoval a pred nami boli ďalšie zaujímavé ciele.

Vladimír Priputen

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytlí ušporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9.30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedeľu od 9.00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17.00 do 18.00, Záhorácke centrum kultúry, Mierové nám. 1 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17.00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NITRA** - FILATELIA I Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOSŤ • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. • Za stoly a ani za vstup sa neplatí ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, Hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17.00 hod. Pošta Poprad 2, zasadacia na 2. poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22, • Každý štvrtok od 16.00

do 19.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9.00 do 11.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VEŠ** - FILATELIA • klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý páry týždeň vo štvrtok o 16.00 hod., okrem júl-august ■ **TRENČÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENČÍN** - NUMIZMATIKA • Pravidelné členské schôdze spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Tírnavia • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každú stredu od 15.30 do 17.00 hod. ■ **VRANOV n / Toplou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY I Piváreň pod Lipou, M. R. Štefánika 136 • Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 057 44 611 18, 0905 202 096 □ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 4. december 2005 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNU FILATELISTICKÚ BURZU poriada KF v Banskej Bystrici. Uskutoční sa 4.12.2005 v Dome slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4, od 8.00 do 12.00 hod.

➔ 4. december 2005 KYS. NOVÉ MESTO

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV starozitností a ostatných zberateľských odborov každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 hod. v priestoroch galérie Mlyn Antik v Kysuckom Novom Meste-Radolci. Informácie ☎ 0904 526 563

➔ 10. december 2005 BRATISLAVA

CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA sa uskutoční v Bratislave 10. decembra od 7.30 do 11.30 hod. v Kultúrnom dome Dúbravka, Saratovská 2/A (doprava z hl. žel. stanice električkou č. 1). Objednávka stolov ☎ 02/ 432 95 360.

➔ 7. január 2006 DOLNÝ KUBÍN

CELOSLOVENSKE STRETNUTIE ZBERATELOV známok, mincí, bankoviek, telef. kariet, zapalovačov a i. sa uskutoční v Mestskom kultúrnom stredisku v estrádnej sále. Ďalšie stretnutie v roku 2006: 1. apríl a 2. september. Objednávky stolov ☎ 0902 213 074

➔ 12. február 2006 TRENČÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSÁ BURZA FILATELISTOV V TRENČÍNE sa uskutoční v Kultúrnom centre Dlhé Hony, Ulica 28. októbra 2/1168. Ďalšie stretnutie v roku 2006: 21. máj.

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelístov Košice **príjmu a zašlú výbery do kolovania**. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z-169

■ **KÚPIM bankovky a mince Maďarska** a Rakúsko-Uhorska, ☎ 058/732 78 33, 0905 426 733. Z-170

■ **KÚPIM SŠ 1939-1945**. Rady, medaily, vyznamenania, odznaky. Ponuku prosím pošlite na adresu Marián Jakabek, P.O. Box 366 Lloyd Manor Rd. M9B 6H6 Toronto, Ontario, Canada. Na každú ponuku odpoviem. Z-171

■ **KÚPIM R-nálepy** s poradovým číslom 1. Ladislav Iván, Malé Domky 12, 034 05 Ružomberok Z-172

■ **KÚPIM ★★ nov. zn. č. 9 (1 Ks) s pretačou** „Slovenský štát 1939“ vo 4-bl. aj sólo kusy. Ponuku prosím na adresu arch. Martinec Jozef, Šalviová 30, 821 01 Bratislava ☎ 02/43 292 294. Z-173

■ **KÚPIM Carte maximum** kat. č. 56, 57, 58 z r. 1995 a kat. č. 96, 97, 98 z r. 1996 Ervo katalóg Slovensko 1993-2002. Jozef Hudáč, Ďumbierska 25/2, 949 01 Nitra, ☎ 037/733 39 02. Z-174

■ **PREDÁM sadu čs. mincí 1992**, sady mincí SR 1993, 1994, 2001 a mincu 1000 Sk 10 rokov SR proof. ☎ 0915 728 557. Z-175

■ **HLADÁM celistvosti a známky Sri Lanky** (Cejlónu). Ponúkните. Ing. Rančák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad. ☎ 0907 949 956 Z-176

■ **PREDÁM vysokú frankatúru** (50 Sk) za 50 %, platí stále. R. Kopaj, SNP 46, 940 01 Nové Zámky, e-mail: kopaj@stonline.sk Z-177

■ **SPOLAHLIVÉ DODÁVKY NOVINIEK ČR**, 1 Kč = 1,35 Sk + poštovné, pre KF aj jednotlivcov. Tiež noviny Francúzska a všetkých jeho teritórií v cene 1 € = 52 Sk (nominál). D. Polan, Svätopľukova 23, 058 01 Poprad. Platí stále. Z-178

■ **PREDÁM albumové listy** Pofis Rakúsko 1945-1958, Československo 1967-68, 74-78, 1980 a 1982. Ďalej cca 100 FDC OSN, prevažne vlajky. Cena dohodou. ☎ 0903 406500, e-mail: urminsky.a@stonline.sk Z-179

■ **PREDÁM Anthologiu protifašistických umelcov** z roku 1936 s originálnymi podpisov autorov, o.i. J. Werich, J. Ježek, A. Hoffmeister, atď. ☎ 02/5557 5187 od 10,00 do 20,00 hod Z-180

■ **KÚPIM CELINY SŠ použité na oslobodenom území** od decembra 1944 do apríla 1945 ☎ 0903 131848 Z-181

■ **PREDÁM kompletne ročníky ZBERATELA 2000 – 2004**, alebo vymením za album na známky, alebo za známky. Ponúkam ★★ aj ☉ známky vtáky a ryby – celý svet, ★★ Československo 1945-1992, ceny dohodou. ☎ 0911 260 575 Z-182

■ **PREDÁM zasklenené albumové listy** SR 1993 a 94 – 180 Sk, 1993 až 1999 – 750, 1993 až 2003 v doskách Schaubek 1300, orig. alb. listy Schaubek len pre TL 1993 až 2003 + krúžkové dosky Schaubek 1200 Sk. Š. Ďuriš, NS 1406, 020 01 Púchov, stefan.duris@conti.sk Z-183

■ **PREDÁM športové známky** (jednotlivo) okrem volejbalu. Marián Haľko, Laborecká 16, 066 01 Humenné, e-mail: ramoklah@post.sk Z-184

■ **PREDÁM albumové listy** POFIS čisté i so žltou mriežkou. Vymením listiny s kolkami za iné. Dušan Evinic, Poľská 4, 040 01 Košice. Z-185

■ **PREDÁM katalógy 2005**: Stanley Gibbons British Stamps £ 9,95; U.S. Stamp \$ 18,95; Michel Deutschland – Katalog 29 \$ + poštovné. Ivan Roudenský, Poste Restante 062 01 Starý Smokovec Z-186

■ **POŠLEM KVALITNÉ VÝBERY** do kolovania. Pavol Kováč, Harňojská 4/8, 040 13 Košice ☎ 055 6361619, 0902 820 907 Z-187

■ **PREDÁM ★★ známky Československa 1945-1958** za 50 % katalógovej ceny. ☎ 0905 332 262 Z-188

■ **FILATELIA CLUB Dolný Ohaj** (okr. Nové Zámky) – výmena známok ☎ 0907 777 165, e-mail: ohaj@post.sk. Uzávierka súťaže „Filatelista klubu 2005“ je 23. decembra 2005. Prípadní sponzori sú vítaní. Z-189

■ **PREDÁM a podľa vašich potrieb** doplním zbierku známok Slovensko; ponúkam široké spektrum doskových chýb známok Slovensko. Zn: Len ☉. Karol Závodský, Lipová 1, 051 01 Rajec Z-190

■ **KÚPIM alebo na 14 dní si požičiam** na študijné účely celé háryky alebo väčšie bloky známok SLOVENSKO 1939-45: 20h Hlinka bez DZ (kat.č.27), a 1 Ks Hlinka bez DZ a s DZ A2, A3, A4 (kat.č. 30xA a 30YA). ☎ 0915 77 33 19 alebo: foides@chello.sk Z-191

■ **PREDÁM verejnú PIN kartu** Slovenska č. IA1 bez čísla; e-mail: milan.halasz@st.sk ☎ 055/6325746 Z-192

■ **PREDÁM umelecké pohľadnice** z rokov 1900-1930. ☎ 0905 33 22 62 Z-193

■ **PREDÁM známky Nemecko 1998** kompletný ročník v darčekovom balení. ☎ 0905 33 22 62 Z-194

■ **KÚPIM ★★ Chust RV 205** (8f), Rakúsko ☉ 207 10K tmavá, 225y-227y Flugpost, biely papier. ☎ 0905 328 085 Petioky Z-195

■ **KOUPIM ODZNAKY** Karpatonemecké strany, Deutsche Partei, maďarských politických stran (Szlovenskoj Magyar Párt, Slovenský štát, I. republika, atd. Sběratel odznaků polit. stran: Konečný Jaroslav, Jiráskova 568, 738 01 Fr.-Místek, Česká republika Z-196

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 11/ 2005

Úvodný príspevok novembrového čísla Filatelie je z oblasti poštovej histórie a je ním dokončenie článku Piera Santangelioho (2. časť), v ktorom na podklade dobových predpisov aj na viacerých ukážkach približuje korešpondenciu vojnových zajatcov v Taliansku v rokoch 1915-1919. Z oblasti poštovej histórie je ďalší príspevok: Fr. Beneš st. pokračuje 19. časťou seriálu Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy, v ktorom sa zmieňuje o ďalšom rozvoji leteckej prepravy poštových zásielok po roku 1927. V špecializácii ČSR I sa R. Banert zaoberá možnou zámenou skúšobnej tlače za nevydanú známku 50 h Oslobodená republika, pretože skúšobná tlač má na prvý pohľad všetky znaky pravej nevydanej známky. P. Aksamit v špecializácii ČSR II pripomína 50 rokov od vydania emisie Ludové kroje, ako začiatok radu známok tlačných viacfarebnou ocelotlačou z plochých dosiek. Obľúbenosť „1. krojov“ spočíva v možnostiach špecializácie (typy), aj možnosťou ich kombinácií na FDC. V rubrike tematickej filatelie S. Kamenický píše o nemeckej generálke na majstrovstvá sveta a prezentuje súvisiace filatelistické materiály. Prílohu tvorí už 8. pokračovanie štúdie J. Čtvrtečku o Košickom hárečku, v ktorom opisuje charakteristické znaky hárečkových polí 12 až 15. V rubrike Náš rozhovor sa k problematike znaleckej práce a k ďalším zaujímavým témam obsirne vyjadruje Fr. Beneš. V rubrike Odborná literatúra prináša Fr. Črha recenziu nového vydania katalógu Michel – Celistvosti Nemecka 2005/2006. Z tradičných rubrik je obsiahla listáreň, keď prináša aj viaceré postrehy, názory, pripomienky a podnety. Nechýbajú ani informácie o novinkách Českej pošty a o nových známkach európskych štátov a zo zámoria.

■ ČESKÝ SBĚRATEL ■ 5/2005

Piate číslo odborného časopisu so zameraním na filateliu a filokartiu (vydavateľ Zdeněk Jindra) úvodom prináša rozhovor s pred-

sedom ZSF doc. Ing. Lubomírom Flochom, PhD., a to nielen na tému organizovanej a slovenskej filatelie. Peter Závacký vzdáva poctu významnému českému maliarovi a grafikovi Josefovi Lieslerovi, ktorý zomrel 23. augusta 2005 v Prahe. 19. septembra by sa dožil 93 rokov. Jeho viac ako 70 ročná umelecká tvorba sa na poli filatelie začala už v roku 1947 emisiou k Svetovému festivalu mládeže (Pof. 456-457) a pokračovala až do prvých rokov nového tisícročia, keď celkove vytvoril takmer stovku výtvarných návrhov na známky a viac ako stovku FDC. Znáмка z emisie Hydrologická dekáda (1,20 Kčs, Pof. 2079) bola v prestížnej medzinárodnej súťaži vyhlásená za najkrajšiu známku sveta za rok 1974 a ešte v roku 2000 získal ocenenie v ankete o najkrajšiu známku. Jaroslav Tomandl pri príležitosti vydania slovenskej známky k Svetovému roku fyziky spomína na študentské časy a s nimi spojené meno profesora Ilkoviča. J. Fronc sa vyjadruje k novej špecializovanej príručke pre zberateľov poštových známok ČSR 1945-1992, v redakčnom príspevku sú informácie o novinách ČR a SR. O viacerých zaujímavostiach z oblasti filokartie píše J. Tomandl.

■ MLADÝ SBĚRATEL ■ 5/2005

Piate číslo časopisu určeného nielen mladým a začínajúcim zberateľom rôznych odborov prináša zaujímavosti z dejín filatelie a poštovníctva, námety filatelie a ďalšie pútavé články. J. Mička v príspevku Pedagogika v práci vedúceho krúžku mladých filatelistov (I. časť) odovzdáva vlastné skúsenosti z tejto

oblasti, ďalej píše o práci Komisie mládeže ZSF a o 33. ročníku Filatelistickej olympiády. Peter Závacký svedá nestora českého kresleného humoru Jiřího Wintera-Nepřaktu, ktorý je autorom neuveriteľných tridsaťtisíc úsmevných obrázkov, z ktorých mnohé uverejnil humoristický týždenník Dikobraz. Vydavateľ časopisu Zdeněk Jindra (Nad Stadionem 1304, 549 01 Nové Město nad Metují) vyzýva čitateľov, aby vyjadrili svoj názor o budúcnosti časopisu, ktorý sa už dva roky snaží osloviť mladých zberateľov, a informovali o všetkom, čo súvisí s mládežníckou filateliou a prispievali aj ďalšími článkami. Aj e-mailom: infofila@infofila.cz. Deviatym pokračovaním je príspevok o budovaní zbierky kníh, záverečné strany patria filumenii.

■ FILATELISTICKÉ NOVINY ■ 5/2005

Informačné noviny pre zberateľov poštových známok, ktoré vydáva Zdeněk Jindra, úvodom prináša rozhovor o pražskom veľtrhu SbĚrateľ s jeho organizátorom. V príspevku Vzpomínka na SCOUTPHILEX 2004 I. Vápenka približuje výstavu skautských známok a skautskej filatelie, ktorá sa konala vlni v Prahe, keď v prehľade expozícií o Pošte českých skautov 1918 (154 originálnych celistvostí, 11 celistvostí a 5 telegramov s pretlačou Příjezd presidenta Masaryka) uvádza, že išlo o materiály, ktoré sa v takom množstve asi už nepodarí prezentovať. Peter Závacký v rozsiahlom príspevku prezentuje tvorbu Miroslava Cipára ako netradičného tvorcu známok.

(rubriku pripravil -pem-)

Nezabudli ste na predplatné?

V predchádzajúcom čísle sme informovali o výhodách predplatného časopisu Zberateľ na rok 2006 a priložená bola aj zloženka. Predplatné však možno uhradiť aj iným spôsobom, platbou na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900 alebo bankovým prevodom na uvedený účet. V správe pre adresáta treba uviesť „Zberateľ 2006“. Pripomíname, že kto uhradí predplatné do 31.12.2005 bude zaradený do zberovania a nákupné poukážky na ponúkané materiály.

Oznam firmy ZBERATEL

Firma Zberateľ oznamuje, že
v sobotu 17. decembra
a v nedeľu 18. decembra 2005
bude predajňa otvorená v čase od 9.00 do 14.00 hod.
 Ponúkame vhodnú príležitosť na nákup
 vianočných darčkov.

Medzi vianočnými sviatkami a Novým rokom,
27. decembra až 30. decembra 2005
bude predajňa zatvorená

www.zberatel.com

filatelia numizmatika notafilia filokartia

Návštívte internetové stránky firmy ZBERATEL®
 Kliknutím na titulky úvodnej stránky sa dozviete
 ďalšie informácie z jednotlivých oblastí zberateľstva
 a o aktuálnych ponukách firmy ZBERATEL®

VIANOČNÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (► pozri informácie na 2.strane)

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Argentína 1999, Psy, PL (6), 2489-94	80,-
Argentína 2005, Mačka domáca, PL (6)	95,-
Austrália 1978, Kone - šport. disciplíny, 663-66	40,-
Austrália 1980, Lietadlá, 736-39	49,-
Austrália 1980, Vianoce, 732-34	45,-
Belgicko 2004, Fauna PL (4)	110,-
Bequia 1988, 200 r. Deklarácie nezávislosti, BI 9, 5,5 €	110,-
Bielorusko 2000, Rys ostrovid WWF, 373-376	35,-
Bielorusko 2004, Mačky, PL (5+K)	90,-
Bielorusko 2004, Kone, H (4)	65,-
Ciskei 1989, Hist. transportné vozy, 162-165	65,-
Cocos Isl. 1976, Lode - rôzne typy, 20-31	210,-
Cocos Isl. 1979/80, Ryby, 34-37 + 50-52	260,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne	30,-
- olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne	30,-
- olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 €	30,-
Fidži 1954, Dobročinné, 139-40	60,-
Fidži 1963, „Compac cable in service“, 177	55,-
Fínsko 1935, Fínski učenci na prelome	45,-
18. a 19. stor., 188-190	10,-
Francúzsko 1969, Umenie - Kostol freska, 1677	10,-
Francúzsko 1965, Umenie - Raoul Dufz, 1529	10,-
Francúzsko 1966, Umenie - Gobelín - Jean Lurcat, 1564	10,-
Gibraltár 1954, Kráľ. návšteva, 148	16,-
Gibraltár 1977, Vianoce - P. P. Rubens, BI 4	80,-
Gambia Výročie automob. Mercedes (BI 25), 8,50 €	110,-
Christmas Island 1970, Vianoce, 33-34	25,-
Christmas Island 1971, Vianoce, 37-38	45,-
Južná Afrika (RSA) 1990, Štátne významenia, 808-12	55,-
Južná Afrika - Bophuthatswana 1988,	75,-
Národné parky, 202-05	75,-
Južná Afrika - Bophuthatswana 1990,	80,-
Drobné cicavce, 235-236	80,-
IFNI 1958, Pomoc pre Valenciú, 171-73	29,-
Indonézia 1996, WWF Nosorožec zo Sumatry	120,-
a Jávy (PL 2 x 1648-51)	120,-
Kuba 1994, Rôzne rasy psov, 3771-75	65,-
Lichtenstein 1939, Hud. skl. Jozef Rheinberg, 172, 3 €	22,-
Maďarsko 1983, ZOH Sarajevo, 3659 BI. 169, 5 €	25,-
NDR 1977, Záchranárske akcie hasičov, 3 €	25,-
NDR 1977, Osobnosti vedy a kultúry, 2199-2202, 1,5 €	15,-
Norfolk Isl. 1975, 150. výr. osídlenia ostrova	

(samolepka), 168-69	28,-
Norfolk Isl. 1981, Presídlenie z ostrova Pitcairn	30,-
261-63	95,-
Norfolk Isl. 1982, Plachetnice, 289-94	50,-
Norfolk Isl. 1982, Vianoce, 295-97	35,-
Polsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115.	90,-
hologram, 3,00 €	32,-
Polsko 2004, Kozmos-história vývoja Zeme ☿	49,-
Polsko 2005, „Europa“ - gastronómia 1	96,-
Polsko 2005, Vzácna mušľa -sv. výst. filat. Sydney (H)	95,-
Rakúsko 1949, 75. výročie UPU, 943-45, 17 €	30,-
Rep. de Cote D'ivoire 1981, Cesty do vesmíru	290,-
680-683, 5,5 €	180,-
Seychelles 1956, Pamätník padlým hrdinom	
St. Tome E Principe 1979, 1. poštový let	
Lissabon - São Tomé, 583, (BI 35), 30 €	
St. Tome E Principe 1980, K 10. výročiu výstupu	
na mesiac, 650, (BI 45), 15 €	
St. Tome E Principe 1980, Olympijske štadióny	
z LOH Mexico '68, Mníchov '72, Montreal '76,	

Moskva '80 (BI 43), 12 €	185,-
Trankei 1986, Staré pohľady na prístav	50,-
St. Johns, 180-183	50,-
Upperyafa 1967, LOH Mexico '68, BI 1, 5,50 €	35,-
Upperyafa-South Arabia 1967, Umenie-Caravaggio	80,-
73 (BI 13), 3,5 €	50,-
Umm-Al-Qiwaín, Kone, 496-501A, 4,50 €	60,-
Umm-Al-Qiwaín 1971, Traja králi v Betleheme, BI 34	55,-
Umm-Al-Qiwaín 1972, ZOH Sapporo, 464 (BI 30), 6 €	55,-
Umm-Al-Qiwaín 1972, Formule, 814-818	55,-
Umm-Al-Qiwaín 1972, Umenie - A. Dürer	55,-
(Vianoce 71), 483-88	85,-
Venda 1985, Spevavce, 103-106	160,-
Venda 1987, Vodné vtáky, 150-153	30,-
Yemen 1970, Víťazi MS vo futbale Mexico'70	50,-
1144-46, 3-páska, 3 €	95,-
Yemen 1970, MS vo futbale Mexico'70, BI 191	95,-
Yemen 1970, Autoveterány (trojrozmerné)	95,-
1066-71+BI 212, 9,50 €	95,-
Yemen 1970, Projekt Apollo, trojrozmerné,	95,-
1080-85 + BI 214	60,-
Yemen 1970, Vianoce, trojrozmerné, 1087-92	60,-
Yemen 1970, Plyšové hračky, psy 3-rozm., 1040-45	60,-
Zaire 1980, 100 r. úmrtia Rowlanda Hilla	120,-
- známka na známke, 631-38	40,-
Zimbabwe 1981, Deň stromu, 255-258, 3,60 €	85,-
Zimbabwe 1982, 75 r. skautingu, 265-268, 4,2 €	

VIANOČNÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ☉

Afganistan 2000, Bocian v hniezde, 1	8,-
Angola 1999, Korytnačky I, BI (3)	19,-
Angola 1999, Korytnačky II, BI (3)	19,-
Austrália 2000, Krab (WWF), (4)	12,-
Austrália SADA, 24 známok - rôzne námety	55,-
Azerbajdžan 1995, Vzducholode (6 + H)	30,-
Benin 1995, LOH Atlanta 96 (6 + H)	25,-
Benin 2003, Fauna Ameriky BI (6) + H	38,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (9)	35,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo BI (3)	25,-
Benin 2003, Rôzne majáky PL (9)	35,-
Benin 2003, Rôzne rasy psov, PL (9)	35,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky), označenie Letecká pošta	70,-
Comores 1981, MS vo futbale España '82, H	12,-
Fujeira 1971, Apollo 14, (5 páska)	18,-
Guineé 1995, Jednomotorové lietadlá, (6+H)	30,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna, (7)	21,-
Guinea Bissau 2001, Pablo Picasso-obrazy PL (6)	29,-
Guinea Ecuatorial 1974, Rím-Vatikán, H	12,-
Guinea-Bissau 2001, Histor. lokomotíy, I.	29,-

Guinea-Bissau 2001, Histor. lokomotíy, II.	29,-
Guineé 1995, Jemná krásna kvetov, (6+H)	25,-
Guineé 1999, Kone, BI (9)	35,-
Kirgizstan 1995, Miestna fauna, (7 + H)	33,-
Kongo 1999, Orchidey, (6+H)	25,-
Kongo 2003, Motýle, PL(6)	29,-
Kongo 2003, Lietadlá, PL(6)	29,-
Kongo 2003, Záchranárské vozidlá, PL(6)	29,-
Kongo 2004, LOH Atény - plážový volejbal - 2004, PL (4)	25,-
Kongo 2005, Domáci miláčikovia pes a mačka PL (6)+2H	38,-
Kongo 2005, Africká fauna, PL (9) + 2H	38,-
Kongo 2005, Moderná éra formuly, PL (6) + H	33,-
Kongo 2005, Historická éra formuly, PL (6) + H	33,-

Kongo 2005, Divé mačky a kačky, PL (6) + 2H	38,-
Kongo 2005, Vtáky, PL (6) + 2H	38,-
Kongo 2005, Psy, PL (6) + H	30,-
Kongo 2005, Leopard/gepard, PL (4) + H	30,-
Kongo 2005, Hist. dvojplôšníky, BI (6) + H	33,-
Kongo 2005, Kolibrík, BI (6) + H	33,-
Kongo 2005, Pappáje, BI (6) + H	33,-
Kongo 2005, Automob. závody, BI (6) + H	33,-
Kórea 1982, 100 r. narodenia P. Picassa, H	12,-
Kórea 1982, Tiger, BI (3)	25,-
Kórea 1983, 450 r. narod. A. Correggio - Madona s dieťaťom, BI (4)	55,-
Kórea 1991, Panda (6+H)	30,-

Kórea 1991, Prvá severokórejská exp. do Antarktídy, PL (6)	20,-
Kórea 1983, Umenie - P. P. Rubens, H	15,-
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) I.	35,-
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) II.	35,-
Kórea 1986, MS vo futbale, Mexico '86, (H)	12,-
Kórea 1987, Hudobní skladatelia, (6)	12,-
Kórea 1987, ZOH Calgary, H	12,-
Kuba 1995, Vtáctvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-
Laos 1986, Kaktusy (6)	18,-
Madagaskar 1999, Ostrovná fauna, PL (9)	35,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)	35,-
Niger 1999, Krokodýly I, BI (3)	19,-
Niger 1999, Krokodýly II, BI (3)	19,-
Rwanda 2003, Hady BI (6) + H	38,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Ochr.prírody BI (3)	25,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Národ.parky BI (2)	22,-
Rusko 2000, LOH Sydney 2000 (3)	12,-
Saharai 1999, Mačka perzská, 1	8,-
Tadžikistan, Praveká fauna (8)	18,-
Tanzánia 1999, Kone I, BI (3)	19,-
Tanzánia 1999, Kone II, BI (3)	19,-
Tanzánia 1999, Medvede, BI (9)	35,-
Togo 1999, Ďalšie druhy orchideí (6+H)	25,-
Vietnam 1988, Vtáky (8)	24,-
Vietnam 1988, Flóra (8)	24,-
Vietnam 1988, Vodné vtáky (6)	12,-
Vietnam 1998, Ryby (8)	22,-

VIANOČNÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-

Pri kúpe všetkých 8 ks katalógov len za 360,-

Československo 1945-1992, Pofis 2006, 280 str.
celofarebný 590,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známk Československo
1945-1992, 12 strán bez vyobrazení 18,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známk Slovensko
1939-1945, 8 strán s vyobrazeniami 28,-

Známky základného radu podľa aktualizovaného cenníka
Slovensko 1939-1945 sú v stálej ponuke firmy Zberateľ

Katalóg ERVO SLOVENSKO 1939-1945, 1993-2005 399,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-
Rákocziho 1703-1711 195,-

Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie 265,-

Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780
(II.doplnené vydanie 2001) 235,-

Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),
(1766-80) 250,-

Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a
Leopolda II 1790-1792 240,-

Novotný: Mince Františka I. 1792-1835 185,-

Novotný: Mince a korunovačné medaily
Ferdinanda V. (1835-1848) 135,-

Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916) 235,-

Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR
a SR 1918-2004, farebný, vydanie 2004 330,-

Novotný-Moulis: Katalóg mincí ČSR 1918-92,
ČR a SR 1993-2006 325,-

Katalógy použité

Michel Karibské ostrovy 2000, zachovalý 1250,-
Philex Západná Európa 1985, celofarebný 480,-

Trojan Privátní prítisky na československých
a českých celinách 1945-1996, zachovalý 350,-
KLIM, Schödelbauer: Špec. kat. ČSR, 1918-39 860,-

Katalógy staršie, nepoužívané

MICHEL č. 1: Severná a stredná Amerika 1995 1 150,-

MICHEL č. 2: Karibská oblasť 1995 1 100,-

MICHEL č. 3: Južná Amerika 1996 1 150,-

MICHEL: Nemecko 2003/2004, celofarebný 740,-

MICHEL: Nemecko špeciál 2000 650,-

MICHEL: Nemecko Junior 2004 420,-

Novotný-Moulis: Papierové
platidlá ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný 290,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,
16-listový 490,-
30-listový 870,-

Zásobník Schaubek, A4, 16-listový, biele listy,
s logom i bez loga **Slovenskej pošty,** 360,-

Havidky čierne, šírka 28, 31, 36, 38, 40, 43, 44,
49, 50, 55, 59, 60, 70 a 90 mm - balíček 60,-

Havidky čierne na PL:
ležaté, veľkosť 185x135 mm - ks 19,-
stojaté, veľkosť 185x135 mm - ks 19,-

Havidky biele, šírka 32, 50, 60 mm - balíček 60,-

Havidky biele na PL:
ležaté, veľkosť 175x120 mm - ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175 mm - ks 15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia
listov (3 alebo 4 otvory) 365,-

Náhradné listy
12-okienkové 55x53 mm - 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm - 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm - 1 list 35,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá,
lopatkovitá alebo okrúhla), kus 85,-

Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá 155,-

Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm 260,-

Lupa Ø 20 mm v kovovom púzdre, 10x 395,-

Lupa s osvetlením a desiatinným delením,
možnosť zaostrenia 680,-

Skúšobná UV - lampa SIGMA

Stolné prevedenie so zapojením na sieť 220 V
- rozozná, ktoré známky sú tlačené na
luminiscenčnom a ktoré na bežnom papieri,
odhalí falošné bankovky 570,-
UV – lampa na batérie, ručná 520,-

VIANOČNÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy:

I.časť : základné známky a hárčeky,

II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hárčkov

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !

V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať obidve časti súboru (I.+ II.) pretože II. časť listy z prvej časti neobsahuje !

Listy ponúkame vo vyhotovení bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty listov: Pofis a A 4.

Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA

	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-

Formáty albumových listov ČR:

Ročník 1999 len formát Pofis, ročníky 2000 - 2004 formát Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Ponúkame albumové listy formátu Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu á 4,-
- so štvorcovou podtlačou (len formát Pofis) á 4,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát Pofis aj A4 - cena rovnaká !	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1992	24,-	85,-	46,-	175,-
Ročník 1991	24,-	85,-	80,-	255,-
Ročník 1990	34,-	125,-	58,-	205,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát len A4	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1989	45,-	150,-	45,-	175,-
Ročník 1988	65,-	235,-	90,-	310,-
Ročník 1987	45,-	155,-	120,-	395,-
Ročník 1986	45,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1985	56,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1984	50,-	190,-	95,-	325,-
Ročník 1983	50,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	295,-
Ročník 1981	55,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1980	55,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1979	45,-	155,-	95,-	325,-
Ročník 1978	60,-	235,-	75,-	235,-
Ročník 1977	55,-	210,-	195,-	650,-
Ročník 1976	45,-	150,-	60,-	210,-
Ročník 1975	56,-	195,-	190,-	595,-

Druhú časť albumových listov možno objednať aj bez variantov kupónov, prípadne v ľubovoľnej zostave z ponúkaných listov.

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Eurobal) - 10 ks 15,-

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček á 64,-

ZBERATEĽ 2005

Obsah XI. ročníka

Za menom autora a názvom príspevku je v zátvorke uvedené číslo/strana časopisu, v ktorom bol príspevok uverejnený

■ **SPRÁVY – OZNAMY – INFORMÁCIE** • Na margo vydávania Zberateľa v roku 2005 (1/1), **vk:** Zo zasadania redakčnej rady (1/7), **Nové poštové sadzby** platné od 1.1.2005 (1/23), **Výsledková listina 16. písomnej aukcie Zberateľ (1/40)**, **Evropská výstava poštovních známek Brno 2005 (2/10)**, **E. Minarovičová:** II. Bratislavské zberateľské dni v znamení numizmatiky (6/28), **jir:** Prážský veletrh Sběratel již po osmé (8/10), **MK:** Sympóziu o poštovej histórii (10/7), **ký:** Rok Ludovíta Štúra (10/31), **A. Kulhánek:** ZBERATEĽ sa zúčastnil na pražskom veľtrhu SBĚRATEĽ (10/36), **Red:** Aký bude časopis ZBERATEĽ v roku 2006 (11/8), **Emisný plán slovenských poštových známok 2006 (11/25)**, **J. Piša:** Stretnutie zberateľov perfinov v Piešťanoch (12/13).

■ **ZNÁMKY, CELISTVOSTI A CELINY ČSR – M. Bachratý:** Neobyklá frankatúra (1/21), **R. Klíma:** K problematike luminiscenčných vlastností papiera čs. známok (2/20), **R. Klíma:** Košické vydanie – 60 rokov (3/34), **Fr. Benes:** Záhada „chybotisku“ 13 K Košické 1945 konečne objasnená! (6/34), **R. Fischer:** Ofsetem k víťazství ocelotisku I – III (7/34), (8/34), (9/34), **I. Banás:** Slovenská pečiatka na protektorátnej známke (10/22).

■ **ZNÁMKY A CELINY SŠ 1939-1945 – A. Antes:** Je „modrý Štefánik“ prvou známkou Slovenska? (2/24), **Sv. Šablatura:** O nezubkovaných známkach (2/26), **B. Synek:** Ad: Je „modrý Štefánik“ prvou známkou Slovenska? (3/33), **O. Földes:** Doplatné známky, kde nemali byť (4/16), **Sv. Šablatura:** Ďalší objav po rokoch (4/19), **O. Földes:** Je „Snem“ prvou známkou Slovenska? (5/16), (6/16), **O. Földes:** Falošná zhovievavosť pošty (7/18), **A. Antes:** Ohlas na príspevok o „modrom Štefánikovi“ (8/19), **Sv. Šablatura:** Spomienky na začiatky (11/33).

■ **ZNÁMKY A CELINY SR 1993-2005 –** Nové slovenské poštové známky a iné zberateľské materiály (1/3), (2/3), (3/3), (4/3), (5/3), (6/3), (7/3), (8/3), (10/3), (11/3), (12/3), **M. Gerec:** Naozaj potrebujeme všetky tieto hodnoty? (1/8), **Emisný plán slovenských známok na rok 2005 (1/9)**, **A. Majteny:** Celinová obálka s vynechanou farbou (1/16), **J. Salát:** Hárček H246 s vychýleným perforačným otvorom (1/16), **Zd. Fritz:** Jsou to ještě slovenské známky? (4/14), **pem:** Grand Prix de l'Exposition WIPA 2003 slovenskej známke! (4/23), **J.M.:** Malá záhada pošty (4/35), **pem:** Najkrajšou slovenskou poštovou známkou roka 2004 sa stala známka Pltníci na Dunajci (5/21), **pem:** Nové hodnoty automatovej známky (6/9), **pem:** Grand Prix de l'Exposition WIPA 2003

slovenskej známke odovzdaná! (6/36), **P. Malík, V. Priputen:** Inaugurácia poštovej známky prezident SR Ivan Gašparovič (7/13), **pem:** Podobnosť čisto náhodná? (7/22), **M. Gerec:** Nový luminiscenčný papier slovenských známok (8/22), **M. Gerec:** Plošná nedotlač oceľotlačer známky č. 296 „Sv. Andrej Svorad, sv. Benedikt“ (9/17); **Zmena v distribúcii slovenských známok na pošty (9/17)**, **J. Fronc:** Ohlas na príspevok o plošnej nedotlačí (10/8), **pem:** Vysledky ankety o najkrajšiu slovenskú poštovú známku a najkrajšiu príležitostnú poštovú pečiatku roka 2004 (11/7), **J. Mička:** Áno, sú to slovenské známky... (10/8), **M. Gerec:** Odtlačky skúšobnej moletáže na slovenských známkach (10/26), **M. Gerec:** Bohužiaľ, sú to slovenské známky (12/26).

■ **ŠPECIALIZÁCIA ZNÁMOK SR 1993-2005 – M. Gerec:** Špecializácia slovenských výplatných známok (12) Bardejov 0,50 Sk (1/11); (13) Rožňava 20 Sk (2/12); (14) Zvolen 30 Sk (3/12); (15) Komárno 50 Sk (10/12).

■ **TERRITORIÁLNA FILATELIA – Z. Raduška:** Farby a farebné odtiene známok anglických kolónií 1930-60 (1/33), **Sv. Šablatura:** Falošné pečiatky (3/21), **vk:** 150 rokov poštových známok Nového Zélandu (6/19), **V. Priputen:** List z Moskvy (7/10), **Viliam Kučera:** Objavovanie a hľadanie súvislostí na známkach Nového Zélandu (8/28), (9/28), (10/28), (11/26), (12/28), **šjp:** Krása storočných (10/22), **V. Priputen:** Znižovanie nákladov vydávaných poštových známok v krajinách bývalého Sovietskeho zväzu (10/23), **K. Holoubek:** Niečo nové? (11/20).

■ **Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV (ČR, Maďarsko, Poľsko, Rakúsko, Ukrajina) (1/4), (2/4), (3/6), (4/6), (5/7), (6/5), (7/6), (8/4), (9/3), (10/6), (11/4), (12/5).**

■ **POŠTOVÁ HISTÓRIA, VLAKOVÉ POŠTY, PERFINY – D. Evinic:** Menej bežné tlačivá z dvadsiatych rokov 20. storočia (1/26), **J. Tekel:** Poštová sporiteľňa-národný podnik (2/18), **J. Jankovič:** Poštový úrad na Trati mládeže (2/19), **M. Bachratý:** Neobyklý dôvod doplatného (3/16), **J. Nyéki:** Neznáma pečiatka (3/19), **M. Bachratý:** Rakúska celina použitá na Slovensku v roku 1919 (4/36), **M. Bachratý:** Chyba v pečiatke vlakovkej pošty (5/8), **M. Bachratý:** Ďalší oriešok s doplatným (5/10), **J. Mička:** Neznámy perfin? (6/29), **D. Evinic:** Zlavené poplatky za niektoré balíky v Maďarsku v rokoch 1941-1944 (7/26), **V. Chmelár:** Nielsen Bratislava 1919 (8/18), **P. Kepšta:** Pošta starých Inkov (8/21), **D. Evinic:** Obnovovanie práce pošty v Budapešti v januári 1945 (9/18), **J. Mička:** Perfin Rívnáč ešte raz (9/19), **Dušan Evinic:** Šekové vplatiné lístky čs. a slovenskej poštovej správy (10/18), **J. Korený:** Máme stále čo hľadať a objavovať (10/35), **V. Priputen:** Príležitostné ruské R- a V- nálepky (11/14), **D. Evinic:** Nálepky označujúce balíky s hmotnosťou nad 15 kg (11/32), **D. Evinic:** Označenie vrecovky (12/16).

■ **NÁMETOVÁ FILATELIA – Zc:** Zo sveta živočíšnej ríše (1/20, 1/22), **Zc:** Dielo A. Muchu na monackej

známke (1/28), **Zc:** Pohľady na krajinu (1/35), **J. Mička:** 300. výročie Vianočnej bitky pri Hrnčiarovciach (2/23), **vk:** 60 rokov OSN (3/19) **Zc:** A Chačaturian na monacekej známke; Francúzsky porcelán; Pucciniho festival; Tallinská radnica; Vtáky Severnej Ameriky (3/20), **vk:** Na pomoc deťom v Burundi (3/22), **Zc:** Svetové kultúrne dedičstvo Švajčiarska; Zvieratko dvoch kozúškov (3/23), **V. Straka:** Entomofilatelia v Martine (4/9), **A. Urminský:** Slovákov na známke zo slávnej americkej fotografie (4/10), **Zc:** Pocta Napoleonovi I. (4/17); Medzinárodný džezový festival (4/18), **vk:** 200. výročie narodenia rozprávkára (4/21); Dánske domy (4/22), **vk:** Czeslav Szlania zomrel; Výročie autorky Jany Eyrovej; Estónske majáky; Novozélandský baran; Rok kohúta (5/22), **V. Kučera:** Čaro novozélandských kaviarničiek (6/20), **Zc:** Súboj tokajúcich tetrovov (6/37), **V. Kučera:** Elton John a jubileum Gibraltaru (7/19), **J. Maniaček st.:** M. R. Štefánik – veľký Slovákov Európan (7/20), **/PO:** Slovacikum z Gibraltaru (7/30), **V. Kučera:** Futbalové slovacikum z Grenady (8/23), **J. Solava:** Dielo Martina Benku na poštových známkach (8/24), **Zc:** Výročia dvoch nemeckých farmaceutov (9/25), **J. Gróf:** Apimondia 2005 na poštovej známke (10/17), **V. Jankovič:** Majstrovstvá Európy v námetovej filatelii 2006 (11/19), **K. Čierny:** Deň mieru očami detí (11/28), **A. Kulhánek ml.:** Švajčiarske hodinky na známkach (12/23), **V. K. Németh:** Pohľad do sveta vianočných známok (12/4).

■ **POLNÉ POŠTY, MILITÁRIÁ, CENZÚRA, DEVÍZOVÁ KONTROLA – J. Korený:** Poliaci v mierových jednotkách (1/14), **J. Tekel:** Petržalka, Devín a cenzúra 1938 (1/29), **M. Bachratý:** Bratislava 1919 (2/8), **J. Tekel:** Nemecká poľná pošta na Podkarpatskej Rusi (2/22), **LK:** Osudy posádky krížnika Kaiserin Elisabeth S.M.S. (2/33), **Ký:** Štáfeta víťazstva a vďaky (8/19), **D. Evinic:** Tri listy zo zámoria prezreté devízovou kontrolou na Slovensku po roku 1945 (8/20), **ký:** X. medzinárodný vojenský výstup na Kriváň (10/31), **Ký:** Letecká preprava pošty Trenčín – Bratislava (11/23).

■ **MALÁ ŠKOLA FILATELIE / Š. J. Piško – (13)** Čo si okrem známok všimame na priehradkových listoch (1/30), (14) Tlačové a priehradkové listy, zošitky (2/30), (15) Poštové celiny (3/30), Celistvosť (4/30), Poštové pečiatky (5/26), Mechanizácia a automatizácia poštových služieb (6/30), Skôr ako vznikne známka (7/28), Ako ďalej? (8/16), Čo a ako zbierať? (9/12), Tvorba a úprava zbierky (10/10), Venujeme sa zbierke (11/10), Stúpame na filatelistický Olymp (12/10).

■ **Z GALÉRIE MAJSTROV ZNÁMKOVEJ TVORBY – A Paulinyová •** Albín Brunovský (1/24), Rudolf Cigánik (2/16), Vincent Hložník (3/25), Ivan Schurmann (4/24), Vieraslav Ondrejčka – Strom ako základný znak – emisia Huby (7/23), Igor Benca (8/10), Arnold Feke (9/8), Kamila Štanclová (10/24), Katarína Ševellová-Šuteková (11/24), Karol Felix (12/24).

■ **POHLADY DO SVETA – I. Lužák •** Chorvátska vý-

platná: Virovitica (1/7), Alandy – známková krajina (1/19), Lodná doprava v Argentíne (2/28), 350 rokov kvakerizmu v Írsku (2/28), Liečivé rastliny Chorvátska (2/37), 50. výročie navrátenia Terstu (2/37), Cisári Rossovho územia (3/17), Chorvátske moderné maliarstvo (3/18), Pred 50 rokmi zdolali K2 (3/23), Kráľovná Beatrice (4/10), Veľké začína listom – a známkom (4/18), Írski nositelia Nobelovej ceny za literatúru (5/11), Panamerický zraz skautov (5/28), Maribor oslávil 750 rokov (5/33), Chorvátsko na svetovej výstave EXPO 2005 (5/33), Regióny Talianska (6/10), Letné známky (6/19), Chorvátska fauna (6/23), Írska národná galéria (7/27), Krásne Holandsko (7/30), Antické náleziisko NARONA (8/12), Svetové dedičstvo vo Švédsku (8/25), Dag Hammarskjöld (9/16), Taliansky príspevok k dejinám lietania (9/19), 100 rokov Ženevského autosalonu (9/23), Koraly a morská huba na ostrovoch Krapanj (10/30), 150 rokov švédskej známky (11/18), Folklor po švajčiarsky (11/21), Červený kríž – medzinárodné hnutie (12/22).

■ **PRÍLEŽITOSTNÉ PEČIATKY / pem –** november 2004 (1/10), december 2004 (2/7), február 2005 (3/11), marec 2005 (4/11), **-pem:** M.R. Štefánik na príležitostných poštových pečiatkach (5/9), apríl 2005 (5/13), máj 2005 (6/13), jún 2005 (7/16), júl 2005 (8/13), september (9/11), september – október 2005 (10/7), október – november 2005 (11/13), november-december 2005 (12/13).

■ **NEURADNÉ PRÍTLAČE • vg:** Ludovít Feld (3/9), **MKR:** Dvojnásobná filatelistická pocta športu (3/9), **vg:** Detská železnica 50-ročná; Košický zlatý poklad; Šiesta mestská filatelisticko-filokartistická výstava (4/11), **vg:** Košické prítláč k Jánovi Pavlovi II (5/21), 400 rokov od stavovského povstania (6/21), Holíč (7/37), Pavel Peter Gojdič (7/37), M.R. Štefánik (7/37), **vg:** Medzinárodný maratón mieru Košice (10/35).

■ **NUMIZMATIKA – J.Hunka-M. Budaj:** Máte aj vy v zbierke počítacie žetóny? (1/17), **E. Minarovičová:** Jubileum bratislavských numizmatikov (2/11), **EM:** Národnej banke sa vrátil len každý šiesty neplatný halienik (3/17), **EM:** V Kremnici vyrazili zlatú repliku nevydanej najväčšej rytej poštovej známky (3/22), **vg:** Jubileum Košického zlatého pokladu (4/19), **E. Minarovičová:** Tridsaťpäť rokov Slovenskej numizmatickej spoločnosti (4/20), **E. Minarovičová:** Zaujímavosti z histórie predmincových platidiel (I. časť Kaurí) (4/34), **J. Hunka-M. Soják:** Faľšovanie mincí v Turni – Žihľavovej jaskyni (5/12), **vk:** Tučniak na minci (5/23), **E. Minarovičová:** Zaujímavosti z histórie predmincových platidiel (II. časť) (5/30), **L. Visokay:** Oplyvný spoločná mena numizmatiku (6/26), **A. Fiala:** Bratislavská architektúra vo svetle mincovej tvorby 20. stor. (7/29), **E. Minarovičová:** Hans Christian Andersen a jeho rozprávky na medailách (8/36), **J. Hunka-M. Budaj:** Mimoriadna byzantská moince zo Sv. Jura (9/20), **E. Minarovičová – A. Fiala:** Architektonické dominanty Bratislavy na medailách (11/16), **pem:** Päť najväčších a najdrahších československých mincí (12/19).

■ **NOVÉ MINCE A MEDAILY** – red.: Svetové dedičstvo UNESCO Bardejov - mestská pamiatková rezervácia (1/10), Pamätná minca Ján Andrej Segner (2/7), **EM**: Pamätné medaily k summitu Bush-Putin (3/15), **pem**: Pamätná minca Ochrana prírody a krajiny: Národný park Slovenský kras (6/12), **pem**: Pamätná strieborná minca Bratislavské korunovácie: 350. výročie korunovácie Leopolda I. (8/3), Emisný plán pamätných mincí na rok 2006 (11/29).

■ **MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU / M. Jobek** – Nové slovenské TK (1/6), ME vo futbale I (1/6), ME vo futbale II (2/14), Nové slovenské TK (3/14), ME vo futbale III (3/14), ME vo futbale IV (4/12), ME vo futbale EURO 2004 (5/14), Nové slovenské TK (6/14), Ďalšie grécke slovacikum (6/15), Nový pápež na slovinskej TK (7/14), Nové slovenské slovaciká na TK (7/14), Telefónne karty a nový trestný zákon (8/14), História predchádzajúca zániku obchodnej značky EuroTel a vzniku novej obchodnej značky T-Mobile (8/14), (9/14), Nové slovenské TK (10/15), X tel – nová telekomunikačná spoločnosť na trhu SR (10/15), Ďalšie puzzle z TK niektorých európskych krajín (11/12).

■ **FILOKARTIA** – **A. Urminský**: Taty a pohľadnice (1/28), **A. Urminský**: Pomohla pátracia pohľadnica (2/27), **M. Pekárová**: Kúpele Dudince na historických pohľadniach (2/29), **M. Pekárová**: Zaniknuté kúpele na historických pohľadniach (1. časť) (3/28), **A. Urminský**: Kaštieľ v Koplastovciach (4/26), **M. Pekárová**: Zaniknuté kúpele na historických pohľadniach - 2. časť (4/28), **M. Pekárová**: Zaniknuté kúpele na historických pohľadniach - 3. časť (5/24), **M. Pekárová**: Infanteristické vozíky na historických pohľadniach (6/24), **M. Bachratý**: Ešte k známkam SLOVAKOTOUR (7/17), **J. Jankovič**: Považská Bystrica smutná i veselá (7/24), **A. Urminský**: Pohľadnice z rodinnej korešpondencie (8/26), **A. Urminský**: Plte na pohľadniach (9/27), **J. Jankovič**: Úsmevné cestovanie (10/34).

■ **FILUMENIA** – **F. Dobrovič**: História výroby zápalek na Zakarpatskej Ukrajine (6/8), **V. Gajdoš**: Quo vadis, slovenská filumenistika? (9/24).

■ **INÉ ZBERATELSTVO** – **J. Karovič**: Turistické pasy (3/26), **J. Karovič**: Turistické zberateľstvo (9/36), **J. Karovič**: Železničné zberateľstvo (11/22).

■ **LITERATÚRA, RECENZIE, ČO PÍŠU INÍ** – **J. Tekel**: Katalóg POFIS 2005 (1/36), **A. Urminský**: Topoľčany na dobových pohľadniach 1898 – 1948 (3/29), **V. Krupa**: Piešťany na historických pohľadniach (5/20), **EM**: Slovenská numizmatika XVII (6/18), **M. Zika**: Max Stern: Známká môjho života (8/31), Sv. Gabriel 2/2005 (9/22), **pem**: Československo 1945 – 1992, Pofis 2006 (10/37), **M. Bachratý**: České a slovenské poštovne (12/20).

■ **ROZHOVORY, POZNÁMKY, KOMENTÁRE** – **J. Maniaček**: Na slovíčko o Klube F. Horniaka (1/18), **A. Paulinyová**: Slovenčína a poštová známka (6/22), **A. Urminský**:

Nad katalógom a palmares výstavy BRNO 2005 (8/9).

■ **FILATELISTICKÉ VÝROČIA, VÝSTAVY** – **J. Korený**: 80 rokov organizovanej filatelie v Trenčíne (3/10), **J. Maniaček st.**: Filatelistická výstava Zbehy 2005 (4/23), Pozvánka na výstavu Františka Horniaka (5/19), **ky**: Filatelistická výstava k 60. výročiu oslobodenia mesta Trenčín (5/20), Popradfilia 2006 (8/21), **edy**: Propagačná výstava ZNÁMKA – Banská Bystrica a filatelia (8/23), **J. Korený**: Výstava „Na večnú slávu synom Francúzska“ v Trenčíne (9/22), Výstava Poštové známky v Rimavskej Sobote (10/7), **J. Korený**: Výstava k 61. výročiu SNP (10/27), **L. Visokay**: Tridsať rokov organizovanej filatelie v Trebišove (11/9), **nf**: Levice oslavujú 80 rokov klubu filatelistov (11/29), **red.**: Výstava Poľsko- Slovensko (12/13).

■ **MLÁDEŽNÍCKA FILATELIA** – Olympiáda mladých filatelistov (6/11).

■ **KTO TO VIE, ODPOVIE** – **Sv. Šablatura**: Návrhy známok s portrétom G. Malenkova (2/21), **J. Nyéki**: Neznáma pečiatka (3/19).

■ **SENTENCIE LUDA VISOKAYA** – (6/37), (8/33), (10/21).

■ **SPOLOČENSKÁ KRONIKA** – **J. Vacek** 75 rokov (3/37), PaedDr. Jozef Gál má 60 rokov (3/37), Mgr. Milan Šnirc zomrel (5/19), Doc. Ing. Lubomír Floch, PhD., oslávil šesťdesiatku (5/19), PhDr. Bohumil Synek je 50-ročný (5/19), Za doc. Ing. Jozefom Tekelom, DrSc. (9/31), Ing. arch Elemír Kóvér zomrel (9/31), Zomrel Mgr. Ladislav Jambor (10/21), Zahynul Milan Jedinák (11/29).

■ **STÁLE RUBRIKY: Inercia, Klubové stretnutia, Regionálne podujatia, Súťaž o kvet zberateľa** (vo všetkých číslach 1 až 12).

■ **PONUKA FIRMY ZBERATEL** (vo všetkých číslach 1 až 12).

■ **ZBERATELSKÉ STATE** – **K. Čierny**: Fragmenty o počiatkoch letectva u nás (13 -príloha v č. 1), **K. Čierny**: Vzducholode a počiatky motorového lietania (14 – príloha v č. 3), **Zoltán Raduška**: O čom hovoria známky anglických kolónií (15 - príloha v č. 5), **Viliam Kučera**: Prosím ku stolu, je prestreté (16 – príloha v č. 7).

■ **SLOV** – **OLYMP** Spravodajca slovenskej spoločnosti olympijskej a športovej filatelie (v č. 2, 4, 6, 8, 10, 12).

■ **CENNÍKY FIRMY ZBERATEL** – Aktualizovaný cenník československých známok 1945-1992 (príloha v č. 9), Aktualizovaný cenník známok SLOVENSKO 1939 – 1945 (príloha v č. 11).

■ **Netto katalóg SLOVENSKO 2004**, samostatná príloha v č. 2.

■ **AUKČNÝ KATALÓG** 17. písomnej aukcie firmy Zberateľ, samostatná príloha v č. 10.

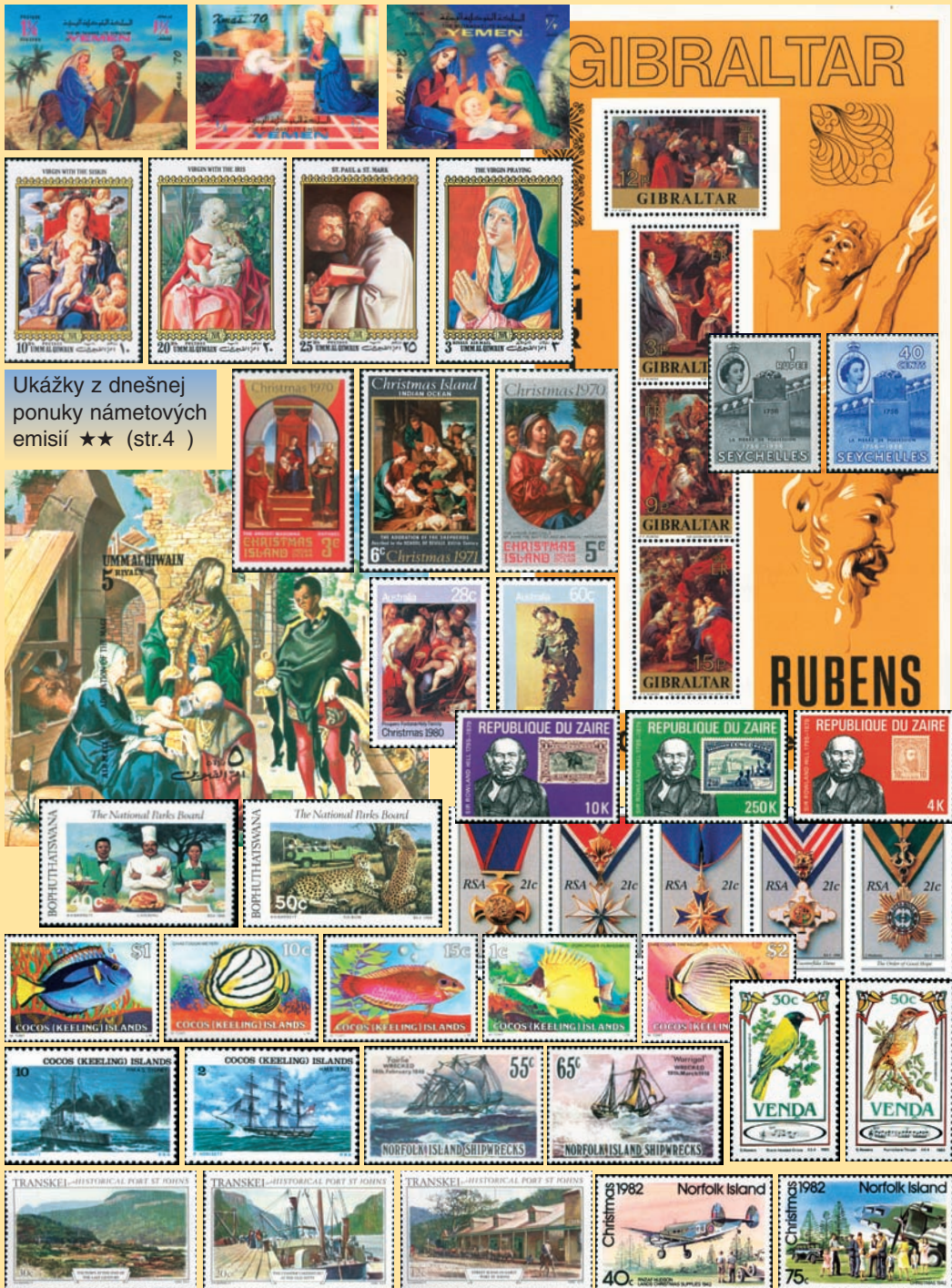
VIANOČNÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií (str.43) ©

VIANOČNÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★★ (str.4)